

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Lesniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 2

Poznań, czwartek dnia 2 stycznia 1930

Rok XXV

We Francji a u nas

Mimo pacyfizmu w polityce zagranicznej, Francja nie zapomina o obronie swoich granic. W związku ze zbliżającą się konferencją morską w Londynie, gdzie sytuacja dla Francji nie zapowiada się pomyślnie, cały parlament — koła rządowe, jak i opozycyjne — wystąpił zgodnie z obroną marynarki i domagał się gwarancji dla jej rozwoju. Jednocześnie pod wpływem ministra wojny Maginota obie izby harmonijnie, jeśli pominiemy płatnicze protesty socjalistów, uchwały fundusze na ufortyfikowanie granicy z Niemcami. W okresie od 1930 r. do 1934 minister wojny może wydać 2 miljardy 900 milionów franków (około 900 milionów złotych) na ten cel, a 400 milionów franków (przeszło 100 milj. zł) na obronę powietrzną. Jednocześnie na rok 1929 uchwalono dodatkowy kredyt miljarda franków na uzupełnienie artylerji, łączności i robót technicznych na granicy. Min. Maginot wyjaśnił przytem obszernie, jak te sumy będą zużyte.

Stwierdziwszy na wstępie, że istniał spór, czy należy tworzyć na granicy silny mur betonowy, niezależnie od terenu, czy też zorganizować i wzmocnić teren, postanowiono zastosować tezę Vaubana, wielkiego wodza francuskiego z czasów monarchji, który mówił: „Dobre fortyfikacje są tylko te, które odpowiadają warunkom terenu i potrzebom strategicznym”.

Na tej podstawie opracowano plany, które wyzyskują przeszkody naturalne, przewidują możliwość wylewów wody, a tam, gdzie tego rodzaju przeszkód nie ma, mają być wykonane prace lżejsze i cięższe. W okolicach Metz i w ośrodkach fabrycznych przeprowadzi się prace poważniejsze, zaopatrzone w liczne karabiny maszynowe i działa. Będzie to bardzo silna osłona okręgów przemysłowych. Ponadto wprowadzone będą „ruchome parki fortyfikacyjne”, polegające na możliwości natychmiastowego zorganizowania linii obrony tam, gdzie nie ma osłony stałej. Słowem jest to program dokładnie przemyślany i odpowiadający zasadom nowoczesnej techniki wojennej.

Zdaniem min. Maginota program ten musi być wykonany do roku 1935, kiedy nastąpi kryzys w organizacji obrony kraju, wskutek dopływu do służby wojskowej osłabionych roczników wojennych. Dlatego też minister wojny domagał się w drodze wyjątkowej kredytów zgóry na okres kilkuletni, bo prace fortyfikacyjne nie mogą być wstrzymane ani przez chwilę. Parlament zgodził się na wszystkie propozycje min. Maginota, które zresztą są wynikiem obszernej dyskusji i sumieńnych badań.

Czytając te sprawozdania z obrad parlamentu francuskiego, trudno się oprzeć pytaniu, a co się robi u nas? — Francja fortyfikuje swoją granicę, choć została ona uznana i zagwarantowana w Locarno i choć Niemcy oficjalnie narazie jej nie kwestionują. A jak jest z naszą granicą zachodnią, która jest przedmiotem nieustannych politycznych ataków niemieckich?

Doniesie uchwały kongresu panindyjskiego

Przyjęcie rezolucji Ghandiego — Odrzucenie konstytucji dominjalnej — Secesja umiarkowanego odłamu

Londyn, 2. 1. (Radjo wł.) Kongres panindyjski w Lahore przyjął rezolucję Ghandiego, która proklamuje niepodległość Indji i odrzuca konstytucję dominjalną.

Nadto kongres przyjął uchwałę, że Indie nie mogą być odpowiedzialne za ciężary finansowe, które nakładane są przez „obcą administrację”. Każde zobowiązanie natury finansowej, które niepodległe Indie przyjmują, musi być uprzednio poddane dokładnemu badaniu przez niezależny trybunał, który ma prawo je odrzucić.

Po półtoragodzinnej dyskusji 942 głosami przeciwko 92 kongres przyjął również rezolucję Ghandiego, która potępia stanowczo zamach bombowy na wicekróla i gratuluje lordowi Irwinowi ocalenia. W przemówieniu swem oświadczył Ghandi, że wolności nie można zdobyć zbrodnią. Przeciw

temu ustępowi przemówienia protestowali radykalni członkowie kongresu, wnosząc okrzyki i wywijając czerwonemi chorągiewkami.

Jako rzecz charakterystyczną podkreślić należy, że przewodniczący kongresu Nehru zaatakował ostro Anglię, natomiast wyraził swój podziw dla Rosji sowieckiej.

Po zakończeniu kongresu w dniu wczorajszym doszło do rozłamu między ekstremistami a umiarkowaną mniejszością. 30 delegatów umiarkowanych protestując przeciw ich zmajoryzowaniu, urządziło secesję i postanowiło założyć nowe stronnictwo, które w lutym ma odbyć zjazd w Kalkucie.

Odmienne stanowisko od kongresu w Lahore zajął zjazd liberałów hinduskich w Madrasie, który wypowiedział się za konstytucją dominjalną.

Nowy rząd nacjonalistyczny w Egipcie

Walka o pełną niezależność Egiptu

Londyn, 2. 1. (Radjo). Ostateczne wyniki wyborów do parlamentu egipskiego wykazują ogromne zwycięstwo nacjonalistów. Na ogólną liczbę 196 mandatów partia nacjonalistyczna „Wafat” uzyskała 167 mandatów, 26 przypadło niezależnym nacjonalistom, a 3 mandaty uzyskali nieoficjalni zwolennicy stronnictwa nacjonalistycznego.

Dotychczasowy rząd egipski Nahad-Paszy ustąpił. Nowy rząd został utworzony przez przywódcę stronnictwa „Wafat”, Nahad-Paszę. Nowy premier w liście, wystosowanym do króla Fuada, pisze, że celem nowego rządu będzie utrwalenie konstytucji i

zapewnienie Egipcjom pełnej niepodległości. W tym celu rząd egipski będzie starał się o zawarcie umowy z Wielką Brytanią.

Nowy parlament zbierze się po raz pierwszy w dniu 11 stycznia. Prawdopodobnie wkrótce potem Nahad-Pasza uda się do Anglii, by wszcząć rokowania o ulepszenie planowanego traktatu z Anglią.

Słumienie powstania w Nigerji

Londyn, 2. 1. (Radjo). Gubernator Nigerji donosi, że poważne rozruchy krajowców, które wybuchły w tej kolonii, zostały już prawie zupełnie uśmierzone.

Rokowania z Niemcami będą podjęte dopiero w drugiej połowie stycznia

Sprawa świń nie jest jedynym punktem spornym

Bydgoszcz, 2. 1. (Tel. wł.) — „Deutsche Rundschau” podaje za innymi dziennikami, że rokowania handlowe polsko-niemieckie zostały przerwane aż do drugiej połowy stycznia r. b. niektórzy bowiem członkowie zarówno polskiej jak niemieckiej delegacji zajęci są obecnie sprawami konferencji haskiej i częściowo nawet wyjeżdżają na tę konferencję. Niemieckie koła parlamentarne zaprzeczają pogłosce, jakoby poseł Rauscher miał ustąpić ze stanowiska kierownika delegacji niemieckiej. Stanowisko Rauschera jest bardzo mocne.

Co się tyczy samego traktatu handlowego, to w kołach stojących blisko ministra Curtiusa, mówią, że punktem

spornym jest nie tylko sprawa eksportu świń polskich, ale także szereg innych spraw, które pozostają częściowo w związku z konferencją haską. Chodzi tu o tak zwaną małą umowę i jej sformułowanie na konferencji haskiej.

Berlin, 2. 1. (Tel. wł.) „Vossische Zeitung” donosi z Warszawy, że przywódca delegacji polskiej p. Twardowski udał się na urlop wypoczynkowy do Warszawy i w myśl oświadczeń prasy nie wróci, dopóki ze strony niemieckiej nie zostaną zgłoszone nowe propozycje w sprawie świń. W sprawie tej, zdaniem prasy warszawskiej, Polska poczyniła już wszystkie możliwe ustępstwa.

Min. Maginot nie uważał, by było ujmą dla niego publicznie przedstawić program obrony kraju. Wiedział, że wzmocni tem tylko poczucie bezpieczeństwa narodu francuskiego. Polski minister spraw wojskowych tego rodzaju sprawą nigdy jeszcze nie zainteresował narodu polskiego, który ma powody do daleko większej troski o swoje granice niż naród francuski, zwłaszcza, że u nas przeprowadzenie mobilizacji jest trudniejsze niż we Francji. Enuncja-

cje polskiego ministra spraw wojskowych dotyczyły naogół spraw mniej doniosłych, że przypomniemy orędzie do narodu pod tytułem „Dno oka” lub „Wrażenia człowieka chorego z sesji sejmowej”.

Zapytujemy wobec tego, gdzie jest lepiej: u nas, czy we Francji, i czy nie należałoby raz ostatecznie pomysłić o mocnym systemie fortyfikacji na zachodniej granicy Polski?

Konieczna zmiana marszałka Senatu

Marszałek Szymański odwołał dzisiejsze posiedzenie Senatu z powodu tego, że większość członków wspólnego posiedzenia komisji prawniczej i regulaminowej wyraziła opinię przeciwną stanowisku jego, a brzmiącą, jak następuje:

„Ponieważ nie jest ogólnie utartem przekonanie, że przesilenie rządowe powoduje odroczenie nieprzekraczalnych terminów, wyraźnie przepisanych ustawą — a do tych terminów należą terminy w art. 35 konstytucji — komisje nie mogą doradzać panu Marszałkowi Senatu przyjęcia przesilenia rządowego za usprawiedliwienie przerwy w biegu ustawowo określonego terminu 30-dniowego, przewidzianego w art. 35 konstytucji.”

Forma opinii dla marszałka, a nie uchwały decydującej, została wybrana dlatego, że komisje wyszły z założenia, iż nie mają prawa interpretować konstytucji. Takie prawo powinno przysługiwać Trybunałowi Konstytucyjnemu, którego w Polsce niestety nie ma, a którego powołania do życia domaga się konsekwentnie Klub Narodowy.

Na całym świecie po kompromitacji, jakiej doznał marszałek Szymański, tem bardziej, że za powyższą opinią głosowała nawet część przedstawicieli klubu B. E., — na całym świecie, powtarzamy, marszałek izby ustawodawczej podałby się w takich warunkach bezwzględnie do dymisji. Tymczasem z ostatnich głosów prasy warszawskiej wynika, że marszałek Szymański uważa, iż — wszystko jest w porządku... Poprostu p. Szymański kapituluje w zatargu zasadniczym z większością Senatu i zamierza mimo to — siedzieć dalej na fotelu marszałkowskim, uważając, że wniosek o niezaufanie dla niego przestał już być aktualny!

Byłoby to wesołe, gdyby nie było smutne: marszałek Szymański pograża bowiem autorytet Senatu ku radości lewicowych przeciwników dwuzbowości parlamentu. Z winy p. Szym. Senat, mający i tak szczerze kompetencje, nie został na czas zwolany i stracił prawo zajęcia się szeregiem ważnych ustaw. Wówczas p. Szymański, prawdopodobnie za podseptem — z górnych regionów, postanowił nakłonić Senat do nieliczenia się z ściśle określonymi dla Senatu terminami artykułu 35 konstytucji, powołując się na przesilenie rządowe, jako rzekomo przerywające bieg tych terminów, o czym nigdzie w konstytucji nie ma mowy. Zresztą Senat w pracy swej ustawodawczej ustosunkowuje się poważnie do Sejmu, a nie do rządu. Marszałek Senatu został w swych zamierzeniach zdezawuowany przez większość Senatu, wisi nad nim formalny wniosek o niezaufaniu, a on odwołuje Senat na dwa tygodnie, uważa wniosek o wyrażenie niezaufania za nieaktualny i wszystko za będące w porządku.

Jeżeli Senat ma takiego stróża swojej powagi, to rzeczywiście można zwątpić. Nieudolność jego w prowadzeniu obrad, nieorientowanie się w najelementarniejszych sprawach regulaminowych jest tak jaskrawe, że istotnie sytuacja Senatu staje się beznadziejną.

Największy czas, by Blok Bezpartyjny, który ma w Senacie blisko połowę głosów, zlikwidował marszałkostwo p. Szymańskiego, a na stanowisko to powołał osobę, która wydzwignię znowu Senat z upadku i podniesie go choćby w przybliżeniu na poziom, na którym umiał go utrzymać marszałek Trąpczyński.

Otwarcie „ogniska nowej Europy” w Paryżu

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”.

Paryż, w grudniu.

Jak owocną jest propaganda niemiecka na paryskim gruncie, tego najlepszym i jeszcze jednym dowodem, było otwarcie w salach „Instytutu współpracy intelektualnej” t. zw. „Ogniska Nowej Europy”.

Uroczystości przewodniczył p. Herriot, który po tegorocznym objeździe po Czechosłowacji, Austrii i Niemczech, nabrał głębokiego przekonania, że wybiła istotnie godzina zbliżenia się ludów, inaczej mówiąc Paneuropę.

Nie inne zresztą jest zdanie p. Lichtenberga, profesora Sorbony. Jako germanista styka się on bowiem z niezliczoną ilością studentów niemieckich, przebywających w Paryżu, a których zapisanych na tutejszym Uniwersytecie jest przeszło 800. Wszyscy oni pragną wejść w stosunki z Francuzami i z rodziną francuską, by niby to współdziałać nad zbliżeniem dwóch państw. Ponieważ jednakowoż domy francuskie są naogół bardzo zamknięte, a dla Niemców bardziej niż dla innych, więc znalazły się dobre dusze, pragnące im ułatwić ten bezpośredni kontakt.

W tym celu utworzono „Ognisko nowej Europy” z inicjatywy kobiet. — Ponieważ niektórzy oskarżają kobiety, iż są naogół zbyt wojowniczo usposobione i żywią myśli krańcowe, a poza tem, że pragną wreszcie osiągnąć prawo głosowania, przeto postanowiły zamaniestować swe uczucia i zapatrywania polityczne również w sprawie zbliżenia europejskiego, a właściwie francusko - niemieckiego.

Pomiędzy trzema inicjatorkami i wiceprezeskami ogniska nowej Europy, figurują panie: Kellerson, Boucher i Chabrun. Pierwsza jest żoną bogatego przemysłowca, druga żoną dyrektora wychodzącej w Paryżu „Revue d'Allemagne”, trzecia żoną parlamentarzysty. Poza tem do komitetu organizacyj: wszedł pomiędzy innymi, powyżej wspomniany prof. Lichtenberger, p. Delestrey, dyrektor „Neue Pariser Zeitung”, poseł Chabrun, pisarz socjalistyczny Andrzej Pierre itd.

Ta wiązanka nazwisk jest bardzo wymowną. Jakkolwiek bowiem „ognisko europejskie” stawia sobie za zadanie współpracę polityczną, ekonomiczną, finansową, literacką i artystyczną, celem uniknięcia na przyszłość „małych drażliwości narodowych”, otwierając swe podwoje wszystkim, bez względu na ich narodowość, to jednakowoż przez cały wieczór była tylko mowa o Niemczech.

Ognisko obiecuje sobie „mówić po europejsku”, czuć po europejsku, propagować duch europejski, mający być zastawem bezpieczeństwa w przyszłości. Biedna przyszłość! Ten program zostanie rozwijany na zebraniach, odbywających się dwa razy na miesiąc, a przygotowujących różne manifestacje i uroczystości bratania się. poprzednio opracowywane przez „komisję pracy”. Nie potrzeba dodawać, iż w tych warunkach, ta nowa organizacja staje się jeszcze, jednym terenem, podatnym dla rozwijania przez Niemców propagandy intelektualnej i politycznej, a ułatwiając im dostęp do towarzyskich sfer francuskich.

Duch europejski zdaje się poważnie rozwijać w środowiskach właśnie Sorbony, liczącej dość licznych zwolenników pojednania francusko - niemieckiego. W związku z tem, starają się oni usunąć wszystko, co by mogło być przykrem nawet dla oczu niemieckich.

W obecnej chwili jest odnawiana kaplica sorbońska. Korzystając z tej okoliczności, uniwersytet postanowił usunąć z niej jeden z obrazów, przedstawiających ukaranie wielkich winowajców wojny. Na obrazie widać w głębi Chrystusa i Francję z wyciągniętym mieczem; na pierwszym zaś planie znajduje się przejęty zgrozą b. cesarz niemiecki oraz Franciszek-Józef.

P. Sansvoisin opowiada w „Figaro”, iż obraz ten, wykonany przez J. J. Weerisa został przezeń w 1918 r. ofiarowany Sorbonie. Jednakowoż od szeregu lat, cudzoziemcy zwiedzający kaplicę, występowali z zażaleniami i protestami przeciwko niemu. Wobec czego, francuskie ministerstwo spraw zagranicznych zwróciło się do Sorbony z prośbą o zdjęcie obrazu. Został on najpierw zawieszony za organami, potem zasłonięty, a karty pocztowe przedstawiające „karę winowajców” wycofane z obiegu. Sorbona uważa bowiem, iż w chwili, w której się pracuje nad zbliżeniem francusko - niemieckim, nie wypada paradować z obrazem o uczuciach tak gwałtownie antyniemieckich.

Ktoś mógłby powiedzieć, iż są tylko małej wagi objawy, których nie należy brać w rachubę. Przeciwnie. Świadczą one właśnie o panującym stanie umysłów w świecie intelektualnym poprzez który wymiana myśli i utrzymanie kontaktu osobistego odbywają się łatwiej, wzmacniając tam samemu podstawy zbliżenia francusko - niemieckiego, a zatarcie wspomnień 1914-1918.

I. Briares.

Locarno a Polska

W ostatnich rozprawach parlamentarnych we Francji, zarówno w Senacie dnia 20-go ub. m., jak w Izbie Deputowanych od 23-go do 27-go ub. m., główną sprawą, w związku z którą mówiono o Polsce, było Locarno, czem zajmowali się p. Millerand, Franklin-Bouillon, Paul Reynaud, a w parokrotnych odpowiedziach w Senacie i w Izbie także p. Briand.

Otóż p. Pertinax w „Echo de Paris” ujmuje tę sprawę po mowie p. Brianda w Izbie w sposób następujący:

„Oczywiście, mówiąc o Locarno, p. Briand dał nowe wydanie swych zwodniczych twierdzeń o rzekomem zobowiązaniu nieuciekaniu się do siły, podpisanego przez Rzeszę wobec Polski i Czechosłowacji. Panie ministrze, obietnica niemiecka, ograniczona do wstępu układów arbitrażowych, pozbawiona jest wszelkiego znaczenia prawnego. Niech Pan o to zapyta Trybunał Haski. Polacy, których przedstawicielem w Locarno był bardzo mierny minister, p. Skrzyński, czuli się tak mało pewni, że w roku 1927 usiłowali jeszcze na Zgromadzeniu w Genewie wydestać od Niemiec przyrzeczenie nieatakowania. Zresztą Niemcy, o ile wyrzekają się wszelkich roszczeń do Alzacji i Lotaryngji, o tyle ani myślą rozszerzać także na granice wschodnie to stanowisko”.

P. Cauvain, znakomity pisarz polityczny, w „Journal des Débats” dochodzi do tego samego wniosku, ujmując sprawę od strony poręczenia przez Anglię:

„Po co było tak zabiegać o wydotanie od Anglii nowego poręczenia, skoro art. 10-ty traktatu wersalskiego a zarazem paktu Ligi (wszyscy członkowie Ligi poręczają sobie wzajemnie nienaruszalność obszaru) już to zawie-

ra, a za tę rzecz nową oczywiście musiało się drogo zapłacić. Jeśli Anglja podpisała układy w Locarno, to dlatego, że i tak nie zaciągała tem żadnych zobowiązań, którychby nie spełniła i bez tego w razie zatargu na granicy francusko - belgijsko - niemieckiej. A jeśli nigdy nie chciała styścić o Locarno wschodniem, to dlatego, że nie ma takich samych interesów nad Wisłą jak nad Renem. Więc po co upierać się w gonitwie za papierami, zamiast robić istotną politykę?”

I w tem ujęciu przewija się istota rzeczy. Przed Locarno granice francusko - niemieckie, belgijsko - niemieckie i polsko - niemieckie były zupełnie narówni nienaruszalnej i narówni poręczone artykułem 10-ym paktu Ligi. Dopiero w Locarno przez zręczną grę prawną uzyskali Niemcy rozróżnienie większych poręczeń na zachodzie a mniejszych na wschodzie, czyli osłabienie pojęcia nienaruszalności granic wschodnich Niemiec. W tem była cała ich dążność, to uzyskali, a myśmy tu właśnie stracili i dlatego ludzie trzeźwi w Polsce, jak we Francji, odradza widzieli i nadal widzą to zło Locarno.

St. St.

Znamienne życzenia noworoczne

Krakowski konserwatywno - „sanacyjny” „Czas” jest usposobiony dość melancholijnie choć zjadliwie u progu nowego roku. Przypomina on, że w roku zeszłym uznał on rok 1928 za zmarowany. Ale, pisze, „również i rok ubiegły 1929 był rokiem nie postępu, ale zastoju w ewolucji naszego państwa”. „Czas” wskazuje tutaj na kryzys gospodarczy i składa pierwsze życzenie p. mi-

nistrowi Matuszewskiemu, „aby silną ręką ujął sprawę reformy podatkowej (śpiąc w tej chwili snem siedmiu braci) i aby umożliwił w ten sposób poprawę na rynku kredytowym”. Życzenia te są dość znamienne, bo p. Matuszewski wypowiedział się w Sejmie, jako przeciwnik dokonania obecnie reformy podatkowej.

Wobec tego, że nie ma już p. Światalskiego, „Czas” pozwala sobie na krytykę jego, pisząc: „Gabinet p. Światalskiego popełnił ten wielki błąd, że nie umiał z Sejmem dojść do ładu, a nie potrafił ze znanych powodów pójść z nim na otwartą wojnę, t. zn. na rozwiązanie go i na nowe wybory”. Dalej zarzuca p. Światalskiemu, że „zatrzymał obrót koła maszyny państwowej” i z kolei życzy p. Bartłowi, aby „udało mu się koło w ruch puścić” i aby nie pozwolił na zmarnowanie się znowu roku trzeciego, gdyż „czas nagli a rok każdy jest niepowetowaną stratą”.

P. Zaleskiemu życzy „Czas” „porozumienia szczerzego” z naszym sprzymierzeńcem Francją. Jest to życzenie dość paradoksalne, o ile nie smutne....

Najlepsze jednak są życzenia, złożone Pilsudskiemu. „Oby udało mu się — pisze bez zająknięcia „Czas” — w roku bieżącym zdobyć, przez swoją wielkoduszność, przez objęcie jak najszerzych narodowych widnokręgów, przez takie spojrzenie zgóry, w którym zatracą się i niknie wszelki małostkowy wzgląd, wszelka osobista uraza, wszelka pamięć o doznanych własnych krzywdach, zdobyć serca nawet zaciętych swoich wrogów”. „Czas” jest istotnie dowcipny...

A p. Prezydentowi Rzeczypospolitej życzy krakowski organ, aby rząd jego tegoroczny działał w rzeczach publicznych „z umiarem, rozważą i praworządnością...”

Wybory do sejmików powiatowych w okręgach miejskich

Najważniejsze przepisy

Po przeprowadzeniu wyborów bezpośrednich do sejmików powiatowych w okręgach wiejskich, które pomimo „sanacyjnego” tuszowania sprawozdań o wynikach tych wyborów przyniosły obozowi rządowemu klęskę, przystępują w najbliższych dniach nowowybrane rady miejskie do wyborów członków sejmików w okręgach miejskich. — Stronictwo Narodowe przy ostatnich wyborach do rad miejskich odniosło wielki sukces, to też z tych wyborów pośrednich wejdzie do sejmików powiatowych bez wszelkiej wątpliwości znaczna liczba narodowców

Ponieważ postanowienia prawne, dotyczące wyborów do sejmików powiatowych w okręgach miejskich, są naogół mało znane, podajemy dla orientacji naszych czytelników w streszczeniu najważniejsze w tej mierze obowiązujące przepisy. Wyborów tych dokonywają we wszystkich miastach, oprócz miast wydzielonych: Poznania, Bydgoszczy, Gniezna i Inowrocławia nowowybrane rady miejskie. (O odmiennej praktyce, którą litylko ze względów politycznych zaprowadzono u nas obecnie po raz pierwszy w kilku miastach, że członków sejmikowych wybrały stare rady miejskie, pomówimy jeszcze przy innej sposobności). Wobec tego czynne prawo wyborcze przysługuje wyłącznie członkom rad miejskich, natomiast liczne prawo wyborcze przysługuje tak samo jak przy wyborach bezpośrednich każdemu obywatelowi Państwa Polskiego bez względu na płeć, który ukończył 25 rok życia, w dniu 12. sierpnia 1929 r., ma miejsce stałego zamieszkania w powiecie, posiada pełnię honorowych praw obywatelskich i włada językiem polskim w słowie i piśmie. Z tego postanowienia wynika, że rady miejskie mogą wybrać na członków sejmików powiatowych również i takie osoby, które nie są radnymi miejskimi.

Liczbę członków sejmiku powiatowego, wybieranych w każdym mieście, ustala Wydział powiatowy i publikuje w ogłoszeniu wyborczym. Liczba ta uzależniona jest od liczby mieszkańców danego miasta, gdyż na 1.500 mieszkańców przypada jeden członek sejmiku. Miasta, które nie mają prawa do wyboru samoistnie przynajmniej jednego członka sejmiku, a więc miasta poniżej 1.500 mieszkańców, tworzą razem jeden okręg wyborczy. O ile w powiecie jest tylko jedno takie miasto, rada miejska wybiera jednego członka sejmiku bez względu na liczbę mieszkańców.

Dzień, w którym należy przeprowadzić wybory pośrednie, uzależniony jest od zwolnienia członków nowowybranej rady miejskiej, jednakże wzór ogłoszenia o wyborach do sejmiku powiatowego dołączony do rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 1921 r. o wyborach do sejmików powiatowych na obszarze byłej dzielnicy pruskiej wyraźnie zaznacza, że wyboru dokonać winne nowowybrane rady miejskie możliwie na pierwszym swem posiedzeniu, ustawowo jednak ustalony jest jako końcowy termin 10 stycznia.

Uwzględniając okoliczność, iż nowowybrane rady miejskie mogą objąć urządowanie najwcześniej dnia 2 stycznia, to termin pośrednich wyborów może być ustalony tylko pomiędzy 2 — 10 stycznia. W miastach, w których wybory do rady miejskiej zostały unieważnione uchwałą rady miejskiej, która jest tymczasowo wykonalna i gdzie wobec tego do dnia 10 stycznia niewprowadzono w urząd nowowybranej rady miejskiej, dokonywa wyboru członków

sejmikowych stara rada miejska. Jest to jedyny wypadek, kiedy stara rada miejska jest upoważniona do wyboru członków sejmiku powiatowego. Tam, gdzie pośrednie wybory przeprowadzają rady miejskie na wspólnym posiedzeniu, wyznacza Wydział Powiatowy dzień i miejsce tego wspólnego posiedzenia, co musi zawierać już ogłoszenie o wyborach.

Wybory przeprowadza i wyborami kieruje przewodniczący rady miejskiej, a w miastach, które wybierają wspólnie — przewodniczący rady miejskiej największego miasta. Po zagajeniu posiedzenia dobiera sobie przewodniczący dwóch radnych, którzy razem z przewodniczącym stanowią biuro wyborcze. Sposób głosowania uzależniony jest od okoliczności, ilu członków sejmikowych wybiera dana rada miejska. Absolutną większością głosów wybiera się, jeżeli rada miejska jest powołana do wyboru 1 lub 2 członków sejmiku, gdy się natomiast wybiera co najmniej 3 członków, wybory są stosunkowe. Przy wyborach stosunkowych wzywa przewodniczący radnych do zgłoszenia list kandydatów, które winne zawierać tyle nazwisk, ilu się wybiera członków sejmiku.

Ustalone listy propozycyjne odczytuje przewodniczący po zapatrzeniu każdej listy numerem lub literą i wzywa radnych do dokonania wyborów, zaznaczając, że wolno głosować tylko na zgłoszone listy. Głosuje się kartkami, a wynik wyborów oblicza się tak samo, jak przy wszystkich wyborach bezpośrednich, przeprowadzonych według systemu de Hondt'a. Zaznaczyć należy, że wybory te są jawne, albowiem wyborów dokonywa się na posiedzeniu rady miejskiej, które jest jawne, a jawność mogłaby być wyłączona tylko osobną uchwałą rady miejskiej.

Min. Briand a Polska

W niedzielnym, wieczornym numerze „Kurjera Poznańskiego” w artykule pod powyższym nagłówkiem wskutek wadliwego ustawienia wiersza dwa zdania wypadły niezrozumiale. Właściwe ich brzmienie jest następujące:

Zdaniem jego (p. Brianda) zresztą wszystko jest w porządku, bo Polska była w Locarno. Polacy, powiada p. Briand, „nie tylko podpisali te układy, ale jeszcze sobie tego publicznie winowali”.

Zgon brata papieża Piusa XI

Rzym, 2. 1. (PAT.) Wczoraj o godz. 10-tej wieczorem zmarł nagle w 75 roku życia brat Ojca Świętego, hrabia Fermo Ratti, który zachorował przed dwoma dniami. Natychmiast po otrzymaniu wiadomości o śmierci brata, papież wysłał do mieszkania zmarłego msgr. Venino, msgr. Caccia Dominioni i msgr. Castiglione, a sam pogrążył się w modlitwie. Zwłoki zmarłego przeniesiono do zaimprovizowanej kaplicy, gdzie dziś rano odwiedził je papież. Wyprowadzenie zwłok na dworzec w Rzymie nastąpi w piątek, zaś pogrzeb odbędzie się w sobotę w Medjolanie.

H. MAKOWSKI
KRUZEWICA
WINO MŁÓD

R 8004-L.252

Primo de Rivera podał się do dymisji?

La Hendaye, 2. 1. (PAT.) Według doniesień z Madrytu, w ciągu o-negdajszego posiedzenia rady ministrów Primo de Rivera miał doręczyć

królowi prośbę o dymisję całego gabinetu. Król Alfons zastrzegł sobie udzielenie odpowiedzi w ciągu 3 dni.

Zagrożony statek „Pomorze”

Gdynia, 2. 1. (Tel. wł.) Okręt „Pomorze” znajduje się w dalszym ciągu w niebezpieczeństwie. Według komunikatu P. I. M. na zachodnim wybrzeżu Francji jest dzisiaj pochmurnie, panuje mgła i siła wiatru wynosi 4 — 5.

Dyrektor szkoły morskiej w Tczewie p. Mohucy otrzymał wczoraj depeszę od kapitana Maciejewicza, wysłaną z wioski rybackiej Guilvinec, znajdującej się na południe od Brest'u. Z telegramu kapitana Maciejewicza wynika, że statek „Pomorze” zakotwiczony przy Rafie Penmarch, przeżył gwałtowny sztorm, ale obecnie zdołano nawiązać połączenie z miejscowością Guilvinec na wybrzeżu. Jeżeli pogoda będzie pomyślna, to zdaniem kapitana Maciejewicza da się uratować „Pomorze” przed rozbitiem o skały nadbrzeżne,

na które znosi statek obecnie silna fala.

Trójmasztowiec „Pomorze” zabezpieczony jest na pełną wartość w warszawskim towarzystwie ubezpieczeń. Według wiadomości, które otrzymało ministerstwo przemysłu i handlu w Warszawie od ambasady polskiej w Paryżu, załoga „Pomorza” znajdować się ma obecnie w bezpiecznym miejscu, zaś statek jest w dalszym ciągu narażony na rozbitcie.

S. B.
Brest, 2. 1. (PAT.) Dowódca statku „Pomorze” kapitan Maciejewicz-Maciejewski wraz z małżonką oraz całą załogą uratowani zostali przez łódź ratunkową, która w ciągu 48 godzin, wśród niesłychanie wzburzonego morza czyniła wysiłki przyjsięcia z pomocą zagrożonemu statkowi. Statek „Pomorze” jest w dalszym ciągu zakotwiczony. Morze trochę się uspokoiło.

Ofiary pożaru w kinie

London, 2. 1. (PAT.) W katastrofie pożaru kinematografu w Paisley

w pobliżu Glasgow zginęło 69 dzieci, a 37 odniosło rany.

Francusko-niemiecka umowa likwidacyjna

Paryż, 2. 1. (Tel. wł.) W dniu 31 grudnia podpisana została przez Brianda i ambasadora niemieckiego v. Hoescha umowa, dotycząca sprawy likwidacji mienia niemieckiego w Alzacji i Lotaryngji oraz w koloniach francuskich. Szczegóły tej umowy nie są jeszcze znane.

Kardynałowie senatorami włoskimi

Rzym, 2. 1. (Radjo.) Prasa faszystowska zapowiada nominację kilku senatorów z pośród kardynałów włoskich. W charakterze swym mianowicie jako arcybiskupi włoscy mają być przez króla powołani do senatu.

Król bułgarski

Berlin, 2. 1. (PAT.) Odbywający ściśle incognito podróż zagranicę król bułgarski Borys, który w czasie świąt Bożego Narodzenia bawił w gościnie u swej siostry, żony b. księcia Wirtemberskiego, przybył wczoraj wieczorem do Koberga, celem odwiedzenia swego ojca, b. króla bułgarskiego Ferdynanda. Jest to pierwsze, od czasu abdykacji, spotkanie Ferdynanda z jego synem Borysem.

Pokój w Mandżurji

Moskwa, 2. 1. (Radjo wł.) Z Mukdenu donoszą, że wielkorządca Mandżurji, Ciang-Szu-Ljang po otrzymaniu aprobaty rządu nankińskiego wyraził swą zgodę na zwolnienie konferencji chińsko-rosyjskiej w dniu 25 stycznia 1930 r. Konferencja ta zajmie się wprowadzeniem w życie umowy, podpisanej 10 dni temu w Chabarowsku, w myśl której na kolei wschodnio-chińskiej zostało przywrócone „status quo”.

Moskwa, 2. 1. (PAT.) Według doniesienia sowieckiego konsula generalnego w Charbinie, onegdaj wypuszczeni zostali na wolność wszyscy obywatele sowieccy, aresztowani przez władze chińskie podczas zatargu, jak również ci, których aresztowano przy rewizji w konsulacie generalnym w Charbinie, zgodnie z protokołem podpisanym w Chabarowsku. Władze sowieckie otrzymały polecenie niezwłocznego zwolnienia wszystkich aresztowanych obywateli chińskich, jak również internowanych oficerów i żołnierzy.

„Sylwester” w Berlinie

Berlin, 2. 1. (PAT.) W ciągu nocy sylwestrowej policja berlińska aresztowała 382 osoby, przeważnie z powodu awantur w lokalach i na ulicach, 12 osób aresztowano za kradzież z włamaniem.

Marsz. Piłsudski w Krynicy

Krynica, 2. 1. Wczoraj rano przybył tu marszałek Piłsudski. Po powitaniu na dworcu, udał się do apartamentów w Domu Zdrojowym.

Ulgi celne

Warszawa, 2. 1. (AW.) Ministerstwo przemysłu i handlu w porozumieniu z ministerstwem skarbu wprowadziło ulgi celne w wysokości 35 proc. od cła normalnego na sprowadzone z zagranicy kompletne urządzenia zakładów przemysłowych mających służyć do zwiększenia produkcji przemysłowej, o ile maszyn i urządzeń takich nie wyrabia się dotąd w kraju.

Zakup złota zagranicą

Warszawa, 2. 1. (AW.) Bank Polski w najbliższym czasie ma dokonać zakupu nowego złota zagranicą.

Depesze do obrońców Polski we Francji

Zarząd Stronnictwa Narodowego wysłał do Paryża następujące dwie depesze:

„Prezydent Millerand — Senat — Paryż

„W imieniu Stronnictwa Narodowego w Poznańskim przesyłamy Panu serdeczne podziękowanie za znakomitą obronę w Senacie niewzruszalnych praw Polski i wspólnych interesów dwóch naszych narodów, — interesów, których zabezpieczenie jest najlepszą gwarancją pokoju powszechnego.

(—) Prezes Meissner, senator Seyda.”

„Poseł Franklin-Bouillon, Izba Deputowanych — Paryż.

„Naród polski, a w szczególności Poznańczycy śledzili z zachwytem Pańskie wysiłki w Izbie Deputowanych, zmierzające do uwypuklenia niebezpieczeństwa niemieckiego, zgodnie z interesami dwóch naszych narodów oraz z pokojem powszechnym. W imieniu Stronnictwa Narodowego w Poznańskim składamy Panu za to gorącą podziękę, nie zapominając nigdy Pańskich zasług wobec Polski w czasie wojny.

(—) Prezes Meissner; senator Seyda.”

Nowa placówka sztuk pięknych

Wobec coraz trudniejszych warunków dziejowych i społecznych wśród jakich młodzież nasza polska się wychowuje — a wychowując tak wyraźnie zarysowujący się duch przeciwny obyczajom religijnym, wśród którego ma się rozwijać i sztuka polska, — ta sztuka, która ma dusze ku wyżynom podnosić — bo inaczej nie będzie sztuką piękną, jak tego sama jej nazwa wymaga, — zostało zorganizowane grono osób, które powzięło zamiar stworzenia placówki, niosącej pomoc kulturalną i materialną dla młodzieży żeńskiej, pragnącej poświęcić się sztuce.

Pomoc ta zrealizowana będzie przez za-

łożenie internatu wraz z pomocą naukową, troskliwą opieką w zdrowotnych warunkach zdala od gwaru miasta, aby praca adeptek miała wszelką możliwość w odpowiednim otoczeniu rozwijając zdolności od Boga otrzymane.

Pomoc naukowa będzie złożona z osób, odpowiadających zadaniu i wymaganiom kulturalnym.

Pomoc zaś dla innych, materialna, dobroczynna określona jest dla posiadających odpowiednie kwalifikacje, udzielaniem bezpłatnego wpisu i troskliwej opieki, aby młody talent z braku środków nie zaginął. Wiadomo bowiem zwłaszcza dziś wśród tak wielkiej drożyzny i ciężkich warunków ekonomicznych, ile nieraz młodych dużych marnuje zdolności, traci możliwość ich wypracowania dla chwały Bożej i pożytku bliźnim.

Oczywiście placówka taka wymagać będzie dużej podpory finansowej, bo chcąc dawać — trzeba mieć, lecz ufać trzeba Bogu i ludziom dobrej woli i że społeczeństwo nasze w odrodzonej naszej Ojczyźnie gorąco podejmie tę nagłą sprawę, którą polecamy.

Wszelkich informacji zasięgnąć można w Zarządzie Internatu przy ul. Szopena 4, miesz. 15. Za Zarząd Antonina Bialecka.

Nowe wydawnictwo

Pod tytułem „Dom Polski” ukazało się jednocześnie w Warszawie, Poznaniu, Łodzi, Katowicach i Lesznie nowe pismo miesięczne, które ma na celu ożywienie ruchu budowlanego, obronę polskiego stanu posiadania, walkę z powojennym zepsuciem i obcymi naleciałościami, propagandę oszczędności i racjonalne prowadzenie gospodarki domowej.

Poza działem okolicznościowym oraz programowym artykułem „O nowe, rozumne, piękniejsze życie” pióra naczelnego redaktora S. Machalewskiego, znajdujemy w pierwszym numerze następujące artykuły: M. Osada, poseł na Sejm: „Kilka słów o t. zw. dachu nad głową”; A. Niesiołowski: „Tylko kilka cyfr”; J. Paszyński: „O wychowaniu młodzieży szkolnej”; pułk. Nowak: „Zagadnienie walki ze zwyrodnieniem rasy”; prof. Ksawery Gulgulski: „Praca ręczna w szkole a życie”; L. Norski: „O zajęciach współczesnej kobiety”; Bronisław Olszewski: „Zastosowanie oszczędności w gospodarstwie domowym”; Emte: „Rozmowa babki z wnuczką” (feljeton); dr. S. Polewski: „O zapaleniu ślepej kiszki”.

Przenumerata wynosi miesięcznie gr. 50 (w agenturach) z przesyłką pocztową gr. 65, kwartalnie zł 1 gr. 50, rocznie zł 6.—. Numer pojedynczy gr. 60 (w kioskach Tow. Księgarni Kolejowych „Ruch”, biurach gazet, księgarniach itd) Inseraty przyjmują wszystkie biura Polskiej Agencji Reklamowej.

Praga zamierza wybudować 10.000 tanich mieszkań

Samorząd miasta Pragi postanowił już w czasie najbliższym podjąć energiczną akcję na rzecz likwidacji głodu mieszkaniowego. W tym celu opracowano już plan budowy 10.000 tanich mieszkań, które wybudowane być mają przy pomocy rządu.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,87 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,87,7 zł.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,57 zł, gotówką 211,77 zł.; za 100 guld. gd. w dewizach 173,68 zł. gotówką 173,00 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 2 stycznia 1930.

Pierwsze zebranie w nowym roku odbyło się przy tendencji spokojnej. Obroty były również ograniczone.

Do notowania doszło tylko kilkoma papierami, a mianowicie 5 proc. pożyczki, za którą płacono 49 proc. przy braku materiału, zaś oddano 8 proc. listy dolarowe ziemskie po 92,50 proc. (przy dev. 8,877) i robiono transakcje 6 proc. listami żytnimi po 23,10 ex. kupon. Poza tem zanotowano Herzfeld Viktorius po 42,— w placeniu.

Komunikat: Z dniem dzisiejszym notuje się akcje Banku Przemysłowców I em. w sztukach 100-złotowych.

Z urzędowej ceduły giełdowej skreśla się z dniem dzisiejszym następujące papiery: Polski Bank Handlowy, Poznań, „Arkona” w Tczewie, Młyn i Tartaki Wą-

growieckie w Wągrowcu, „Płotno” w Chmielnikach, Pozn Spółka Drzewna w Poznaniu oraz Wytwórnia Chemiczna w Poznaniu.

Cedula urzędowa z dnia 2 stycznia 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
4% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 92,50% O.
(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 23,10 +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Herzfeld Viktorius I em. zł. 42,— P
Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 2 stycznia 1930 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. 4 edn 1. 5,88 sp 8,90 kup 8,86

De - izy:

	trans	sprzeg.	kup.
Belgia	124,51	124,82	124,20
Holandja	358,96	359,86	358,06
London	043,42	043,53	043,31
Nowy Jork	008,87,90	008,89,90	008,85,90
Paryż	035,05	035,14	034,96
Praga	026,33	026,39	026,27
z wajcarja	172,78	173,21	172,35
Kopenhaga	238,55	239,15	237,95
Wiedeń	125,27	125,58	124,56
Włochy	046,59	046,71	046,45

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% pożycz. inw. 000,00 119,00 119,25
5% pożycz. konw. 000,00 100,00 049,75

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—125,00
Bank Zachodni	000,00—080,00
Bank Zw Sp. Zarob.	000,00—078,50
Chodorów	000,00—150,00
Łazy	000,00—005,00
Lilpop	000,00—037,00
Starachowice	000,00—021,25
Haberbusch	000,00—104,50

Tendencja przeważnie słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg.

reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 2 stycznia 1930.

Pszonica march od st. załad	76-77 kg przeciętn. jakości	252,00—253,00
Tendencja mocniejsza		
Zwito march od stacji załad	72 kg przeciętn. jakości	168,50—170,50
Tendencja spokojna.		
Owies march. do stacji załad		150,00—158,00
Tendencja spokojna.		
Jęczmień browarny		187,00—203,00
Tendencja spokojna.		
Jęczmień pastewny i przemysłowy		165,00—175,00
Tendencja spokojna.		
Mąka pszenna		29,75—35,50
Tendencja mocna.		
Mąka żytnia		23,50—26,90
Tendencja utrzymana.		
Ospa pszenna		11,00—11,25
Tendencja spokojna.		
Ospa żytnia		09,50—10,00
Tendencja spokojna.		
Groch Victoria		29,00—38,00
Groch dr. iad.		24,00—28,00
Groch pastewny		21,00—22,00
Peluszka		20,00—21,00
Bób polny		18,50—20,00
Wyka		23,00—26,00
Łubin niebieski		14,00—17,00
Łubin żółty		16,50—17,50
Seradela nowa		26,00—31,00
Makuch rzepakowy		18,40—18,90
Makuch lniany		23,80—24,00
Wytłoki suszone		08,20—08,40
Sróty Soy.		17,30—18,70
Płatki ziemniaczane		14,50—15,10
Ziemniaki jadalne białe		2,00—2,30
Ziemniaki jadalne czerwone		2,40—2,70
Ziemniak jad. inne żółte		2,80—3,20
Ziemniaki jadalne nerkowe		3,80—4,20
Ziemniaki fabryczne w fg.		0,08—0,09

Uwaga: do ziemniaków

Dobre ziemniaki przemysłowe w poszukiwaniu.

Ogólna tendencja spokojna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 2 stycznia 1930.

Wyplaty na Warszawę 46,90—47,10
Noty wielkie 46,775—47,175

Obniżenie stopy dyskontowej w Belgii.

Bank Belgijski obniżył stopę dyskontową do 3½ procent.

KUPON PREMJOWY

(Wyciąć i nalepić na pocztówkę).

Administrację „Kurjera Poznańskiego” proszę o przesłanie za zaliczką pocztową książki Marjana Seydy p. t.

„Polska na przełomie dziejów” za cenę 15 zł.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość i poczta _____

Powiat, woj. _____

Nowy Rok na Zamku warszawskim

Warszawa, 1. I. (PAT.) Zgodnie z przyjętym zwyczajem p. Prezydent Rzeczypospolitej przyjmował w dniu 1 stycznia na Zamku Królewskim życzenia noworoczne. O godz. 10 rano składali p. Prezydentowi życzenia członkowie domu cywilnego i wojskowego oraz protokółu dyplomatycznego.

O godz. 10 1/2 prezes Rady Ministrów prof. dr. K. Bartel w otoczeniu członków rządu udał się na Zamek, gdzie został przyjęty w apartamentach prywatnych p. Prezydenta, składając głowie państwa życzenia noworoczne. W chwilę potem p. Prezydent Rzeczypospolitej udał się do kaplicy zamkowej, gdzie wysłuchał mszy św. O godz. 11 złożyli życzenia ks. kardynał Kakowski, arcybiskup warszawski, a niezadługo potem marszałek Sejmu Daszyński oraz marszałek Senatu prof. Szymański.

Następnie odbył się w sali Rycerskiej ceremoniał składania życzeń przez korpus dyplomatyczny. W jego imieniu nuncjusz apostolski, msgr. Marmaggi, wygłosił następujące przemówienie:

Przemówienie nuncjusza apostolskiego

Panie Prezydencie!
Jutrzenka Nowego Roku, kiedy zbierają się zawsze rozproszeni, a nawet pokłóśeni członkowie wielkiej rodziny ludzkiej dokoła wspólnego ogniska, aby wymienić między sobą życzenia pomyślności — gromadzi również, ja kpryż uroczystym obrządku, urzędowych przedstawicieli narodów. I oto jesteśmy — członkowie korpusu dyplomatycznego, akredytowani przy Pańskiej Dostojnej Osobie, aby złożyć Waszej Eksceleńcji w imieniu monarchów i szefów państw, których reprezentujemy i w naszym własnym imieniu, najszczerze i najlepsze życzenia.

W dniu Nowego Roku przychodzi dla nas jakby chwila odpoczynku, słodkiego i udzielającego się ciepła rodzinnego, które nadaje nam nowy hart i przygotowuje nas do wysiłku jutra, tego jutra, które cały świat roł w marzeniach jako pokojowe i szczęśliwe. Niechaj będzie takim rzeczywistym dla całej ludzkości, dzięki opiece Boskiej i dobrej woli ludzi, którzy, jak się zdaje, dążą coraz bardziej do wytworzenia między sobą uczuć wzajemnego zrozumienia, współpracy oraz szczereli i trwałej przyjaźni! Niechaj takim będzie, Panie Prezydencie, dla Polski! Jeżeli przeszłość jest podstawą przyszłości, to nikt nie może o tem wątpić. Gdyż, mówiąc o przeszłości, o wypadkach roku, który się zakończył — jak naprzykład o wspaniałej wystawie poznańskiej — dowiodły one, że stały i regularny rozwój Waszego kraju nie potrzebuje wielu lat, aby zajął należny blask w świecie, lecz, że zapewnił już Polsce, pomimo kryzysu, jaki przeżywa Eurona, jedno z pierwszych miejsc pomiędzy innymi państwami.

Składając nasze życzenia Waszej

Eksceleńcji i Jego dostojnemu rządowi, życzymy też pomyślnego roku, z uczuciami rzeczywistej sympatii, wszystkim żywym siłom młarodu, od najwyższych do najniższych, miastu Warszawie, szlachetnej i gościnnej stolicy Waszego państwa, jak również i całemu narodowi, pracującemu w Ojczyźnie, a także tym, których koleje życia zaprowadziły zagranicę na drogę pracy i honoru. Widzieliśmy w tym roku szereg ludzi, powracających z za oceanu na ziemię swych przodków, jak w religijnej pielgrzymce, z oczami pełnymi łez i świetlanymi wizyjami odrodzonej Ojczyzny.

Niechaj rozpoczynający się rok, Panie Prezydencie, zapisze się na kartach historii, jako jeden z najlepszych dla Waszej Ojczyzny, i jeden z najpomyślniejszych dla całej współczesnej ludzkości!

Odpowiedź p. Prezydenta Rzeczypospolitej

Na mowę nuncjusza p. Prezydent Rzplitej odpowiedział następującymi słowy:

Panie Nuncjuszu!
Dziękuję Waszej Eksceleńcji za tak pięknie wyrażone życzenia i uczucia, skierowane pod adresem moim, Polski i rządu Rzplitej w imieniu czcigodnych kolegów Waszej Eksceleńcji, Ambasadorów i Szefów Misyj, jak również wszystkich obecnych tu członków korpusu dyplomatycznego. Ze swej strony pragnąłbym za łaskawym pośrednictwem Panów dać wyraz życzeniom szczęścia dla dostojnych władców i szefów państw, reprezentowanych tu przez Panów, jak również dla Panów samych, dla Waszych ojców i narodów, w których chce widzieć dzisiaj jedną wielką rodzinę, która, choć rozproszona po całym świecie, jednoczy się symbolicznie w tej chwili dla wymiany braterskich życzeń.

Pan, Panie Nuncjuszu, jako przedstawiciel władzy, która przez swe boskie posłannictwo jest szczególnie powołana do głoszenia pokoju między ludźmi i która przez niedawny pamietny akt dała nowy dowód swego ducha pojednawczego. — zechce Pan przyczynić się do zapewnienia dobrodziejstw Onatrzości dla każdego po czeteżo w tym duchu przedsięwzięcia. Nie wątpię ani na chwilę, że wysiłki w rozpowszechnianiu tego ducha, we wpojeniu go w masę i w jedność, we wszystkich tych, dla których dobrobyt ich krajów ojczystych, ich oicowizny i ich rodzin jest drogi, czynić będą nstępny coraz większe i coraz bardziej owocne.

Po skończonem przemówieniu p. Prezydent przywitał się z nuncjuszem apostolskim, a następnie ze wszystkimi członkami misji. Na audyencji obecni byli, poza nuncjuszem apostolskim, ambasadorowie francuski, angielski i italski i ministrowie pełnomocni reszty państw.

Rzemiosło śląskie w sprawie podatków

Rzemieślnik śląski ma sanację już po uszy

W niedzielę, 29 grudnia odbyło się w Katowicach zebranie przedstawicieli rzemiosła w liczbie około 300 osób, przy udziale przedstawicieli Izby Skarbowej, kilku posłów oraz reprezentantów prasy.

Jako główny referent wystąpił prez. Zw. Cechów p. Frey, domagając się w swem przemówieniu odstąpienia od zwyczaju udzielania rzemiosłu kredytów, a za to — należy wszystkimi siłami dążyć do zmniejszenia ciężarów podatkowych, a szczególnie do zniesienia podatku obrotowego.

Pożyczki bowiem, chociaż przy niskich procentach, stają się dla rzemiosła wielkim ciężarem, gdy tymczasem obniżenie wzgl. zniesienie podatku obrotowego oddałoby rzemiosłu nieocenione usługi. Natomiast domagał się mówca rozszerzenia podatku gruntowego i dochodowego.

Następnie omówił mówca sprawę katowickiej Izby Rzemieślniczej, której działalność jest prawie że zupełnie podcięta na skutek oplakanego stanu rzemiosła. Dochody Izby pochodzą z trzech najmniejszych kategorii patentów przemysłowych. Domagać się należy, ażeby świadcstwa rzemieślnicze były wyeliminowane z ogólnej kategorii świadectw handlowych i przemysłowych.

Izba rzemieślnicza powinna otrzy-

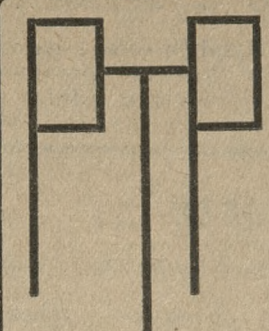
mać to, co jej się należy, t. zn. wszystkie dochody ze źródeł rzemieślniczych.

Pos. Karkoszka mówił o dążeniach B. B., a właściwie bronil dążeń byłego rządu, lecz przemówienie jego spotkało się ze złem przyjęciem zebrania, zwłaszcza oświadczenie, że nie naczelnicy i komisje skarbowe, lecz rzemieślnicy sami nakładają podatki. Oświadczenie to wywołało ogólne, zrozumiałe zupełnie protesty.

Pos. Sosiński (Śląska Ch. Dem.) twierdził, że jedynie współpraca rządu z sejmem może załatwić tę bolączkę, nad którą debatuje cała Polska. O wymiarze podatku decydują często naczelnicy urzędów, nie mający pojęcia o położeniu rzemiosła.

Dalsi mówcy krytykowali dotychczasowy system podatkowy, który doprowadził rzemiosło do ruiny, rygorystyczne, biurokratyczne ściąganie podatków, fantowanie warsztatów pracy, system wywiadu podatkowego i t. p. Wszyscy zgadzali się na to, że kredyty zabijają rzemiosło. Za pieniądze obywateli kupuje się dusze ludzkie, lecz to nie poprawia gospodarki rzemieślniczej, subwencjonuje się mechaniczne piekarnie, komunalne mleczarnie, swoich ludzi. Wszelkie reklamy w Warszawie nie odnoszą żadnego skutku. Wszyscy mają już tej gospodarki po same uszy.

Kiedy zaś jednemu z mówców, przemawiającemu przeciw rządowi przewodniczący odebrał głos, całe zebranie sprzeciwiło się temu, a mówca mówił dalej, interpelując, dla czego

Przypomina się pp. członkom i sympatykom, że

Bal Reprezentacyjny

Poznańskiego Towarzystwa Pływackiego
w Poznaniu

odbędzie się w sobotę, dnia 4 stycznia 1930 r.
o godz. 20-tej w salach „Łoży“, Grobla 25.

Zarząd P. T. P.

sw 20891

nie zwoluje się rozwiązanego nieprawnie Sejmu śląskiego.

Mówcy z prowincji krytykowali zwłaszcza składy t. zw. komisji szacunkowych, do których mianuje się ludzi, nie mających pojęcia o stosunkach w rzemiośle wogóle, a miejscowych w szczególności.

W końcu uchwalono pod adresem rządu cały szereg rezolucyj, domagających się radykalnych i koniecznych zmian w systemie podatkowym.

Kometa Wilka

Jak już wiadomo, odkrył dnia 20-go ub. m. prof. Wilk w Krakowie nową kometa. Jest to trzecia polska kometa. Pierwszą odkrył w kwietniu 1925 r. Orkisz na Lysinie (30 km na południe od Krakowa), drugą w listopadzie 1925 roku Wilk w Krakowie. Obecna jest już drugą, odkrytą przez tego samego obserwatora. A więc pełne cztery lata czekaliśmy na nowe polskie odkrycie. Jednakże czasokres 1926—1929 był wogóle pod względem odkryć ubogi. Poza kilkoma kilkokresowymi perijodycznymi kometami, które, z wyjątkiem komety Pons-Winnicki (lato 1927), były bardzo słabe, nie odkryto żadnej jaśniejszej komety.

Komety pod względem jasności można podzielić na trzy kategorie. Primo: na widzialne nieuzbrojonym okiem (do 6 wielkości), secundo: widoczne w słabszych lunetach (od 6 do 11 wielkości) i tertio: komety (od 12 do 17 wielkości) widoczne tylko w największych refraktorach, względnie na płycie fotograficznej. Otóż w powyższym czasokresie jasność nowych komet była bardzo słaba, wahając się między 10 a 16 wielkością.

Rok 1929 zapowiadał się także nie-szczególnie. Na początku odkryli w Hamburgu prof. Schwassmann i dr. Wachmann obiekt 11 wielkości, który okazał się nową kometa perijodyczną. Czasokres obrotu tej komety dokoła słońca wynosi 6,5 lat. W sierpniu odkryli Neujmin w Gimeisie na Krymie nową słabą kometa 14 wielkości i Forbes w Kapsztadzie słabszą od 11 wielkości. Obie sierpniowe komety są także krótkookresowe. „Rok ziemski“ komety Neujmina trwa 11 lat, a komety Forbesa 6,4 lat. Jest rzeczą charakterystyczną, że wszystkie tegoroczne nowo odkryte komety należą ściśle do naszego układu planetarnego. Poza tem miały się ukazać według programu w drugiej połowie rb. trzy znane komety Perrinea, Mescalta i Daniela, lecz dotychczas żadne obserwatorium astronomiczne nie sygnalizowało ich odnalezienia. Prawdopodobnie wielkie planety jak Jowisz i Saturn perturbowały znacznie ich orbite wskutek czego czasokres obrotu może się powiększyć o kilka lat. Przed kilkoma laty mieliśmy taki wypadek z kometa Wolfa. Kometa ta zbytnio zbliżyła się do układu Jowisza i promień orbity uległ większej zmianie. Prof. Kamiński w Warszawie obliczył wpływy perturbacyjne planet, na podstawie których określił nowe elementy, za pomocą których udało się kometa odnaleźć. Inaczej kometa Wolfa byłaby dla nas prawdopodobnie stracona.

Nowo odkryte komety raz okazujące się perijodycznie mają swoją nomenklaturę. Np. pierwsze trzy wyżej wspomniane tegoroczne komety nazywają się 1929 a, 1929 b, 1929 c. Kometa Wilka nosi obecnie nazwę kometa 1929 d (Wilk).

Polskie komety mają szereg wspólnych cech. Są bardzo jasne, gdyż słabszych z powodu braku odpowiednich instrumentów odkrywać nie możemy. Kometa Orkisz była 7 wielkości, pierwsza kometa Wilka 8 wielkości, obecna także 8 wielkości. A więc wszystkie objekty jasne i dosyć wielkie pod względem objętości nebularnej. U wszystkich rzucano się w oczy dosyć wyraźne jądro oraz lekkie ślady warkocza. Ruch pozorny na niebie dosyć znaczny, który tłumaczy nam niezbyt wielką odległość od ziemi.

Z pierwszych prowizorycznych elementów, obliczonych w Krakowie wynika, że najbliższe słońca (punkt ten zwiemy przyheljum) będzie kometa Wilka dopiero około 22 stycznia 1930 r. Obecnie zbliża się kometa do słońca oddalając się równocześnie od ziemi. Dnia 22 stycznia punkt przysiołeczny komety będzie odległy od słońca o niespełna 100 milj. km., a od ziemi niewiele ponad 200 milj. km. Oddalając się od ziemi, straci kometa trochę na jasności, mniej więcej tyleż zyska przez zbliżanie się do słońca, tak że blask komety do końca przyszłego miesiąca nie ulegnie większym zmianom.

W chwili odkrycia przebywała kometa w gwiazdozbiórze Herkulesa. Minawszy Lutnię, znajdzie się obecnie w Lisiątku. Pod koniec stycznia ujrzymy ją w Wodniku. Ponieważ pierwsze elementy obliczone na podstawie trzech pierwszych obserwacji, nie są wobec tego zbyt dokładne, przeto dalsza jej droga może ulec pewnym zmianom. Pozornie (tj. na sferze niebieskiej) zbliża się do słońca, jednakże przed lutym nie zniknie w promieniach słonecznych.

Obecnie można ją z powodu dość znacznej deklinacji północnej (oddalenie od równika) obserwować do godziny 21 a rano między 5 a 7. Czy nowa kometa Wilka jest perijodyczna, czyli powracalna, wykaże dopiero dalsze obliczenia elementów orbity komety na podstawie większej ilości obserwacji. Jerzy Sławski.

Niedozwolony handel narkotykami

Berlin, 2. I. (AW.) Dzięki wspólnym wysiłkom policji szwajcarskiej, austriackiej i niemieckiej udało się wykryć doskonale zorganizowaną szajkę handlarzy narkotykami. Na czele bandy stał bogaty Japończyk, właściciel największego domu towarowego w Kobe, orz szeregu domów towarowych w Josiwarze. Pomocnikiem jego i głównym agentem był znany kupiec wiedeński Natan Altmann, u którego w mieszkaniu znaleziono olbrzymi skład kokainy, morfiny i heroiny, zapakowany w specjalne paczki przygotowane do rozesłania.

Z finansów angielskich

London, 2. I. (AW.) Zamknięcie pierwszych trzech kwartałów roku finansowego wykazuje nadspodziewanie zmniejszone dochody do 18 milj. funt. w porównaniu z tym samym okresem ub. roku. Deficyt chwilowy wynosi 133 milj. funt. czyli z górą o 36 milj. funt. więcej, aniżeli deficyt z tego samego czasu roku ub.

Kino Renaissance, Kantaka 8/9.

HARRY PEEL w filmie p. t.

„Jego najniebezpieczniejsze przygody“

Dramatyczna pogoń za przebiegłym rzeźmieszkiem. Dla młodzieży dozwolone.

zw 21029

BLACKBERRY
BRANDY

LIKIER

HULSTKAMPA

„PUDLISZKI“

to marka znakomych cukierków śmietankowych, produkowanych na świeżej śmietanie i świeżem maśle z własnej nowoczesnej mleczarni. Każda matka dbająca o racjonalne pożywienie dziecka zaopatruje je w cukierki PUDLISZKI.

Zakłady Przem Spoż Maj. Pudliszki
p. Krob'a (Włkp.)

Pw 111-11 268

O rządzie p. Bartla zagranicą

„Temps“ zamieszcza obszerny artykuł wstępny o nowym rządzie p. Bartla. Artykuł wykazuje z jednej strony, że p. Bartel jest mężem zaufania Prezydenta Mościckiego i ministra Piłsudskiego, a następnie, że ma on za zadanie wyjaśnienie stosunku rządu do Sejmu. — „Temps“ zastanawia się obszernie nad sprawą rewizji konstytucji, uważając ją za zadanie „najważniejsze i najbliższe“ rządu. Przy tej sposobności „Temps“ raz jeszcze wyraża przekonanie, że Prezydent Mościcki, minister Piłsudski i premier Bartel nie dopuszczą do dyktatury. Półoficjalny organ francuski wyraża nadzieję, że p. Bartel z powodzeniem wytworzy atmosferę „uspokojenia i zgody“, gdyż, jak pisze dalej, jest „człowiekiem lewicy, wzbudzającym zaufanie wśród demokratów, bez których poparcia rewizja konstytucji sposobem normalnym, przez pełne zaufania współdziałanie rządu i Sejmu, nie byłaby możliwa“. Nowych ministrów charakteryzuje „Temps“, jako ludzi cieszących się zaufaniem stronnictw lewicowych. Przy tej sposobności półoficjalne pismo francuskie podkreśla z zadowoleniem, że polityka zagraniczna rządu nie ulegnie zmianie.

W „Journal de Geneve“, w organie zbliżonym do sekretariatu Ligi Narodów, ukazał się artykuł pod nagłówkiem „Dziwny człowiek“. Artykuł poświęcony jest Piłsudskiemu. Autor stwierdza, że trudno zorientować się w stosunkach Polski, gdy „w Warszawie słowa mają inne znaczenie niż gdzieindziej“. „Journal de Geneve“ zauważa, że na zewnątrz przesilenie gabinetowe w Polsce dokonało się w sposób zupełnie normalny, lecz, gdy się głębiej wnika w położenie Polski, sytuacja przedstawia się często niezrozumiale. Wynika to stąd, jak powiada p. Martin w „Journal de Geneve“, że „na nieszczęście Polski marszałek Piłsudski nie jest człowiekiem takim, jak inni“. Autor wskazuje, że Piłsudski z jednej strony nie chce być dyktatorem, a z drugiej strony nie

znosi, gdy ktokolwiek stawia mu opór. „Trudności, pisze p. Martin, jakie wynikają z tego dziwnego stanu umysłowego, nie są mniejsze dla współpracowników marszałka, jak dla jego przeciwników. Parlament nie wie, jak się zachowywać, wobec tego groźnego człowieka, który ogarnął naród swoją władzą, któremu ślepo służy armia i który, nie wyrażając nigdy swoich myśli, nie znosi, by mu przeciono. Przyjaciele marszałka są w jeszcze gorszym położeniu, gdyż, zmuszeni wykonywać pomysły, których nie znają, narażeni są w razie, gdy się omylą, na wybuch strasznej irytacji“. Tak sobie wyobraża p. Martin stosunki wewnętrzne w Polsce...

P. Bartla nazywa narzędziem marszałka (w oryginale ostrzejsze wyrażenie). Dymisję p. Bartla z kwietnia 1929 r. tłumaczy jako następstwo nieporozumień między nim a Piłsudskim, który zarzucał Bartłowi nie dość energiczną obronę „niedokładności budżetowych“. Następnie p. Martin opisuje dojście do władzy „rządu pułkowników“ o charakterze wojskowym, co doprowadziło do wybuchu zatargu między Piłsudskim a Daszyńskim. Logicznym następstwem tego zatargu „nie, ychanie gwałtownego“, pisze p. Martin, powinno było być rozwiązanie parlamentu. Lecz Piłsudski znowu nie mógł się na to zdecydować i „konkluzja zajścia nie była wcale logiczna“. Odszedł tylko p. Świtalski i dokonano drobnych zmian w rządzie. Zasadniczy zatarg między Sejmem a Piłsudskim, „zatarg wynikły, jak pisze „Journal de Geneve“, z natury rzeczy i z mentalności marszałka“ pozostaje w stanie nienaruszonym. Pana Bartla przedstawia pismo genewskie jako „dobrego i zręcznego pośrednika“ między Sejmem a Piłsudskim, gdy tymczasem p. Świtalski był pośrednikiem „złym, niezręcznym i bez autorytetu“.

Tak się pisze o Polsce zagranicą...

Powtórne wybory do rady miejskiej w Borku

Z Borka piszą nam: Wobec unieważnienia wyborów do rady miejskiej w Borku odbędą się ponowne wybory, których termin wyznaczono na dzień 19 stycznia 1930 r. Złożono 5 list wyborczych i to: nr. 1) cizakowców, nr. 2) obywatelska, nr. 3) rolnicza nr. 4) inwalidów i nr. 5) ziemiannicza. Największym powodzeniem cieszyć się będzie niewątpliwie lista nr. 2 z czołowymi kandydatami: St. Kruszewskim i dr. Chojnackim, prezesem miejscowego Koła Stronnictwa Narodowego, na której poza tymi kandydatami figurują nazwiska znanych i cenionych pracowników społecznych. Kolo Inwalidów złożyło własną listę, lecz ciekawe jest, że na czoło wysunęli nieinwalidę, który kosztem ich łatwości chce wejść do rady miejskiej.

Nielegalne wybory do sejmiku pow. węgrowskiego

Z Wągrowca piszą nam: Jak już donosiliśmy, w październiku zdarzył się na terenie rady miejskiej w Wągrowcu pierwszy bodaj wypadek w historii polskiej administracji, że jedna i ta sama rada miejska w ciągu jednej kadencji wybierała dwa razy swych przedstawicieli do sejmiku powiatowego. Przypomnieć należy, że październikowe wybory samorządowe przyniosły zwycięstwo obozowi narodowemu, a w starej radzie istniał dla „sanacji“ korzystniejszy układ sił. Dla przeprowadzenia swych kandydatów postarała się „sanacja“ nawet o niedopuszczenie kilku radnych narod. do zabrania. Efekt był taki, że do sejmiku wybrano tylko jednego narodowca, p. M. Płoszyńskiego, jednego t. zw. „niezadowolonego“ i dwóch „sanatorów“, pp. burm. Kuchczyńskiego i Gramsego. Przeciw ważności tych wyborów założono protest, a ostatnie rozporządzenie min. Składkowskiego wyjaśniło sprawę w ten sposób, że wybór przedstawicieli rad miejskich do sejmiku przysługuje tylko nowym radom w czasie od 5 do 10 stycznia. Mimo to starosta powiatu węgrowskiego, dr. Rościszewski, zwołał już w ubiegłym roku, bo na sobotę, dnia 28 grudnia nowoobраниch do sejmiku przedstawicieli powiatu, łącznie z wybranymi

w wyżej opisany sposób przedstawicielami miasta Wągrowca. Na posiedzeniu tem m. in. wybrano wydział powiatowy. Przeciw ważności zebrania, a temsamem i przeciw wyborowi wydziału powiatowego zaprotestował p. M. Płoszyński, przedstawiciel obozu narodowego — i w zebraniu udziału nie wzięł. Cała ta sprawa będzie przedmiotem protestu w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym.

Dla bliższego oświetlenia motywów wyżej opisanego postępowania czynników „sanacyjnych“ dodajemy, że krótko przed świętami ukonstytuował się klub radnych miejskich obozu narodowo-gospodarczego pod przewodnictwem prezesa Stronnictwa Narodowego p. Mroczkiewicza, do którego przystąpiło 9 radnych z listy Zjednoczenia Obywatelsko-Gospodarczego, a więc pp. Mroczkiewicz, Stachowiak, Haławski, Złotowicz, Magdziarz, dr. Lazarowicz, Stelmaszyk, Dłużniewski i Jzawiński oraz 3 członków N. P. R. — i to pp. Rossa, Jezierski i Łapacz. Wobec takiego układu sił w nowej radzie miejskiej, wszystkie cztery mandaty m. Wągrowca w sejmiku pow. zdobyłby obóz narodowy, temwięcej, że jeszcze dwóch nowych radnych chce zgłosić swój akces do klubu narodowego w radzie, a poza klubem pozostały tylko 1 wzgl. 2 „sanatorów“, 1 wzgl. 2 z N. P. R. i 1 Niemiec — na ogólną liczbę 18 radnych. Poza tem Mieścisko, Skoki i Gołańcz wybierają po 1 przedstawicieli do sejmiku (będą to wszyscy narodowcy). Tych 7 przedstawicieli miast utworzy na terenie sejmiku klub narodowo-gospodarczy, do którego jest już zapewnione przystąpienie 6 do 8 członków sejmiku, wybranych na wsi. Razem więc klub narodowy w sejmiku liczyłby 13—15 mandatów na ogólną liczbę 36, i wobec przychylnego dlań stanowiska N. P. R. (10 mandatów) i „Piasta“ (6 mandatów) wywierałby decydujący wpływ na tok spraw tak w sejmiku, jak i w wydziale powiatowym.

Gdy się to wszystko weźmie pod uwagę, to wtenczas łatwo zrozumie się lek „sanacji“ przed wejściem narodowych przedstawicieli miast (7) do sejmiku a przedewszystkiem do wydziału, gdzieby prowadzili odpowiednią i zdrową gospodarkę.

Prędzej czy później sprawa weźmie korzystny dla powiatu obrót, przede wszystkim dzięki ruchowi narodowemu w naszym powiecie, który się tak świetnie rozwija, co jest wynikiem niestrudzonej pracy tutejszego organu narodowego, „Gazety Wągrowieckiej“.

(ak)

Do Hallerczyków

nie zrzeszonych w Związku Hallerczyków

Żołnierz błękitny, pomimo trudnych warunków bytu i stosunków wewnętrznych naszego państwa, pozostał wierny swej idei i tradycjom, wlanym mu przez jego wodza, generała Józefa Hallera, oraz Komitet Narodowy Polski z Romanem Dmowskim na czele. Stoi twardo przy obranej linii bez względu na czynione zakusy i trudności, tak zgóry jak i zdołu. Że tak jest, może służyć na dowód chociażby wspaniały nadzwyczajny zjazd Hallerczyków w końcu lipca 1929 r., na który przybyło ze wszystkich stron Polski i z Ameryki 2 tysiące naszych kolegów.

W naszych szeregach stwierdziliśmy, jak dostownie skonstruował generał Józef Haller w rozkazie z dnia 15 sierpnia 1929 roku do wszystkich byłych żołnierzy Armji Błękitnej, zorganizowanych obecnie w Związku Hallerczyków — że piękne tradycje wojenne naszej armji, zorganizowanej we Francji i chlubnie zapisanych walk o niepodległość tak na froncie Francji jak i w Polsce, są przekazywane potomności przez szeregi młodych w Drużynach Błękitnych i przez już rozpoczęte wydawnictwo „Polska Armja Błękitna“, które winno się znaleźć w ręku każdego żołnierza i obywatela, pragnącego się zapoznać z naszymi czynami wojennymi.

„Polska Armja Błękitna“, znajdująca się pod protektoratem generała Hallera, została zapoczątkowana i w dalszym ciągu jest prowadzona przy Chorągwi tutejszej, przy równoczesnej pomocy całego Związku Hallerczyków i jego Zarządu Głównego oraz społeczeństwa polskiego.

Praca tutejszego Związku promieniowała również w innych kierunkach; wymownym tego dowodem jest założenie w ciągu bieżącego roku 4 nowych placówek, w tem naszej, oraz jednej drużyny błękitnej, jak również ogólne ożywienie ruchu organizacyjnego tak w Związku Hallerczyków, jak i w kole pań przy Związku Hallerczyków i w Drużynie Błękitnej. Z inicjatywy teje Chorągwi powstał też Legion Wielkopolski, zrzeszający narodowe organizacje b. wojskowych. Wszystko to dowodzi, że w Związku Hallerczyków powiał silny prąd ożywczy, coraz to mocniejsza konsolidacja oraz zwartość organizacyjna.

Na dobro pracy tutejszego Związku należy również zaliczyć założenie w Poznaniu naszej placówki.

Jako główny cel postawiliśmy pomoc naszą organizacyjną Chorągwi Wielkopolskiej i harmonijną, wydajną współpracę. Pragniemy w ten sposób dopomóc w kontynuowaniu nowego okresu naszego Związku, który dał rok bieżący i wytworzyć ze siebie siłę, świadomą swych celów i zadań i mogącą odgrywać należną rolę w układzie stosunków społecznych na tutejszym terenie. Hallerczycy z m. Poznania, najwięcej bodaj z wszystkich innych miast Polski mającego b. żołnierzy armji gen. Hallera, najwięcej posiadają danych, by tę siłę wytworzyć.

Kolejcy Hallerczycy, nie zapominajcie o tem, że tylko przez silną i sprężystą organizację można osiągnąć skuteczną obronę swych praw i należne wpływy.

Zapraszamy przeto szczerem sercem do naszej placówki wszystkich Hallerczyków, nie należących dotychczas z jakichkolwiek powodów do naszego związku.

Zwracamy równocześnie uwagę, że do Związku Hallerczyków, w myśl statutu związku, mogą należeć b. żołnierze: 1) II. Brygady Karpackiej, 2) II. Korpusu Wschodniego, 3) Armji Polskiej we Francji, Ameryce i Włoszech, 4) V. Dywizji Syberyjskiej, 5) IV. Dywizji gen. Żeligowskiego i 6) Armji Ochotniczej 1920 roku. Oprócz tego bardzo mile widziani są w naszej organizacji członkowie sympatycy, wyznający nasze idee.

Składki wynoszą zaledwie 90 groszy miesięcznie, z czego część idzie do kasy pogrzebowej. Zgłoszenia osobiste i pisemne przyjmują prezes placówki Poznań-Jeżyce kol. Wł. Wierzbicki, Poznań, ul. Ciesława 17, wzgl. sekretarz kol. Wacław Sarnecki, Półwiejska 16, II. ptr.

Adres sekretariatu Chorągwi oraz Tow. Wyd. „Polskiej Armji Błękitnej“, Szamarszewskiego 2.

Liczba Żydów

Niezbyt pocieszająca dla nas statystyka

Według najnowszych danych statystycznych ogólna ilość żydów na kuli ziemskiej wynosi 14 200 000 osób. Z tego na Europę przypada 9 650 000, na Amerykę 3 300 000, Azję 750 000, Afrykę 500 000, Australję 25 000.

Państwem, posiadającym najwięcej żydów — zarówno procentowo, jak ilościowo — jest Polska. Mieszka w niej 3 miliony żydów, co stanowi 10,1 proc. ogółu ludności kraju; w samej Warszawie jest przeszło 300 tysięcy żydów, czyli 33 proc. mieszkańców stolicy.

Drugim państwem na świecie pod względem ilości żydów są Stany Zjednoczone. Mieszka w nich około 3-ch milionów izraelitów, co stanowi 2,6 proc. ludności państwa. W stolicy Stanów, New Yorku, jest 1 650 000 żydów, czyli 27,6 proc. jej ludności — a zatem procentowo nie o wiele mniej, niż w Warszawie.

Trzecim miejsce (ilościowo, nie procentowo) co do ilości żydów zajmuje Związek Sowiecki; mieszka w nim również około 3-ch milionów izraelitów, co stanowi 2,5 proc. ludności ZSSR.

Następne miejsce zajmuje Rumunja; posiada ona 600 tysięcy żydów; wynosi to

5,2 proc. ogólnej liczby jej mieszkańców. Dalej idą Niemcy; około 600 tysięcy, co stanowi prawie 1 procent ludności Rzeszy. Węgry mają 525 tysięcy izraelitów (6,2 proc.), w czem Budapeszt 220 tysięcy, czyli około 23 proc. jego ludności. Dalej idzie Czechosłowacja z 365 tysiącami żydów (2,5 proc.); W. Brytania 300 tysięcy (0,6 proc.); Austria 225 tysięcy (3,4 procent), w czem Wiedeń 202 tysiące, czyli około 11 procent jego ludności; Litwa 160 tysięcy (7,1 proc.); Francja ma tylko 130 tysięcy żydów, w co oczywiście nie wliczono pokaznej ilości żydów — cudzoziemców, obywateli niefrancuskich, mieszkających w Paryżu.

Inne państwa europejskie mają już znacznie mniej żydów. Takie naprzykład Włochy, liczące zgórą 40 milionów mieszkańców, mają zaledwie 35 tysięcy izraelitów, a Hiszpanja, w której nigdy było dużo żydów mieszkało, ma ich dzisiaj... 4 tys.

W Palestynie mieszka 160 tysięcy żydów, co stanowi 18 proc. jej ludności. Dość dużo żydów jest w północnej Afryce, znajdujących się pod wpływami (kolonje lub protektoraty) Francji; w Maroku francuskim mieszka 108 tysięcy żydów, w Algierze 75 tys., w Tunisii 54 tys., Sto tysięcy żydów żyje w Abisynji, 60 tys. w Egipcie.

W Ameryce, oprócz Stanów Zjednoczonych, mieszka w Kanadzie 130 tys. izraelitów, w Argentynie 100 tysięcy.

Z różnych stron Polski

Zamieć śnieżna na Wileńszczyźnie

Z całej Wileńszczyzny donoszą o wielkich zamieciach śnieżnych, które zasyłały w całej połaci kraju. Drogi są zasypane. W niektórych miejscowościach ruch autobusowy jest przerwany. Równie uległ przerwie w powiecie brasławskim ruch na odcinku kolei wąskotorowej.

Ofiara sopockiej jaskini gry?

W Gdańsku zdarzył się tajemniczy wypadek samobójstwa. Obywatel amerykański dr. inż. Aleksander Caprin zamieszkały w Sopotach odebrał sobie życie przez powieszenie. Motywy samobójstwa nie są jeszcze dokładnie znane, jednak krąży pogłoski o dużej przegranej w kasynie sopockim.

Nadmierne odprawy b. zarządu Dąbrowy

Członkowie poprzedniego zarządu miasta Dąbrowy, przed swoim ustąpieniem pobrali odprawy, wysokości, przekraczającej przewidzianą ustawą normę. Obecny zarząd miasta wniósł sprzeciw w tej sprawie do województwa, które poleciło zwrócić nieprawnie podjęte pieniądze z kasy miejskiej. Ponieważ dotychczas pieniądze nie zwrócili, magistrat wystąpił na drogę sądową. W związku z tem onegdaj zjawił się u b. prezydenta m. Dąbrowy — Ciepłaka komornik, który zajął meble i urządzenie mieszkania jako zabezpieczenie pretensji magistratu.

Nowa ustawa z dziedziny opieki społecznej

Na ostatnim posiedzeniu Rady Opieki Społecznej przyjęto projekt nowej ustawy, dotyczącej wykonywania opieki społecznej nad obywatelami polskimi, powracającymi z zagranicy do Polski wskutek zarządzenia władz polskich lub obcych, a nieposiadającymi w żadnej gminie w Polsce prawa do trwałej opieki.

W myśl projektu ustawy opiekę społeczną nad wymienioną wyżej kategorią obywateli wykonuje gmina, wyznaczona przez wojewodę. O przejęciu obywatela polskiego z zagranicy decyduje wojewoda, w którego okręgu administracyjnym znajduje się ostatnie miejsce zamieszkania danego obywatela, a jeśli jest ono nieznanne — miejsce urodzenia powracającego. W wypadku, gdy powracający urodził się zagranicą, o przejęciu opieki nad nim decyduje wojewoda, w którego okręgu znajduje się miejsce urodzenia rodziców danego obywatela. Wreszcie w razie niemożności stwierdzenia ostatniego miejsca zamieszkania rodziców, minister pracy wyznacza wojewodę, który w tej sprawie decyduje dowolnie. Gminom, na które nałożono obowiązek opieki społecznej nad przybyłymi z zagranicy obywatelami, przysługuje prawo odwołania do ministra pracy.

Wypadki przymusowego powrotu do kraju obywateli polskich zdarzają się dość często, a niejednokrotnie bywa tak, że obywatele tacy znajdują się bez środków do życia.

Wzrost klęsk pożarów o 50 proc.

Ze statystyki Powsz. Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wynika, że w 1929 r. klęska pożogi wzrosła w Polsce o 50 proc. Podczas bowiem gdy w r. 1928 ogólna liczba pożarów wynosiła tylko 7 846 na ogólną sumę strat 20 milionów złotych to za pierwsze 3 kwartały 1929 r. było 10 995 pożarów, przyczem pastwą ich padło 19 646 nieruchomości wiejskich i malomiasteczkowych, a ogólna suma strat wynosi 36 milionów złotych. (O.)

— * Dwa jubileusze prasowe. W artykule pod tym nagłówkiem w noworocznym numerze pisma naszego ma być: „Przewodnik Katolicki“. Osiemnastego stycznia r. 1930 upływie trzydziści i pięć lat od ukazania się pierwszego numeru tego tygodnika. — „Od 1 stycznia rb. wstępuje do niego (Przew. Kat.) ka. Franc. Forecki“.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ofiary namiętności myśliwskiej

Walka na strzelby w lesie pod Kościerzyną — Zabity kłusownik — Postrzelony podczas polowania

Donoszą nam z Pomorza: Podczas polowania w lesie państwowym koło Kościerzyny zauważono kłusowników, którzy zdolali zbiec; w pościgu za nimi napotkali leśnicy Olej i Olszewski gospodarza Józefa Wyszckiego, polującego na własnym polu. Po wylegitymowaniu się kartą myśliwską, przywołał W. swych robotników Henryka i Tandeka, atakując w trójkę leśników. Gdy W. zamierzał strzelić, błyskawicznie wyprzedził go Olszewski, raniąc w udo. Olej, atakowany przez Hendrycha, postrzelił syna Wyszckiego, Franciszka w obie ręce, poczem obaj leśnicy, korzystając z zamieszania, zbiegli. Za oddalającymi się wypalił robotnik Tandek z fuzji, raniąc ich lekko.

W Jastrzębiu pod Kościerzyną

przytrzymał Bernard Rehmus kłusownika w lesie. Gdy prowadząc go do pewnego gospodarza celem stwierdzenia personalij, wydobyl ów kłusownik rewolwer z kieszeni i oddał dwa strzały do Rehmusa, które chybiły. W obronie własnej użył następnie R. broń palną, kładąc napastnika na miejscu trupem. Na podstawie znalezionych u niego dokumentów, stwierdzono, że jest to niejaki Leon Niszyk mieszkaniec wioski Kossobudy pow. chojnickiego.

Podczas polowania z naganką w Grabówcu pod Toruniem postrzelony został sołtys Skrzyński z Siina; ranego odstawiono do kliniki lekarza dr. Kunca w Toruniu. Niefortunnym strzelcem był pewien oficer z czwartego pułku lotniczego w Toruniu.

Najnowszy (14) numer „Wielkopolskiej Ilustracji” przynosi jak zawsze całe mnóstwo aktualności z kraju i zagranicy. Na szczególną uwagę zasługują oryginalne zdjęcia, ilustrujące artykuł p. t.

Nosorożec na polskiej ziemi

z tych, które żyły kiedyś wraz z mamutami i w Polsce.

Doskonale zachowany okaz jego znaleziono, jak wiadomo, na Podkarpaciu. „Pamiętki po Piastach na Śląsku niemieckim”, oto tytuł ciekawego, bogato ilustrowanego artykułu o odnowionym obecnie zamku Piastów śląskich w Brzegu (Brieg).

Z pośród szeregu innych ciekawych, pięknie ilustrowanych artykułów, jak „W zaułkach Algieru”, „Pożar studjo filmowego” itp. warto wspomnieć o ciekawej korespondencji p. n.

Polski rekord szybkości i sprawności technicznej

którym jest niezmiernie szybkie zbudowanie wielkiego mostu kolejowego na Wiśle pod Dęblinem.

Bogaty numer uzupełnia mnóstwo zdjęć, ilustrujących najważniejsze wypadki doby ostatniej oraz zwykle działające stale, jak odcięk powieściowy, nowela, bajka dla dzieci, mody, humor, szarady itd.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiego kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1,50 zł, kwartalnie 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

Dla dzieci

Trzech Króli w Teatrze Polskim

Teatr Polski poświęca cały dzień Trzech Króli swej najmłodszej publiczności, dając dwukrotne przedstawienie ślicznej bajki „Kopciuszek”, cieszącej się olbrzymim sukcesem u dzieci i u ich rodziców. Oba przedstawienia odbędą się po cenach popołudniowych, pierwsze rozpocznie się o 15, wieczorne — o 19, koniec wieczornego przed godziną dziesiątą (22).

A więc działwa poznańska będzie mogła słuchać poetycznej bajki o słodkim dziewczęciu Rózi - Kopciuszku, będzie mogła współczuć jej złym losom i radować się cudom, które ten zły los na istotne szczęście przeistoczyły; zaśmiawać z arcydowcipnych kawałów, zachwycać śliczną, iście baśniową oprawą „Kopciuszka”, a rodzice bawić i cieszyć radością swej działwy, oraz wyborną, pełną humoru grą całego zespołu. Wszyscy wykonawcy dokładają starań, by przedstawienie „Kopciuszka” uczynić jaknajmilszem i najweselszem.

Niemalą atrakcją są piękne tańce, gorąco oklaskiwane.

Masowe zatrucie

Jedna osoba zmarła, kilka innych walczy ze śmiercią

Nasz korespondent (ski) donosi z Wąbrzeźna:

Podczas przyjęcia zaproszonych gości podano u gospodarza Trybuszki we Wroniu wieprzowinę, która pochodziła z chorego na trichinozę tuczniaka. Po spożyciu mięsa zachorowało ciężko dziewięć osób, z których jedna, 50-letnia Antonina Abramowiczowa, zmarła; stan dwóch inych jest beznadziejny, a co do reszty istnieje nadzieja utrzymania ich przy życiu. Na razie niewiadomo, czy gospodarz poddał mięso rewizji.

KALENDARZYK

Czwartek, 2 stycznia 1930.

Słońce: wschód 8,04 — zachód 15,49 — długość dnia 7 godzin 45 min.
Księżyc: wschód 10,23 — zachód 16,51 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 2 st. C., pochmurno, wiatr południowy, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 747 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 4 st. C., najniższa + 1 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: Wczoraj + 0,50 m; dziś + 0,44 m.
Kal. rz.-kat.: Makary — jutro Genowefa.
Kal. słow.: Strzeżysław — jutro Włostymit.

Wystawy

Salon Włkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14 a, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraśzewskiego 12.
Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 98.

Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda 61.
W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

OSOBISTE

— Z Dyrekcji P. K. P. P. minister komunikacji zamianował inż. Włodzimierza Krzyżanowskiego, naczelnika wydziału mechanicznego, wicedyrektorem Kolei Państwowych w Poznaniu; zastępcę na celnika wydziału drogowego inż. Władysława Szczerbowski, naczelnikiem tegoż wydziału; kierownika działu w wydziale drogowym inż. Juliana Paklerskiego zastępcą naczelnika wydziału drogowego; zastępcę naczelnika wydziału osobowego D. O. K. P. w Gdańsku mgr. Emila Henisza naczelnikiem wydziału oso-

bowego D. O. K. P. w Poznaniu. Ponadto p. minister komunikacji zamianował pp. Leonarda Demarczyka głównym kasjerem Dyrekcji O. K. P. oraz Stanisława Wietrzykowskiego, Wojciecha Torbińskiego i Władysława Łytkowskiego kierownikami działów w wydziale finansowym. Dyrekcji O. K. P. w Poznaniu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Posiedzenie konstytucyjne Rady miasta Poznania zwołuje się na dzień 8-go bm. o godz. 6 popoł. do sali obrad Rady miejskiej w ratuszu, II piętro. Porządek obrad: 1) Zagajenie. 2) Zobowiązanie radnych. 3) Oddanie przewodnictwa najstarszemu wiekiem radnemu. 4) Wybór Prezydium Rady miejskiej: a) przewodniczącego, b) zast. przewodniczącego, c) sekretarza, d) zast. sekretarza, e) ławnika. 5) Wybór protokółisty. 6) Wybór komisji: a) wyborczej, b) dla spraw finansowych i budowlanych, c) prawniczej. 7) Wybór komisji do weryfikowania protokołów obrad. 8) Wniesienie budżetu na rok 1930-31.

— Z Koła księży Profesorów na miasto Poznań. Posiedzenie odbędzie się w piątek, 3 bm. o godz. 20 w sali gimnazjum Bergera przy ul. Strzeleckiej. Na porządku obrad odczyt ks. rektora Cieszyńskiego n. t. „Z najnowszych zagadnień katolickich w Niemczech”.

— Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 3 stycznia o godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— Z Stow. św. Wincentego a Paulo przy Farze. Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, dnia 2 stycznia o godz. 19,15 na sali Marianum ks. ks. Jezuitów, ul. Szewska 18. Na porządku obrad wykład ks. dyr. Wołkowskiego oraz ważne sprawy. O liczny udział członków uprasza się.

— Stowarzyszenie Oficerów w stanie spoczynku, Oddział Poznański. Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 2 stycznia o godz. 18,30 w Kasynie Oficerskim D. O. K. VII.

WIECZORY, KONCERTY

— Tow. śpiew. „Halka”. W święto Trzech Króli o godz. 19 w salach Ogrodu Zoologicznego wystawia Towarzystwo „Jasienka” pod reżyserją artysty Opery Poznańskiej p. Edmunda Zalewskiego. Białą muzyczną dźwierż dyrygent Tow. p. Czesław Matuszewski, zaś efektowne tańce przygotowuje p. Bronisław Mikołajczak. Należy się spodziewać, że obywatelstwo oraz sympatycy Tow. pospieszą gromadnie na ten piękny wieczór.

— Z Sodalicji Nauczycielek. Staraniem zarządu urządzi się tradycyjny opłatek w dniu 6 stycznia o godz. 17 w sali sodalicyjnej OO. Jezuitów.

— Bal reprezentacyjny urządzi Cech Krawiectwa Damskiego dnia 5 stycznia w obszernej sali Domu Rzemieślniczego. — Protektorat nad balem przyjął prezes Izby Rzemieślniczej p. J. Staszak. Specjalna komisja czyni starania, by bal wypadł jak najlepiej. M. in. nastąpi premjowanie trzech najpiękniejszych toilet oraz wybór królowej balu. Do tańców przygrywać będą dwie doborowe orkiestry. Jest to — jak nas informują — jedyny w swoim rodzaju bal, który niewątpliwie zgromadzi szerokie zastępy publiczności wszystkich stanów i zawodów. (z.)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Czasy ochronne. Na przeciąg roku 1930 Urząd Wojewódzki zabrania polować na całym obszarze Województwa Poznańskiego:

a) na sarny-kozy od 1 października do 31 maja; b) na kuropatwy od 1 grudnia do 15 września; c) na zające-szaraki od 15 stycznia do 31 października; d) na bażanty-koguty od 15 stycznia do 15 października. Na zwierzęta te wolno zatem w roku 1930 polować tylko: na sarny-kozy od 1 czerwca do 30 września, na kuropatwy od 16 września do 30 listopada, na zające-szaraki od 1 listopada do 14 stycznia, na bażanty-koguty od 16 października do 14 stycznia.

— Ognisko Polek. Zaproszenia na wieczór taneczny, odbyć się mający 11 bm. w sali restauracyjnej Teatru Wielkiego, odebrać można w składzie papieru p. Bachorskiej, ul. Fr. Ratajczaka 1.

— Licytacja w Lombardzie Miejskim. Od 10 bm. rozpocznie się w Lombardzie Miejskim licytacja zastawionych a niewykupionych przedmiotów od nr. 82 101 do 92 091. (z.)

PODZIĘKOWANIA

— Proboszcz kościoła św. Małgorzaty na Śródcie, ks. Kucharski składa gorące podziękowanie p. St. Kaczmarkowi, właśc. zakładów instalacyjnych, St. Rynek, za bezinteresowne założenie instalacji elektrycznej w dniu obchodu Święta Matki.

KRONIKA MIEJSKOWA

— Uroczystość łamania się opłatkiem Stow. Urz. Pozn. Samorządu Wojewódzkiego odbyła się w sali sejmikowej Starostwa Krajowego. Słowo wstępne wygłosił prezes komitetu obchodowego p. Małecki, który p. in. powitał starostę krajowego p. Bęgalego, wicestarostę p. dr. Huberta i wyższych urzędników samorządu wojewódzkiego oraz gości. Z chóru Seraficki w Poznaniu odśpiewał kolendę, poczem przemówienie okolicznościowe wy-

głosili ks. dyr. Cieszyński i p. star. Bęgale, który złożył wszystkim życzenia noworoczne i podzielił się opłatkiem. Na zakończenie Chór Seraficki odśpiewał kolendę, przemawiał porwijacą prof. dr. Gantkowski, a podczas herbatki gwiazdor, kapitałnie osobony przez p. Przyńskiego, rozdzielał podarki przy nieustającym wotrze śmiechu. (z.)

— Gwiazdka w Głównej. Kosztem i staraniem znanych z działalności społecznej pań z Komitetu Opieki nad biednym dzieckiem z p. prezydentową Zychlińską na czele odbyła się w 18 szkole powszechnej dla 300 biednych dzieci szkolnych uroczystość gwiazdkowa. Po odśpiewaniu przed choinką kolendy i przemówieniu kierownika szkoły, rozpoczęło się rozdawanie gwiazdki, składającej się z ciepłych swetrów i pończoch, pierników, cukierków, maki, mięsa i zabawek. Rozpromienione twarzyczki obdarzonych dzieci najwyraźniej świadczyły o wdzięczności dla dobroczyńców za łaskawie ofiarowane dary.

KRONIKA WYPADKÓW

— Poznań bez elektryczności. Dziś około godz. 11 nastąpiło wskutek przepalenia się tworówki w jednej z przetwornic, zasilającej miejską sieć, nagłe zwarcie prądu elektrycznego i wskutek tego automatyczne wyłączenie prądu w starej i nowej centrali. Przerwę usunięto w ciągu godziny. Należy zaznaczyć, że defekt spowodował przerwę w dostarczaniu prądu tak dla siły jak i światła w całym mieście. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— Pokłosie sylwestrowe. Spisano doniesień za opilstwo 26, za awantury 16, za nieprzestrzeganie przepisów policyjnych 24, za sprzedaż alkoholu 1, za zapalenie petardy 1, za włóczęgostwo 1, za przekroczenie przepisów obyczajowych 7, za spowodowanie zbiegowiska 3. (z.)

— Bójka tęścia z zięciem. W Głównej noc Sylwestrowa przeszła spokojnie i nie zanotowano poważniejszych wykroczeń. Jedyne u p. Chojnackiego Wład. (Główna 28) nowy rok rozpoczął się źle. Powstała bójka pomiędzy nim a zięciem i to tak, że musiano przywołać pogotowie ratunkowe, aby pomóc ranionemu zięciowi. (z.)

— Aresztowania. Ujęto Czechowskiego Adama, zam. przy W. Garbarach 8, za kradzież kieszonkową portmonetki z 70 zł przy wsiadaniu do tramwaju na pl. Wolności; Musiała Józefa, zam. przy ulicy Warszawskiej, za kradzież 100 zł z kradzieży arcybiskupa w zakładzie starców przy ul. Bydgoskiej 6-7; za współudział w kradzieżach z włamaniem przy ul. Nowej 7-8 Franciszka Czerniejewicza, zam. przy Tylnym Chwaliszewie 25. (z.)

— Kradzieże i włamania. Z magazynu firmy Podkowiński przy ul. Składowej 4, skradziono 15 mtr. pasa zapędogo, wiertarkę, szlifierkę razem wartości 1900 zł. — P. Langnerówny, ul. Dąbrowskiego 78, skradziono zegar radjowy, wartości 250 zł. — Do mieszkania p. Poprawiak Wiktorji przy ul. Mylnej 24 włamali się złodzieje i skradli 700 zł gotówki, futro damskie czarne i garderobę męską, łącznej wartości 2500 zł. — P. Zielińskiemu, Wały Jana III, skradziono z balkonu 2 zajace. — Firmie Siemens, ul. Fredry 12, skradziono z samochodu, pozostawionego przy ul. Ludgardy, futro wartości 1000 złotych. (z.)

— Czyja własność? W Komisariacie I. P. P. znajduje się pościel bez powłoki i 2 damskie płaszcze, odebrane złodziejom. (z.)

— Przeciwno złodziejom przewodów tel. Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Poznaniu wyznacza nagrody po 25 zł każdemu, kto przyczyni się do wykrycia sprawców kradzieży drutów tel. Jeżeli skradziony drut zostanie odnaleziony, Dyrekcja wypłaci będzie oprócz wymienionej premii także 30 proc. wartości odnalezionego drutu, o ile tych 30 proc. przekracza będzie wysokość wypłaconej premii. Nagrodę stosować będzie również Dyrekcja w wypadkach wykrycia sprawców sabotażu. Za doniesienia o uszkodzeniach na liniach telefonicznych i telegraficznych przez nieostrożność lub przez zbytki, nagrody nie przewidziano. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— Zatrucie. W początkach grudnia roku ub. zachorowało w Koźminie kilkanaście osób pod nieznanymi objawami. W toku późniejszych dochodzeń okazało się, że były to skutki spożycia mięsa z wio-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Zdrada stanu”.
Aurora: „Pat i Patachon jako szantaryści”.
Baika: „Co kocha kobietka”.
Casino: „Godzina flirtu”.
Colosseum: „Upiór Oceanu”.
Corso: „Ofiara Kabaretu”.
Edison: „Za kulisami dancingu” (kabaret).
Kapitol: „Spelunka”.
Metropolis: „Księżna Tarakanowa”.
Odeon: „Wołga, Wołga!”
Renaissance: „Jego najniebezpieczniejsze przygody”.
Słońce: „Arka Noego”.
Stylowe: „Grzeszna miłość”.
Wilsona: „Miasto Cudów”.

śniami (trychinami). Mięso pochodziło od rzeźnika Walentego Skowrońskiego, w Koźminie, który uprawiał tajny ubój. (k.)

— **Włamanie się w noc Noworoczną** do zabudowań rolnika Walentego Jadłociego w Gutwach Małych w pow. wrzesińskim i skradziono dwa wieprze wartości około 300 zł. (k.)

— **Pożar wybuchł w Wiktorówku** w pow. wyrzyskim w noc Sylwestrową w zabudowaniach Jana Klugego. Spaliła się stodoła ze zbożem wartości około 8 tys. złotych. Nasuwa się podejrzenie, że ogień powstał wskutek nieostrożności przy obchodzeniu się z ogniem. (k.)

— **Skrażono parę koni z powózka** w nocy na 31 grudnia ub. roku w Karpicku w pow. wolsztyńskim z zabudowań rolnika Gustawa Branera. Ogólną stratę ocenia się na 1800 zł. (k.)

— **Ogień powstał w Mniszkach** w powiecie międzychodzkiem w domu kalnym, zajmowanym przez cztery robotnicze. Stratę ocenia się na około 4 tys. złotych, a ogień został wzięty iskrami, ułatniającymi się z komina w dym. Właścicielem Mniszek jest p. Ernest Unrug. (k.)

— **Zabójstwo w noc Sylwestrową**. W pobliżu Śremu 49-letni robotnik Jakób Woroch zabił robotnika Michała Koniecznego, podrywając mu nożem gardło. Rana była tak ciężka, że Konieczny zmarł w kilku minutach. (k.)

— **Znaleziono zwłoki w lesie** pod Mokrzem w pow. szamotulskim, w których rozpoznano Macieja Kokota z Mokrza. Jak się okazało, Kokota zamordowano tempem narzędziem przypuszczalnie w dniu 28 grudnia. (k.)

— **Dom mieszkalny spłonął** w Walszewie niedaleko Gniezna. Straty wynoszą około 5000 zł. P. Piotr Bonikowski, właściciel spalonego domu, był ubezpieczony zaledwie na sumę 1100 zł. Przyczyną pożaru ma być wadliwie zbudowany komin. (br.)

— **Złodzieje okradli cygana**. Podczas postoju pewnej bandy cygańskiej w Grudziądzu został okradziony szef jej Moradoków. Skradziono mu bogatą kolekcję złotych monet różnych krajów łącznej wartości 4500 zł. Dochodzenia ustaliły, że skarb ten wykradli dwaj rabusie Józef Kapczyński i Aleksander Kapczyński. Ujęto ich po kilku dniach na dworcu w Bydgoszczy i oddawiono do dyspozycji władz sądowych w Grudziądzu. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Ostrówek, pow. chodzieski**. (Z życia organizacyjnego.) W lokalu p. Hauze w Ostrówku odbyło się zebranie konstytucyjne, celem utworzenia polskiego towarzystwa. Zagaił je p. Maślanka, po czym wywiązała się dyskusja nad tem, jakoby towarzystwo powołać do życia. W końcu postanowiono założyć Tow. Powst. i Wojaków. Do zarządu weszli pp.: Wojciechowski jako prezes; Popielawski — sekretarz; Sikora — skarbnik; Konieczny — komendant. (bk.)

— **Nowe Skalmierzyce**. (Gwiazdka.) Dnia 22 grudnia urządziły kierowniczkę ochronki kolejowej gwiazdkę dla dzieci uczęszczających do ochronki. Na program uroczystości składały się jasełka, oraz koncert orkiestry kolejowego przystanku wojskowego i chóru „Halka” w Skalmierzycach. Obdarzono 105 dzieci. — Dyrekcja okręgowa kolei państwowych wydelegowała na uroczystość swego przedstawiciela.

— **Kościan**. (Osobiste.) P. Marcin Knoski, woźny i inkasent Banku Ludowego obchodził w dniu 28 grudnia srebrny jubileusz pracy zawodowej. Jubilat objął pracę przed 25 laty a uroczystości sumiennoscią umiał zaskarbić sobie zaufanie swych zwierzchników. Od 5 lat jest skarbnikiem „Sokoła”.

— (Obchody gwiazdkowe.) Uczennice żeńskiej szkoły powszechnej urządziły gwiazdkę dla biednej dziatwy miasta Kościana. Dla uprzyjemnienia niezamierzonym dziewczętom wieczoru gwiazdkowego wiele przyczyniło się tutejsze obywatelstwo, które na ten cel złożyło 525 zł.

Tow. Terminatorów urządziło tegoż dnia tradycyjny obchód gwiazdkowy. Uroczystość zaszczcił swą obecnością ks. prob. Bednarkiewicz, który wygłosił stosowne przemówienie. Następnie terminatorzy pod kierownictwem p. Kaczmarka odśpiewali kilka kolend i innych pieśni oraz wygłosili deklamacje. Pilnych uczniów obdarzył patronat drobnymi upominkami.

— (Z życia towarzystwa.) Kółko Misyjne przy Kat. Stow. Młodych Polek urządziło w dniu 26 grudnia w sali Hotelu Warszawskiego uroczystą wieczornicę, którą w treściwych słowach zagał ks. prob. Bednarkiewicz. Następnie były misjonarz ks. Stróżyński, który przez długie lata przebywał wśród Indian brazylijskich, wygłosił piękny referat. Prelegent objaśnił smutne życie pogan, którzy po przyjęciu wiary stają się gorliwymi katolikami. Wygłoszono kilka udatnych deklamacyj, mających związek z propagandą wiary wśród pogan. W końcu odegrano sztukę w 4 aktach p. t. „Arcydzieło misyjne”. (hk.)

— **Krotoszyn**. (Pod znakiem gwiazdki.) Przedświąteczną niedzielę wypełniły obchody gwiazdkowe, urządzone przez dobroczynne stowarzyszenie. O godz. 2-iej urządziło Stow. Pań Miłośniczek Św. Wincentego a Paulo w salce parafjalnej gwiazdkę dla najbiedniejszych kobiet mia-

sta. Przy jarzącej choince obdarowały panie po przemówieniu ks. proboszcza, około 250 ubogich podarkami w postaci maki, cukru, słoniny i lakoci. — Wspaniałą uroczystość urządził Związek Inwalidów Wojennych. W obecności ks. prob. Małeckiego, przedstawicieli władz państwowych i samorządowych, oraz zarządu Czerwonego Krzyża zasiadło w sali Hotelu Wielkopolskiego około 200 osób do stołu; oddzielnie sieroty, wdowy i inwalidzi. W serdecznych słowach zapewnił ks. prob. Małecki zebranych, że ofiary wojny, którym zawdzięczamy wolność i niepodległość, mogą zawsze liczyć na współzucie i ofiarność społeczeństwa. poczem przemówił starosta p. Krykiewicz. Prezes Związku, p. Sternalski, podziękował gościom za sympatię i dobrowolne hojne ofiary. Kilka dziewczynek sierót po poległych, deklamowało okolicznościowe wierszyki. W końcu rozdzielono podarki. — Następnie urządził Czerwony Krzyż obchód gwiazdkowy w Złobku i Poradni dla matek. Również i tutaj posypały się obfite dary. 50 matek obdarowano z funduszu Czerwonego Krzyża, a niemowlęta-sieroty zabawkami i słodyczkami. — O godz. 6 urządziło Tow. Młodzieży pod kierownictwem swego patrona ks. prob. Małeckiego, w obecności zarządu cechów i mistrzów, uroczystość gwiazdkową. Przemówienie ks. patrona, nacechowane ojcowską serdecznością, kolendy i deklamacje wypełniły radosną pamiątkę Bożego Narodzenia.

— (Zmora podatkowa.) Ostatni numer miejscowej „Gazety Pogranicznej” zawiera kilka ogłoszeń przetargu publicznego Urzędu Skarbowego u poważniejszych firm kupieckich i handlowych za zaległe podatki. Czy to nie wymowny dokument obecnego kryzysu gospodarczego.

— (Nowy park.) Łąkę plebańską od wschodniej strony ul. Kościuski, obszaru około 20 morgów, zamienił ks. prob. Małecki na ogród względnie park. Niwelowanie i drenowanie gruntu już przeprowadzono, a częściowo obsadzono go drzewami. (jk.)

— **Szamotuły**. (Wybory kościelne.) W wyborach do dozoru kościelnego wybrano na przeciąg 6 lat pp.: Baka Jana, Białasika Tadeusza, Kempnińskiego Franciszka, Mycielskiego Michała, Rosadę Michała, Scholla Konstantego, Spychałę Władysława, Szurę Walentego, Tomaszewskiego Feliksa, Wojaka Jana. — Do reprezentacji parafjalnej weszli pp.: Bartoszak Stan., Boniak Jakób, Burda Teodor, Człapa Andrzej, Gołaszewski Stan., Graszewicz Antoni, Hytry Konstanty, Kaczmarek Stan., Kaczmarek Stan., Kłos Stefan, Krukowski dr. Wiktor, Łączkowski Stan., Mańczak Wawrzyn, Miodowicz Feliks, Napierała Marcin, Nitosiński Jan, Nowak Stan., Pawłowski Walenty, Preuss Józef, Safjan Hieronim, Sprutta Bol., Sroczynski Tomasz, Styziński Benon, Sundmann Antoni, Szrankiewicz Józef, Szufiak Wawrzyn, Tschirner Maksymilian, Turek Jan, Waligóra Kazimierz, Zakrzewski Stefan. (o.)

— **Leszno**. (Z Rady miejskiej.) Stara Rada miejska zakończyła czynność swą — dysonansem. W czasie dyskusji nad zapomogą dla urzędników i robotników przyszło do ostrego starcia słownego między I. burmistrzem a jednym z radnych N. P. R. Część radnych lewicę opuściła salę posiedzeń, zdekompletowawszy quorum i — stara Rada miejska przestała istnieć.

— (Walka z gruźlicą.) W całym powiecie od pewnego czasu mają lekarze tutejsi wykłady przeciwgruźlicze z przeżyciami i tak mówili w Świecichowie p. dr. Błażejczyk, w Włoszakowicach i Pojewie p. dr. Norek, w Krzemieniu p. dr. Jórka, w Ostecznie p. dr. Paśko, w Lesznie p. dr. Połewski. Dalsze wykłady są przewidziane.

— (Uroczystości gwiazdkowe.) Wielka ilość towarzystw urządziła swe tradycyjne uroczystości gwiazdkowe dla wdów i sierot. Jedną z najbardziej udanych była gwiazdka u kolejarzy w salach poczekalni na dworcu.

— (Wieczornica.) „Papieskie Dzieło Rozkrzewienia Wiary” urządziło w drugie święto Bożego Narodzenia wieczornicę misyjną, na którą złożyły się deklamacje, śpiewy „prawdziwych” murzynańców oraz sztuka 3-aktowa. — Wieczornica udała się bardzo dobrze. (s.)

— **Ostrów**. (Polowanie.) W majątku Rososzyca, należącym do p. Pawła Deutschmanna, odbyło się dnia 19 grudnia polowanie, na którym sześciu myśliwych zastrzeliło 191 zajęcy, 115 bażantów i 14 królików. Królem polowania był p. Józef Radoński z Żelaskowa.

— **Nowemłasto n. Wartą**. (Złożył kandydaturę radnego.) Nowo wybrany radny miasta p. Antoni Kaźmierczak, naczelnik urzędu pocztowego, złożył swą kandydaturę z nieznanym dotąd powodów. Na miejsce p. Kaźmierczaka wejście prawdopodobnie wedle kolejności p. Konrad Janowski. (an.)

— **Inowrocław**. (Aresztowania.) — Przy końcu ub. miesiąca zakradła się do składu piekarskiego p. Adamskiego przy ul. Dworcowej dwóch młodocianych złodziei w wieku 12—14 lat. Po zrabowaniu kasy bandyci wyszli na ulicę, zostali jednak schwyceni i oddani w ręce policji.

— (Pamiętna rocznica.) Tow. Powstańców i Wojaków w Matwach urządziła dnia 5 stycznia 1930 r. z racji 11 rocznicy oswobodzenia Kujaw uroczysty ob-

chód. Po uroczystej mszy św. odbędzie się zebranie obejmujące program muzykalko-wokalny, przemówienia, wieczorem zaś przedstawienie amatorskie komedji Al. Fredry „Damy i huzary” oraz zabawa taneczna. (em.)

Z SŁĄSKA

— **Katowice**. (Plakaty w sprawie strojów.) Śląska władza duchowna rozstała do wszystkich podległych parafij plakaty z przestroją dla niewiast, przychodzących do świątyni w strojach nieskromnych. Duchowieństwo ma wyjaśnić wiernym treść przestrogi w sposób roztropny, odpowiednio do świętości miejsca i delikatności przedmiotu. Przeciwno nieposłusznym, jak poucza plakat, winno się wystąpić konsekwentnie, z roztropnością pastorałną, po uprzednim działaniu przez nauki godnie ujęte i wywieranie bezpośredniego wpływu na rodziny, szkoły itd. (O.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Entomologiczne**. Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 2 bm. o godz. 19 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— **Tow. Uczestników Powstania Poznań-Wilda**. Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 2 stycznia br. o godz. 19 w lokalu posiedzeń p. Zawadowskiej. G. Wilda 75.

— **K. P. H. I. Drużyny Wilków Morskich**. Roczne walne zebranie odbędzie się nie we wtorek a w czwartek, dnia 2 stycznia o godz. 20 w lokalu prywatnym wiceprezesa p. J. Smolińskiego przy ul. Wodnej 24. Na porządku obrad sprawozdanie roczne i wybór nowego zarządu.

— **Towarzystwo Marynarzy**. Miesięczne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 4 stycznia o godz. 20 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— **Kl. Chrobria**. Przypomina się, że obrady zjazdu Filistrów odbędą się dnia 4 stycznia o godz. 15.30 w sali restauracji „Continental”. O godz. 21 komers, a dnia następnego o godz. 22 bal w salach Bazaru.

— **Tow. Hodowców Gołębi Pocztowych „Wesoła Nowina”**. Zebranie walne odbędzie się dnia 5 stycznia o godz. 9.30 w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiej.

— **Tow. Zjedn. Malarzy, Lakierników i Pozłotników**. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 5 bm. o godz. 14 w lokalu posiedzeń, ul. Ślusarska 6 „Ul.”

— **Tow. Hod. Gołębi Pocztowych „Dobry Lot” Poznań — Stare Miasto**. Zebranie roczne odbędzie się dnia 5 stycznia o godz. 10 w lokalu p. Koniecznego, Chwaliszewo 57.

— **Związek Niższych Funkcjonariuszy Państwowych i Samorządowych** zwołuje III walny zjazd delegatów Województwa Poznańskiego na niedzielę, dnia 5 stycznia o godz. 8 w lokalu p. Tomczyka przy ul. Wronieckiej 13.

— **Klub Damskich Fryzjerów**. Zebranie odbędzie się 7 bm. w salce posiedzeń, ul. Wroniecka 6.

— **Tow. Przemysłowców Wilda**. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 12 stycznia o godz. 10 w sali parafjalnej przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego.

— **Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej**. Walne zebranie 13 bm. o godz. 20. M. in. zmiana statutu.

KSIEGI STANU GWYILNEGO

Zgony:

Krystyna Rózekówna, 1 dzień 7 godzin. Antoni Łabowski, robotnik, 60 l. Antoni Mosięzny, robotnik, 71 l. Marjanna Popiela, z domu Gdeczykówna, wdowa, 41 l. Stanisława Witkowska, z domu Fryderówna, 47 l. Marja Haremza, z domu Kaczmarkówna, wdowa, 75 l. Karol Warmbicz, pastor, 64 l. Eugenjusz Baszyński, 7 dni. Kazimierz Mytko, 10 mies. 2 dni Aleksandra Nowakówna, 2 l. 10 mies. 9 d. Marjan Ryska, 13 dni. Józef Olszewski, woźny, 47 l. Stanisława Powalowska, studentka, 25 l. Zofja Rulewiczowa, z domu Kupsidówna, 36 l. Mieczysław Miśkiewicz, 10 min. Antoni Liberacki, robotnik, 23 l. Maksymilian Leitgeber, rzeźnik, 23 l. Włodzimierz Poloszyński, em. sędzia grodzki, 55 l. Helena Marecka, z domu Kamińska, 43 l. Edward Stefan de Ropp, 2 m. 26 dni. Katarzyna Swinka, z domu Gnabachówna, wdowa, 86 l.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **W. K., Poznań**. Zapytania Pańskie nie otrzymaliśmy. Koszty naprawy ponosi właściciel mieszkania, z którego woda się przelała. Gdyby się wzbraniał zapłacić, należy mu wytoczyć skargę sądową. (O. K.)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego**. Dziś „Polska krew”. W piątek „Dama pikowa” w doborowym wykonaniu pp.: Bojar-Przemienieckiej, dr. Roesslerówny, Szafrąskiej, Karpackiego, Maja i Perkowicza, kapel mistrz p. Tyllia. W sobotę „Kryśka Leśniczanka” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Graczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz

p. Eichstaedt. W niedzielę o godz. 15 po cenach znizonych opera Moniuszki „Hrabina” z p. Bojar-Przemieniecką w tytułowej partji. Wieczorem stale wyprzedana „Kryśka Leśniczanka” z p. Fontanówną. W poniedziałek o g. 15 po cenach znizonych ukaże się baśń „Jaś i Małgosia” z pp. Fontanówną i Szafrąską.

— **Z Teatru Polskiego**. Dziś po raz 15 piękna komedja Jerzego Szaniawskiego „Adwokat i róże” z dyr. Szczerkiewiczem w roli tytułowej. Jutro raz jeszcze pełna humoru, lekka komedja francuska „Królowa Biarritz”, na której publiczność śmieje się, oklaskując przy otwartej kurtynie sztukę i wykonawców. W sobotę po raz 127 krotokwila Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia”. W niedzielę popołudniu po cenach znizonych najpiękniejsza bajka polska Walewskiego „Kopciuszek”, wystawiona w pięknych dekoracjach St. Jarockiego.

— **Z Teatru Nowego**. Dziś i dni następnych sensacyjna sztuka amerykańska osnuta na tle wielkiej wojny światowej. Doskonała treść, przekomiczne sytuacje, pełne żołnierskiego, szczerzego humoru, składają się na całość pozwalającą na miłe spędzenie wieczoru. „Rywale” — to największy przebieg sezonu teatralnego w Poznaniu i cieszą się na scenie Teatru Nowego ogromnym powodzeniem. Sztukę tłumaczył znakomity autor nowel frontowych p. Jerzy Kossowski „Zielona kadra”. W roli Charmain p. Halina Cieszkowska. Reżyserja p. dyr. Rudkowskiego.

Leon Wyrwicz, najznakomitszy estradowy komik polski, wystąpi jedyny raz w niedzielę, 5 b. m., w sali Domu Ewangelickiego. Leon Wyrwicz nie potrzebuje reklamy! Któż nie śmiał się do łez z jego pysznych kawałów, z jego monologów, świetnych typów, arcywesołych anegdotów. Wyrwicz posiada jedyną w swoim rodzaju indywidualną „vis comica”, która sprawia, że każde najbłahsze wydarzenie, każdy najdrobniejszy szczegół w interpretacji Leona Wyrwicza nabiera nowych blasków i zmusza nas do nieprzerwanego śmiechu. To też z satysfakcją patrzeć można na salę podczas występu Wyrwicza, kiedy to cała sala rozbrzmiewa zdrowym, serdecznym śmiechem. Wszyscy, którzy jesteście smutni, źli, zgryźliwi, przygnębieni — jeśli chcecie przeżyć dwie godziny w atmosferze szczerzego humoru i wesołości przybywającej w komplecie na niedzielny występ króla humorystów polskich, a napewno żałować nie będziecie. Bilety po cenach b. przyjemnych są do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, Gwarna 20, tel. 56-38. zw 20 982

KONCERT ARTURA RUBINSTEINA

(Organiz.: dyr. koncert. Rozmarnowiczka.) Jak już donosiliśmy: **Artur Rubinstein**, światowej sławy fenomenalny pianista, jeden z największych potentatów swego instrumentu, wystąpi z jedynym koncertem w Poznaniu w **środe, dnia 8 stycznia 1930 r. wieczorem, o godzinie 8,15, w Auli Uniwersyteckiej**. Zapowiedziany koncert mistrza Rubinsteina wywołał, tak jak jego ostatnie dwa występy w Poznaniu, wielkie zainteresowanie, co jest ze względu na olbrzymie powodzenie jakie artysta odniósł, zupełnie zrozumiałe. Wielki i wspaniały program, który artysta wykona, zainteresuje wszystkich bez wyjątku. Szczegóły programu będą w najbliższych dniach podane. Bilety są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, w cenie od 3,— zł począwszy. zw 20 981

Teatr Wielki

DZIŚ — „Polska krew”, operetka Nedbala. Piątek, 3. 1. „Dama pikowa”, opera Czajkowskiego. Sobota, 4. 1. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno. Niedziela, 5. 1. o godz. 15 „Hrabina”, opera Moniuszki (ceny znizone). Niedziela, 5. 1. „Kryśka Leśniczanka”. Poniedziałek 6. 1. o godz. 15 „Jaś i Małgosia”, opera Humperdincka (ceny znizone). Poniedziałek 6. 1. wiecz. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego. Wtorek, 7. 1. „Casanova”, opera komiczna L. Różyckiego. Początek o godz. 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczonej nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Adwokat i róże”. Piątek, 3. 1. „Królowa Biarritz”. Sobota, 4. 1. „Królowa Biarritz”. Niedziela, 5. 1. o godz. 15 „Kopciuszek” — ceny znizone. Niedziela, 5. 1. wiecz. „Miłość czy pieśń”. Poniedziałek, 6. 1. o godz. 15 i 19 „Kopciuszek”. (Ceny znizone). Początek o godz. 8 wieczorem

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale”. Piątek, 3. 1. „Rywale”. Sobota, 4. 1. „Rywale”. Początek o godz. 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygardłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NASZA PRACA W ROKU UBIEGŁYM I JEJ REZULTATY

DRUGIE PÓLROCZE PIĄTEGO ROKU

Zorganizowany w obecnej postaci we wrześniu r. 1925, wszedł Dział Kultury i Sztuki „Kurjera Poznańskiego” w piąty rok swego istnienia i wkrótce zacznie drugie jego półrocze.

W dziennikarstwie polskim jest nasz Dział jedyną codzienną rubryką tego rodzaju i tych wymiarów. W prasie europejskiej ma ledwie kilku kolegów. Reszta pism codziennych zadowala się w Polsce sporadycznymi notatkami o książkach z dodatkiem informacji kronikarskich o tym lub owym wypadku bieżącym w dziedzinie kultury; poza tem niektóre dają od czasu do czasu „feljeton literacki” albo odcinek poświęcony książce naukowej czy wystawie obrazów — niektóre załatwiają kulturę do niedawna „dodatkiem literackim”, który ukazywał się raz na tydzień, lecz i te coraz częściej rubrykę tę zwijają. Prasa zagraniczna jest obfitsza, podaje zwykle po kilkadziesiąt wierszy dziennie z tego zakresu, dochodząc nieraz do całego łamu. Dział Kultury i Sztuki „Kurjera Poznańskiego” liczy z reguły cztery pełne łamy druku, tj. całą jedną stronicę dziennika. Daje to na rok 18 zeszytów o rozmiarach i pojemności „Przeglądu współczesnego”, który tych zeszytów wydaje 12. To też w poważnej prasie tygodniowej utarło się o Dziale Kultury i Sztuki określenie: miesięcznik, wydawany kartkami.

Jest to nazwa tem trafniejsza, że poziom naszego Działu, mimo treści ujętej popularnie, aby była każdemu czytelnikowi dostępną, utrzymuje się w zasadzie na równi z typem artystyczno-naukowego miesięcznika, a różni się od niego tylko obfitością informacji bieżących i aktualnością, która stanowi jedną z cech zasadniczych pisma codziennego.

Do tego celu stworzyliśmy specjalną rubrykę „Życie kulturalne”, która w najważniejszych wydarzeniach z zakresu kultury narodowej. Czytelnik, który przegląda codziennie tę rubrykę, może być pewien, że nie pominie żadnego takiego wydarzenia. Nasi korespondenci, których posiadamy we wszystkich centrach kultury polskiej, zawiadamiają ją bezzwłocznie o każdym fakcie godnym uwagi, obejmując swym zasięgiem wszelkie tej kultury dziedziny. Nauka, literatura, teatr, muzyka, sztuki plastyczne i zdobnictwo, krajoznawstwo i ruch regionalistyczny (który tak pięknie w Polsce zaczyna się szerzyć) szkolnictwo, polonica francuskie, włoskie i niemieckie, slawistyka — oto tytuły, pod którymi znajdują te wiadomości nasi czytelnicy.

DZIAŁ I JEJ WSPÓLPRACOWNICY

Poza tą służbą informacyjną poświęcamy nasze łamy obszerniejszym, a gruntownym uwagom o zjawiskach kulturalnych, które posiadają większą wagę i trwałość. Każde jest omawiane przez fachowców, którzy treść jego wyczerpują do głębi, ale uprzystępniają ją w formie popularnej, tak, aby każdy oświecony czytelnik mógł ją sobie przyswoić. Zawdzięczamy to długiemu szeregowi najświetniejszych polskich piór w zakresie nauki, literatury i sztuki, które zapewniły nam łaskawie swoją stałą współpracę, za co składamy im na tem miejscu najgorętsze podziękowanie. Szereg ten wraza nieustannie, dominują w nim nasze uniwersytety — z poznańskim oczyszczone na czele — a skupia on poza tem wybitnych i doświadczonych fachowców ze wszystkich dziedzin kultury narodowej.

W roku ubiegłym zasilali nasz Dział swymi pracami po za stałymi współpracownikami redakcyjnymi pp.:

dr. Z. Arend (Poznań), red. Kazimierz Bartoszewicz (Kraków), prof. Rajmund Bergel (Kraków), prof. Józef Birkenmajer (Warszawa), prof. U. P. dr. Stefan Blachowski (Poznań), prof. U. L. dr. Leon Białkowski (Lublin), dr. Stanisław Bodniak (Kórnik), prof. U. dr. Ludwik Jaks-Bykowski (Poznań), Irena Briares (Paryż), dr. Alfred Brośig (Poznań), Gwido Chmarzyński (Toruń), prof. U. P. dr. Kazimierz Chodyncki (Poznań), Witold Dalbor (Poznań), Władysław Deszcza (Poznań), prof. U. P. ks. dr. Szczepan Detloff (Poznań), dr. Ludwika Dobrzyńska-Rybicka (Poznań), prof. Un. Jagiell. dr. Władysław Folkierski (Kraków), ks. dr. Bronisław Gładysz (Poznań), prof. U. P. dr. Tadeusz Grabowski (Poznań), dr. Zbigniew Grabowski (Londyn), Zdzisław Grot (Poznań), dyr. dr. Marjan Gumowski (Poznań), prof. Ignacy Hanus (Poznań), prof. U. P. dr. Konstanty Hrynakowski (Poznań), † prof. Alfred Jesionowski, dr. Aleksandra Karpińska (Poznań), Józef Kisielski (Poznań), prof. U. P. dr. Adam Kleczkowski (Poznań), prof. U. P. dr. Edward Klich (Poznań), dr. Marjan Kniat (Poznań), dr. Leon Koczy (Poznań), dr. Stanisław Kolbuszewski (Paryż), Aniela Koehlerówna (Poznań), prof. U. P. dr. Józef Kostrowski (Poznań), dyr. Jan Kuglin (Poznań), dr. Stefania Łobaczewska (Lwów), dr. Adam Łysakowski (Warszawa), Helena Łuczakówna (Poznań), ks. dyr. dr. Edmund Mańkowski (Poznań), dr. Przemysław Mączewski (Poznań), † ks. Kazimierz Miaskowski, Młodziejowski Jerzy (Poznań), prof. Jan Mroziński (Poznań), prof. Adam Münich (Toruń), red. Szymon Nawrocki (Poznań), arch. Lech Niemcewicz (Warszawa), Stanisław Nowaczyk (Tuchola), dr. Henryk Opieński (Morges), Zygmunt Osiecki (Poznań), K. Ossowski (Bydgoszcz), kons. dr. Nikodem Pajzderski (Poznań), Jan Parandowski (Lwów), dr. Adam Paczewski (Poznań), Tadeusz Pietrykowski (Toruń), dr. Irena Głębocka-Piotrowska (Poznań), kust. Feliks Pohorecki (Poznań), prof. U. P. dr. Roman Pollak (Poznań), dr. Ludwik Posadzy (Poznań), Ludwik Puget (Poznań), dr. Marja Rymarkiewiczówna (Poznań), prof. U. P. dr. Jan Sajdak (Poznań), prof. Kazimierz Sibiński (Kozmin), prof. U. P. dr. Tadeusz Siłnicki (Poznań), Adam Grzymała-Siedlecki (Bydgoszcz), prof. U. P. dr. A. M. Skalkowski (Poznań), Jan Emil Skiński (Poznań), prof. Władysław Ślebodziński (Poznań), prof. U. P. dr. Michał Sobeski (Poznań), Wiktor Stachowiak (Miłosław), dr. Bożena Stelmachowska (Poznań), Janusz Staszewski (Poznań), dr. Karol Stojanowski (Poznań), Wacław Szczygielski (Poznań), Cezary Szulczewski (Poznań), Romana Szymańska (Poznań), prof. Uniw. J. K. dr. Władysław Tarnawski (Lwów), dr. Mieczysław Treter (Warszawa), prof. Jan Ujda (Poznań), dr. Marjan Wachowski (Poznań), red. Zygmunt Wasilewski (Warszawa), Stanisław Wasylewski (Poznań), prof. Józef Widajewicz (Poznań), dyr. Stanisław Wiechowicz (Poznań), dyr. dr. Stefan Wierczyński (Poznań), dr. Marja Wojciechowska (Poznań), prof. U. P. dr. Zygmunt Wojciechowski (Poznań), dyr. dr. Andrzej Wojtkowski (Poznań), dyr. dr. Juliusz Zborowski (Zakopane), M. Ziółkowski (Poznań), dr. Eileen Znanięcka-Markley (Poznań).

W rejestrze tym, obok nazwisk błyszczących zdawna na horyzoncie kultury polskiej, znajdują czytelnicy siły młode, które rozpoczynają swoją działalność. Za jedno z ważnych zadań uważamy mianowicie to, aby młodych pracowników przy naszym Dziale skupić i dawać im możliwość wypowiadania się w swojej specjalności. W pierwszym rzędzie są to wychowankowie Uniwersytetu Poznańskiego, z którym mamy zaszczyt i w ten także sposób niejako współpracować.

To skierowanie głównej uwagi na kulturę narodową, łączy się harmonijnie z informowaniem o najważniejszych przejawach kultury obcej, w szczególności francuskiej i angielskiej.

Zapewniają to nam — obok współpracowników fachowych w Polsce — stali korespondenci w Paryżu i w Londynie.

Z KRONIKI ROKU UBIEGŁEGO

Starając się treść naszą nieustannie rozszerzać i doskonalić, zwróciliśmy w roku ubiegłym szczególną uwagę na kilka dziedzin kultury. Jedną z nich jest historia, a na jej rozległym zakresie historia niejako regionalna, więc dzieje naszych Ziemi Zachodnich: Wielkopolski i Pomorza. Zwróciliśmy na to uwagę koła fachowe. Najważniejsze w tym zakresie wydawnictwo „Kwartalnik Historyczny”, organ Polskiego Towarzystwa Historycznego poświęciło naszym artykułom obszerną bibliografię, która ukazała się też w osobnej odbitce a liczy 6 stron formatu ósemki, drukiem petitowym. Sam ten dorobek odpowiada swymi rozmiarami paru grubym tomom dzieła naukowego.

Podobnie traktujemy dziedziny literatury polskiej, czego trwały ślad pozostał w wydanej przez warszawski „Ruch literacki” bibliografii, która zanotowała stokilkadziesiąt pozycji naszego działu. Silniejszy nacisk położyliśmy także na objawy literatury bieżącej, tak polskiej, jak tłumaczonej, którą w miarę ukazywania się nasi krytycy literacy omawiają, oraz na związany z tym zakresem a także w zdobnictwo graficzne wchodzący kult pięknej książki, czyli bibliofilstwo. Rozwinęliśmy wreszcie dział krajoznawczy, a w nim pracę nad ochroną przyrody, oraz poświęciliśmy coraz więcej miejsca ruchowi regionalistycznemu.

DZIAŁ I OPINIA PUBLICZNA

Tak jak w latach poprzednich, tak i w ubiegłym roku opinia kulturalna miała sposobność zajmować się publicznie kierunkiem i rozwojem naszego Działu. Wśród tych oznak uznania szczególnie cennymi były nam manifestacje, jakich przedmiotem zechciały uczynić naszą pracę zjazdu kulturalne, odbywające się w Poznaniu w czasie Powszechnej Wystawy Krajowej. Rozpoczął ich szereg Zjazd Bibliofilów, który osobną uchwałą postanowił „wyrazić najgorętszą podziękę Wydawnictwu „Kurjera Poznańskiego” za specjalny numer zjazdowy, oraz za stały dział, poświęcony kulturze i sztuce”. Tak samo Zjazd Numizmatyków Polskich na swym plenarnym posiedzeniu zwrócił się pod adresem naszego Działu z wyrazami uznania za pracę kulturalno-naukową. Zjazd Słowiańskich Filologów Klasycznych również na swym plenarnym posiedzeniu wyraził uznanie Wydawnictwu „Kurjera Poznańskiego” za działalność Działu Kultury i Sztuki.

Przy takiej samej okazji spotkały nasz Dział dowody uznania za jedną z gałęzi kultury, którą w roku ubiegłym traktowaliśmy szerzej, niż poprzednio, ocenając jej ogólne i w szczególności narodowo-społeczne znaczenie, mianowicie za pracę nad ruchem krajoznawczym i złączoną z nim ochroną przyrody, która to praca wyraziła się także przygotowaniem w opinii zjazdów krajoznawczych na Wysatwie i udziałem w nich. Zjazd Kół Krajoznawczych Młodzieży dał wyraz swemu uznaniu na swym końcowym plenarnym posiedzeniu, a Rada Kół Krajoznawczych Młodzieży potwierdziła to później osobną uchwałą, przesyłając ją kierownikowi naszego Działu w formie ozdobnego dyplomu. Podobne piśmo wystosowała do kierownika Działu Rada Główna Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Komitet, który organizował Kongres Krajoznawczy w

Poznaniu. Pod tą samą rubryką należy zanotować piśmo prof. U. J. dr. Władysława Szafera, który jako delegat ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do spraw ochrony przyrody, wystosował do naszego współpracownika p. Jerzego Młodziejewskiego podziękowanie za skuteczną propagandę i pracę publicystyczną ochrony przyrody w naszym Dziale.

Nie potrzebujemy zapewniać, że te zaszczytne objawy uznania, z jakim naszą skromną pracą się spotyka, a za które raz jeszcze na tem miejscu dziękujemy, będą dla nas zachętą do dalszej, jeszcze wytrwalszej. To samo odnosi się do prasy codziennej i tygodniowej, która niejednokrotnie na Dział nasz zwracała uwagę swoich czytelników. Z większych szkiców, przedstawiających pracę Działu należy wymienić obszerne artykuły w „Tęczy” (pióra Stanisława Wasylewskiego) oraz w warszawskim „Świecie”.

DZIAŁ I CZYTELNICZY

Kronika nasza za rok ubiegły nie byłaby kompletną, gdybyśmy przemilczeli dwa szczególnie dla nas cenne objawy znaczenia, jakie Dział nasz w swej poczytności sobie zdobył. Tyczą się one jednego z zakresów, na który szczególną kładziemy wagę, tj. ruchu regionalistycznego wogóle i jego rozwoju w Wielkopolsce.

Jeden z tych objawów przyniósł wyjaśnienie pewnej ciekawej kwestji z nowszych dzieł publicystyki wielkopolskiej. Stanisław Wasylewski wspominał mianowicie o pisarzu, który pisał ciekawe artykuły w „Dzienniku Poznańskim” z lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku, a sygnował je pseudonimem „Wojtuś z Zawad”. Zwróciliśmy się do naszych czytelników z prośbą o dostarczenie informacji, kto pod tym pseudonimem się ukrywał. W przeciągu niewiele dni nie tylko otrzymaliśmy z kilku stron szczegółowe wyjaśnienia, które pozwoliły ustalić, że „Wojtusiem z Zawad” był Marcell Motty, autor słynnych „Przechadzek po Poznaniu” — ale czytelnicy nasi dostarczyli nam nawet unikatowych już dzisiaj odbitek fotografii, zrobionej z portretu „Wojtusia z Zawad”, tak, że reprodukcję jej mogliśmy zamieścić.

Drugi podobny objaw przyniósł nam wezwanie, wystosowane do naszych czytelników przez p. Tadeusza Pietrykowskiego z Torunia, który postanowił zająć się działalnością pisarza ludowego Fr. X. Tuczyńskiego, mieszkającego w Poznaniu w końcu ubiegłego wieku. Do życia i działalności Tuczyńskiego nie było żadnych materiałów poza suchą bibliografią jego prac. P. Pietrykowski zwrócił się do naszych czytelników z prośbą, aby ci z pośród nich, którzy z Tuczyńskim się zetknęli, nadesłali swoje wspomnienia i zachowane w pamięci szczegóły. Rezultat przeszedł oczekiwania. W ciągu kilku dni otrzymał p. Pietrykowski dziewięć szczegółowych informacji — jedną aż z Gdańska — tak, że dzięki zebranemu za naszym pośrednictwem materiałowi będzie mógł przystąpić do swej pracy.

Miło jest wstępować w nowy rok pracy z takimi zachętami.

Książki nadesłane

K. J. Gałczyński: „Koniec świata” — poezje — Warszawa 1930 — Nakładem „Kwadręgi” — Skład główny: Dom Książki Polskiej.

Ks. ***: „Katechizm pamięciowy”. Tarnów 1929. Nakł. Księgarni Zygmunta Jelenia.

Henryk Sienkiewicz: „Ogniem i mieczem”. Opr. W. Doleżan „Biblioteka Krytyczna”. Tarnów 1929. Nakł. Księg. Zygmunta Jelenia.

25-lecie znanej firmy St. Milachowski

W ub. sobotę obchodził znany w szerokich kołach społeczeństwa kupiec i przemysłowiec, sędzia handlowy p. Stanisław Milachowski jubileusz 25-lecia założenia specjalnego składu kawy i herbaty. W r. 1904 stworzył p. Milachowski, wówczas jako prokurent wielkiej importowej firmy Lensing & van Gulpen w Emmerich nad Renem filię w Poznaniu przy ul. Fr. Ratajczaka 40 narożn. ul. 27-go Grudnia pod firmą Emmericher Warren Expedition.

Kierownicze to stanowisko zajmował p. Milachowski przez lat piętnaście, a przy powstaniu państwa polskiego przejął skład ten na własność, importując sam kawę i herbatę z krajów produkcyjnych. Z biegiem lat okazała się potrzeba powiększenia palarni, wobec tego wybudował p. Milachowski palarnię kawy urządzone według nowoczesnych wymagań techniki i rozszerzył równocześnie oddział hurtowy i wysyłkowy. Magazyn p. Milachowskiego dostarcza kawy i herbaty tylko przedniej jakości, dlatego cieszy się zarówno w detalu jak w hurcie niezwykłym powodzeniem, oddział zaś wysyłkowy zatacza coraz to szersze koło klienteli wśród ziemiaństwa oraz wielbego duchowieństwa. Towary p. Milachowskiego znajdujemy dzisiaj w najodleglejszych zakątkach Rzeczypospolitej.

Z okazji jubileuszu odbyła się w kościele św. Marcina msza św. celebrowana przez ks. prob. Schmidta z Rożnowa. Wieczorem odbyło się w mieszkaniu pp. Milachowskich przyjęcie wydane dla przedstawicieli kół gospodarczych oraz najbliższych przyjaciół. Liczne przemówienia były dowodem sympatii i uznania, jakim cieszy się jubilat wśród szerokiego kół społeczeństwa. Podczas przyjęcia p. Milachowski złożył po 100 zł. na biednych m. Poznania, Dom Kupiectwa w Poznaniu oraz Klub Wioślarski 04. Dalszych 120 zł zebrano wśród obecnych na Dom Kupiectwa oraz okazałą kwotę na rzecz Klubu Wioślarskiego. W gościnnym domu pp. Milachowskich cerce towarzyski przeciągnął się do późnej godziny. Do podniesienia miłego nastroju przyczynił się zwłaszcza znany kompozytor prof. Nowowiejski, który zagrał urywki z swego oratorjum „Quo Vadis”.

Kościół — fundacji Ignacego Paderewskiego

(KAP) Dnia 22. bm. w Brieré, położonym w sąsiedztwie Rioud Bosson, siedziby pp. Paderewskich, odbyło się uroczyste poświęcenie i oddanie do użytku wiernych kościoła filjalnego. Kościół parafjalny w Morges, oddalony o kilkanaście kilometrów od Brieré, nie mógł — rzecz prosta — zaspokajać potrzeb duchowych katolickiej ludności miasteczka Brieré, składającej się przeważnie z rzemieślników, robotników, oficerów miejscowej szkoły wojskowej i żołnierzy. Na przeszkodzie do budowy nowego kościoła stał brak środków, gdyż katolicka ludność w Szwajcarii naogół nie należy do sfery zamożnej kraju.

Z nieoczekiwaną pomocą przyszedł swęj parafji zawsze hojny Ignacy Paderewski, ofiarując znacznie większą sumę na budowę kościoła. Z daru więc Paderewskiego i ze składek parafjan w ciągu półtora roku został wybudowany

ładny kościółek, do czego nie mało przyczyniła się gorliwość miejscowego proboszcza.

Poświęcenia kościoła dokonał ks. biskup Besson, pasterz diecezji Fryburga, Lozany i Genewy. Uroczystą sumę odprawił ks. prałat Kaczyński.

Prasa szwajcarska z uznaniem i z wdzięcznością podkreśliła nowy dowód szlachetności serca Ignacego Paderewskiego, honorowego obywatela Szwajcarii.

Człowiek i łóżko

Komfort jaskiniowca — Prototyp łóżka — Dawniej a dziś

Ciepłe kołdry i pierzyny oraz miękkie materace, które przy zbliżających się chłodach zimowych z łóżek naszych czynią tak miłe „miejsce przebywania”, nie należą do zbyt dawnych — zdobyczy kultury. Minęły lat tysiące, zanim ludzkość poczęła sypiać w łóżku, a nawet wówczas, kiedy sprzęt ten został już „wynaleziony”, dawał on korzystającym zeń, tylko nikłą sumę zadowolenia. Albowiem był twardy i... nie grzał! W niezbyt odległych jeszcze czasach, ludzie kiadli się do łóżek nago i przykrywali niewybrednymi derami. Siennik, który i za naszych dni jeszcze znajduje szerokie zastosowanie, był ongiś używany za podłoże, nawet przez wysokopostawione osoby, sypiające w okazałych łóżach pod bogatymi baldachimami.

Praczołwiek sypiał na gołej ziemi, tak jak to dziś jeszcze czynią ludy nieucywilizowane i z biegiem czasu dopiero wpadł na pomysł udoskonalenia swego legowiska za pomocą mchu, siana itp. Bardzo oryginalny rodzaj sypialni stwarzają sobie buszmani afrykańscy którzy rozgiąwszy i powiązawszy gąszie gęstych krzewów, w otrzymanym w ten sposób otworach, układają się do snu. Niektóre szczepy murzyńskie, sypiające na gołej ziemi, używają drewnianych podpórek pod głowę, a to przedewszystkiem dla zapobieżenia rozwichrzeniu bardzo niekiedy artystycznie wykonanej kofjury. Japończycy zawsze jeszcze sypiają na rogożach, ułożonych na podłodze, opierając głowę na obitych cennymi materiałami koziolkach. Rankiem, sypialne te przybory zostają zwinięte i złożone do szafy. Ten sposób „zatławiania się z nocą”, w pojęciu Europejczyka, być może, niezbyt wygodny, uważać jednak należy za bardzo praktyczny i godny polecenia w wypadkach ciasnoty mieszkaniowej...

Prototyp naszego łóżka znajdujemy u negrów Sudanu, którzy budują sobie legowiska z łądy prosa afrykańskiego, układanego równymi warstwami. W pewnych okolicach Afryki środkowej napotykaną są łoża już bardziej komfortowe, a składające się z ramy drewnianej, spoczywającej na sześciu nogach i opiętej siatką lub skórą. Zaopatrzone są one też w siatkę ochronną przeciw moskitom.

Przebieśmy się teraz z krajów tropikalnych do stref lodowych i zobaczymy jak sypiają tamtejsi mieszkańcy. Oczywiście w krajach obdarzonych ostrym klimatem, ludzie starają się stworzyć sobie możliwie „ciepły kąciek” na spoczynek. Więc Eskimosi, sypiający zresztą nago, urządzają sobie nocne leże na platformach, na pół metra wysokich, przysuniętych możliwie blisko do pieca. Czukczowie, szczerp po dzień dzień wędrowni, urządzają sobie sypialnie w przenośnych namiotach, sporządzonych z podwójnej warstwy skór reniferów. Układają się na ziemi, wysłanej skórą, w możliwie licznej gromadzie i przykrywają zdjętą przednią odzież. Podręcznik Idenfeller określa sypialnię taką — abstrahując od pewnych zwierzątek, które tych północnych ludzi jednak bynajmniej nie deranzują — jako legowisko w warunkach tamtejszych „wprost idealne”, chroniące doskonale przed straszliwymi lodowatymi huraganami tundry.

W wiekach średnich za najodpowiedniejsze, a zarezerwowane dla głowy rodziny, miejsce na noc, uważano przestrzeń pomiędzy ścianą a piecem, zwane „piekiełkiem”, zaś chłop rosyjski po dzień dzisiejszy najchętniej sypia „na piecyku”.

Łóżko było kiedyś ogromnym gmachem, do którego trzeba było wchodzić po schodach i zwykle zajmowało całe oddzielne pięterko, zwane „alkową”. Tego rodzaju monstra oglądać dziś jeszcze można w niektórych okolicach Holandji i Flandrii.

Ruchome łóżka znalazły szersze zastosowanie nasampród w krajach romańskich, zaś z chwilą, kiedy z rozkazu króla francuskiego Ludwika XIV „wstawanie ranne” przyjęte zostało w początek dworskich ceremoniałów, rozpoczęła się era wykwintnego zdobnictwa łóżek i sypialni. Po niebyswałym przepychu, jaki przez długi okres czasu w tym względzie uprawiano, poczęła zwolna następować reakcja: powróć do prostoty — ze względów higienicznych. Nakazem zaś higieny nowoczesnej jest: mieć w sypialni jak najmniej mebli i przedmiotów zbytku — natomiast jak najwięcej: przestrzeni, powietrza i światła! Kr.

Niezwykły pogrzeb gluchoniemego

Hymny odśpiewane na migi przez trzech gluchoniemych solistów, pogrzebową mową wypowiedzianą również na migi, oto niezwykle cechy, charakterystyczne pogrzeb, jaki się odbył w Chicago, z powodu śmierci Francis P. Gibsona, założyciela i wieloletniego prezesa Amerykań-

skiego Związku gluchoniemych. Około 1.500 gluchoniemych, z których większa część przybyła z różnych dzielnic Stanów Zjednoczonych, uczestniczyło w smętnym i milczącym obrządku. W kościele pastor Filip J. Hasenstab wygłosił pośmiertną pochwałę zmarłego mową gluchoniemych. Przed głównym wejściem do kościoła sekretarka Związku powtarzała na migi mowę pastora dla tych, którzy nie mogą znaleźć miejsca w kościele, znajdowali się na zewnątrz. Po prawej stronie odprawiającego nabożeństwo żałobne pastora, jego najmłodsza córka tłumaczyła na słowa migi swego ojca, dla garstki krewnych i przyjaciół nie gluchoniemych Głos jej — jak donosi „Chicago Tribune” — raził wręcz wśród tej niczem niezamocnej ciszy i tych dion, które się poruszały w powietrzu, wychwalając cnoty nieboszczyka. Następnie rozpoczęły się śpiewy, odśpiewane oczywiście... w ciszy przez 3 tysiące ruchliwych dion. F. S.

Katarynka zaszczycona radjową transmisją

W Paryżu, Londynie i wszystkich większych miastach Europy i Ameryki rozpoczęto od pewnego czasu bezkrawną walkę przeciw katarynkom, które coraz bardziej zmuszone są poszukiwać schronienia na peryferjach miast. Katarynki jednak opierają się całą siłą i stawiają mężne czoło stróżom kamienicznym, policji i innym organom porządku publicznego. Celem widocznie zjednania sobie nowych zwolenników wśród współczesnej publiczności, w tych dniach radjowa stacja nadawcza w Londynie transmitowała — jak donosi „Corriere della Sera” — w połączeniu z programem starożytnych pieśni, również kilka utworów w wykonaniu „katarynki pani Morton”. — Jaka pani Morton? — zapytywali się zdziwieni radjowi abonenci. I oto następnego dnia program wyjaśnił, iż pani Morton liczy lat 70, i od pół wieku krąży po ulicach Londynu ze swą katarynką, zarabiając w ten sposób na chleb dla siebie i nieuleczalnie chorego męża. S. F.

Dwie ofiary cywilizacji

Edward Webb i jego żona przybyli na święta Bożego Narodzenia po raz pierwszy do Londynu w odwiedzinach do zamężnej córki, z rodzinnej ich wioski Bourn. Wioska ta mimo, że odległa zaledwie 12 mil od kulturalnego Cambridge, słynącego z światowej sławy uniwersytetu, zachowała dotąd wszelkie pozory średniowiecza, nie posiadając ani dworca kolejowego, ani autobusów, samochodów, radia, gazetu lub światła gazowego. Staruszkowie, z których najstarszy liczy lat 80, niedawno obchodzili złote gody. Po pierwszych uściskach i niewypowiedzianych zdziwieniach z powodu cudów po raz pierwszy ujrzałych w ośniewającym Londynie, staruszkowie rozlokowali się w gościnnym pokoju, w którym paliło się światło gazowe. Przed ułożeniem się do snu pan Webb dmuchnął na ów dziwny pałacy się przyrząd, jakiego jeszcze nigdy w życiu nie widział. Następnego rana znaleziono staruszków nieżywych, zaczadzonych gazem. Dwie biedne ofiary naszego współczesnego postępu, lub raczej dzwiczności owej naszej cywilizacji, która gdzieś niedziedzie pozostawiła jeszcze starożytne ślady minionych już czasów. S. F.

70-letnia morderczyni skazana na śmierć

Jak zaraźliwa jest psychoza pogoni za pieniądzem, panująca nagminnie w Ameryce, o tem najdobitniej świadczy fakt, że niedawno skazano tam 70-letnią staruszkę, niejaką Sarę Powers, na karę śmierci za zamordowanie swego krewnego, po którym chciała otrzymać rentę ubezpieczeniową. Potworna staruszka przyjęła wyrok z rezygnacją, oświadczając, że i tak jej niewiele już życia pozostało. A mimo to dla zagarnięcia pieniędzy popelnia mord i przecięła pasmo życia młodego człowieka.

Szczałki człowieka z przed... 250 000 lat

Depesze rozniosły na cały świat wiadomość o niezwykle cennym archeologicznym odkryciu, które dokonane zostało w okolicach Pekinu przez ekspedycję Rockefellera, która już od kilku lat dokonuje w tej miejscowości poszukiwań, mających dla nauki bezcenne i rewelacyjne znaczenie.

Po wielu mozołnych poszukiwaniach, trwających lata całe, ekspedycji udało się wreszcie trafić na jaskinię w obsuniętych znacznie pokładach ziemi, w której znaleziono szczątki skamieniałe t. zw. „człowieka pekińskiego”. Znalezione szczątki szkieletów mogły należeć do 10 ludzi, których zapewne nieoczekiwany wstrząs porządek we wspólnej mogile.

Becenne te ślady bytowania ludzkiego na ziemi odnosić się mają, zdaniem uczonych do okresu lodowcowego odległego od czasów naszych o... 250 000 lat. Doskonale zachowany jest zwłaszcza jeden czerep, który stanowi dla nauki nieprzebrany skarb badań nad dawnością rodzaju ludzkiego na ziemi. Wymiary czerepu oraz jego struktura wskazują, iż ów „człowiek z Pekinu” był myślącą istotą i chodził na dwóch nogach.

Wykopalska zostały przesłane z zachowaniem najdalej idących ostrożności do instytutu Rockefellera w Pekinie. Według orzeczeń słynnego paleontologa, Elioota Smitha, który udzielił wywiadu

P. Marcin Knoski, woźny-inkasent Banku Ludowego w Kościanie, obchodził 28 z. m. 25-lecie swej pracy zawodowej. Znany z gorliwego wypełniania swych obowiązków i cieszący się uznaniem i poważaniem swych przełożonych, zastąpił się jubilat również w pracy społecznej jako długoletni członek zarządu w „Sokole” kościańskim

dziennikarzem angielskim, sensacyjny wynik poszukiwań ekspedycji pekińskiej ma dla nauki olbrzymie znaczenie, gdyż dowodzi, że „człowiek z Pekinu” jest starszy od człowieka z Neandertalu.

Robaki — potwory

Wybitny przyrodnik australijski, prof. Charles Barret, odkrył w czasie wycieczki naturalistycznej w południowo-wschodniej Australji nieznaną dotąd gatunek robaków ziemnych o potwornej wręcz wielkości. Robaki te należą do tej samej rodziny, co używane są u nas, jako przynęta do łowienia ryb, t. zw. glisty ziemne. Owe australijskie glisty długie są zazwyczaj na 1½ metra, a spotyka się okazy, dochodzące do 3½ metrów długości. Mimo tej długości potrafią one wwiercać się na kilka metrów wgłąb ziemi i są niezwykle czujne na każde drgnienie ziemi, dzięki czemu schwytały ich jest rzeczą bardzo trudną.

Czy ludzie przewyższyli już ptaki w sztuce lotniczej

Jedną z największych zdobyczy geniusza ludzkiego jest bezsprzecznie lotnictwo nowoczesne. Ludzie, którzy przez przyrodę związani zostali z ziemią, zerwali krepujące ich węzły i nie otrzymawszy skrzydeł w darze, sami je sobie przypieczętowali. Nowoczesne samoloty i sterowce są naprawdę chlubą człowieka nowoczesnego. Nie jeden patrząc na swobodnie bujające w powietrzu samoloty pomyślał zapewne, że ludzie już dawno w lataniu wyprzedzili ptactwo i że sztucznie przez ludzi zrobiony samolot przewyższa znacznie pod względem celowości swej konstrukcji twór przyrody. Tymczasem bliższe badanie wykazuje coś wręcz przeciwnego. Oto, według jednego z czasopism angielskich pod względem wydajności użytej energii oraz elegancji ruchów należy się n. p. jaskółce 19 punktów podczas gdy najszybszy samolot nowoczesny osiąga tylko 6 punktów. Samolot o tej samej sprawności co jaskółka latałby na odległość trzykrotnie większą przy zużyciu pewnej ilości środka napędowego, niż najlepszy z dotychczas zbudowanych samolotów. Podobno owady latają jeszcze o wiele taniej, t. j. o wiele mniej jeszcze zużywają pracy niż ptaki, tylko że u owadów stosunek powierzchni skrzydeł do ciężaru ciała jest korzystniejszy niż u ptaków. W każdym razie olbrzymie wyniki ludzkiej pomyślności pozostają jeszcze daleko w tyle poza tem, co dzieje się i istnieje w przyrodzie bez współudziału pracy ludzkiej.

Lotnictwo znajduje się obecnie w okresie stałego ulepszenia i udoskonalania. Wynalazki i ulepszenia zbiegają się dziedzinie ludzkiej wytwórczości nieomal każdego tygodnia. Ostatnio major rezerwy armji Stanów Zjednoczonych, Franciszek Boyle zbudował lampę, która ustawiona na polach lotniczych, może oddać pilotom nieocenione usługi i uczyni lądowanie aeroplanów bezpiecznym.

Lampa ta wskazuje kierunek wiatru. Posiada silne promienie świetlne w różnych kolorach. Umieszczona na bardzo czułym kołowrotku, połączonym z wiatrowskazem, rzuca snop światła w tym samym kierunku, w którym wieje wiatr.

Lotnik wówczas wie, jak lądować. Przy opuszczaniu się na ziemię, pilot musi zawsze lecieć w przeciwnym kierunku wiatru, aby uniknąć gwałtownego opadnięcia na ziemię. Dotychczas trudno mu się było zorientować, czy ma dogodne do lądowania warunki. Obecnie wspomniana lampa, będzie dla lotników wskaźnikiem, według którego mogą bezpiecznie lądować

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Trzoda i węgiel

A więc pan Rauscher, poseł Rzeszy w Warszawie, wrócił z Berlina, wioząc nowe instrukcje. Prasa warszawska jest pełna sprzecznych wiadomości o rodzaju tych instrukcji: jedne pisma twierdzą, że spowodują dalszą zwłokę w rokowaniach, drugie natomiast, że sprawę traktatu popchną na dobrą drogę. Podobno delegacja niemiecka tym razem jest skłonniejsza do ustępstw w sprawie importu trzody chlewnej. Dowiemy się o tem niebawem, gdyż rokowania rozpoczną się w dniach najbliższych.

Jak wiadomo, główną trudnością, której nie udało się do tej pory pokonać, to sprawa trzody chlewnej i węgla. Zresztą porozumienie wydaje się osiągnięte co do pozostałych kwestyj, w szczególności co do samego przedmiotu rokowań, którym jest zawarcie t. zw. małego traktatu, pod którym rozumie się konwencję beztaryfową (bez zniżek celnych), opartą na klauzuli największego uprzywilejowania i na wzajemnych kontyngentach towarów, zabronionych do przywozu.

Porównując towary kontyngentowane przez każdą ze stron, stwierdzamy, że ekspansja wywozowa niemiecka na rynek polski nie zostałaby ograniczona przez kontyngenty, z wyjątkiem kontyngentów mało znaczących artykułów luksusowych; natomiast w dwóch najważniejszych działach — trzody chlewnej i węgla — możliwości wywozowe Polski na rynek niemiecki będą w podwójny sposób skrepowane i sprowadzone do pewnych ustalonych zgórzy granic: przez skontyngentowanie i przez prawdopodobną dalszą podwyżkę cel.

Przeglądając ostatnio statystykę naszego wywozu przez porty polskie, stwierdziliśmy, że węgiel stanowi przeszło 60 proc. naszego obrotu portowo-morskiego. Dzięki dokonaniu, podczas strajku angielskiego, przedstawienia eksportu węgla zapewniliśmy sobie, szczególnie w Skandynawji, odbiorców pewnych i chętnych. Zbyt węgla bez wysiłków doprowadzić można do 1 milj. tonn miesięcznie. Sytuacja obecna jest taka, że nie będziemy mieli węgla na wywóz do Niemiec, o ile będziemy chcieli utrzymać obecny eksport 750 tys. tonn przez nasze porty. Stoimy więc przed problemem, czy wykorzystać koncesję w przewidywanym handlowym z Niemcami i do nich wywozić węgiel, zaniebując rynki skandynawskie i bałtyckie, czy też nie wykorzystywać koncesji niemieckiej do czasu, póki produkcja przy pomocy nowych inwestycji nie wzrośnie, aby nie zmniejszać eksportu przez nasze porty i nie tracić zdobytych rynków na Bałtyku, co byłoby bezpośrednio w naszą politykę morską.

Nie potrzeba nam chwilowo traktatu z Niemcami, jeśli chodzi o węgiel, bo zbyt jego jest zapewniony. Podobnie ma się rzecz z trzodą chlewną. Nie mamy chwilowo nadmiaru do obestania nowych rynków. A zresztą Niemcy jako rynek odbiorczy trzody i mięsa wieprzowego wchodzi w rachubę w coraz mniejszym stopniu.

Jak więc widzimy — mające być nam przez Niemców (w najlepszym razie) przyznane kontyngenty posiadają wartość problematyczną. Czyż warto więc rozpaczać z powodu powolnego toku pertraktacji? Mamy czas...

Krótkie informacje gospodarcze

— Min. robót publicznych podpisał umowę, mocą której Państw. Zakłady Górniczo - Hutnicze przejęły większość akcji Ostrawsko - Karwińskiego Tow. Górniczego.

— W czasie od 19 do 25 grudnia liczba bezrobotnych na terenie woj. śląskiego zwiększyła się o 2.791 osób i wynosiła — 15.805 osób.

— Austriacka Rada Narodowa przyjęła projekt ustawy, dotyczący podwyżki cła na cukier o 6 koron w złocie, jak również projekt ustawy, przewidujący udzielenie subwencji na uprawę buraków cukrowych.

— Niemiecka produkcja ołowiu w listopadzie ub. r. wyniosła 10.994 tonn wobec 10.736 t. w październiku br.

— Francusko-węgierski traktat handlowy przyznaje Węgrom klauzulę największego uprzywilejowania przy imporcie do Francji, w zamian za pewne zniżki celne.

— Rząd St. Zjednoczonych informuje, że stan zasiewów ozimych przedstawia się bardzo dobrze, jednakże daje się odczuć brak opadów śnieżnych.

— Pomimo krachu giełdowego suma pieniędzy w obiegu w St. Zjednoczonych powiększyła się w ostatnim miesiącu o 90 milionów dolarów do 4.929.561.672 dolarów, co wynosi na głowę mieszkańca 40,95 dol.

Odpowiedzialność za kryzys gospodarczy

Dr. Oskar Lange, asystent Uniw. Jagiellońskiego, zestawil w poważnej swojej pracy p. t. „Konjunktura w Polsce w latach 1923—1927” (wydanej przez Akademię Umiejętności w zbiorowym tomie „Przewroty walutowe i gospodarcze po wielkiej wojnie”, Kraków 1928) cyfry i daty, odnoszące się do falowań naszego życia gospodarczego.

Ustala przebieg konjunktury w Polsce i stwierdza, że fala depresji ekonomicznej kończy się z końcem roku 1925.

— Momentem przełomowym, od którego rozpoczyna się poprawa dla poszczególnych przemysłów, są następujące miesiące: dla przemysłu mineralnego — styczeń 1926 rok, dla przemysłu metalowego — maj 1926 r., dla przemysłu chemicznego — styczeń 1926 r., dla przemysłu włókienniczego — styczeń 1926 r., dla przemysłu papierniczego — grudzień 1925 r., dla przemysłu skórzanego — styczeń 1926 r., dla przemysłu drzewnego — listopad 1925 r., dla przemysłu budowlanego — styczeń 1926.

Magicznego działania „mają” trudno zatem dostrzec. Rewindykatorom zasług rządów pomajowych możemy darować przemysł metalowy. Niech się cieszą.

Dla ustalenia jednak najogólniejszego poglądu decydująca jest data, od której zmniejsza się ilość bezrobotnych. Otóż wzrost zatrudnienia zaczyna się od lutego 1926. Tym, którzy wyobrażają sobie, że to przeczenie sanacji już w lutym spowodowało poprawę gospodarczą, musimy rozwinąć złudzenia. Dr. Lange stwierdził, że analogiczny był przebieg wypadków w całej środkowej Europie.

Ustaliśmy, że zasługa za chwilową poprawę życia gospodarczego nie przypada w udziale sanacji. Jeżeli gdzie jej szukać, to raczej u tych, którzy w latach poprzednich wyrwali nas z toni inflacji markowej i u tych, którzy mieli poprawić błędy tamtego wielkiego dzieła Władysława Grabkiego. Główną zasługę ma w tym okresie minister Jerzy Zdziechowski. Ci przedewszystkiem wytworzyli warunki, które umożliwiły to, że ogólnoeuropejska pomyślna konjunktura mogła i do Polski przeniknąć.

Pomyślna konjunktura trwała do końca 1927 roku. Od tego czasu zaczyna się ponowne osłabienie, które przechodzi w początku 1929 roku w coraz głębszy i ciężki kryzys gospodarczy. Rządy sanacji miały trzy lata czasu przed sobą, które winny były wykorzystać dla utrwalenia odziedziczonego pomyślnego stanu, dla złagodzenia nadciągającego przesilenia. Miały swobodę ruchów, pełnię władzy, spokój społeczny; miały zatem wszystkie możliwości wykorzystania tego czasu.

Co w tym okresie zrobiono?

By odpowiedzieć na to pytanie, trzeba sobie zdać sprawę, w jakich punktach rząd może wpływać dodatnio na życie gospodarcze.

W zasadzie są takie punkty trzy:

- 1) racjonalna polityka celna,
- 2) uporządkowanie spraw pieniężnych,
- 3) właściwa konstrukcja skarbowości i podatków.

Punkt pierwszy jest, trzeba to stwierdzić, szczególnie w Polsce trudny. Racjonalne byłoby stopniowe obniżanie cel. Rządy pomajowe poszły w odwrotnym kierunku. Trzeba przyznać, że były w tym punkcie szczególnie skrepowane, więc z tego błędu nie należy im robić zbyt poważnego ogólnego zarzutu. Popychała rząd do eksperymentów etatystyczna tendencja ekonomistów I. brygady. Skutki tych eksperymentów widzimy w zakresie polityki zbożowej. Obecne fatalne położenie rolnictwa jest niewątpliwie w dużej części ich skutkiem. Nie da się zwalić odpowiedzialności w całości na hyperprodukcję zboża.

W punkcie drugim odniesiono pewien sukces. Pożyczka zaciągnięta w roku 1927 była potrzebna, a choć nie jest tania, choć nie okazała się pożyczką „kluczową”, jest pożyczką dodatnią w gospodarczym bilansie sanacji. Nie jest natomiast jej wyjątkową zasługą. Umożliwiła ją misja Kemmerera. A Kemmerer (niektórzy o tem zapominają) przyjechał do Polski pierwszy raz na zaproszenie rządu koalicyjnego w grudniu roku 1925-go. Ponownie zaprosił go potem minister J. Zdziechowski.

Najważniejszy jest jednak punkt trzeci. Nie było rządu, któryby był tak niezależny od sejmu, jak rząd pomajowy. Nie było większych możliwości naprawy i umocnienia poprzedniej, na gwałt, pod znakiem alarmu prowadzonej, a zatem nieraz tandetnej roboty w zakresie skarbu, jak za rządów J. Piłsudskiego i Bartla. Tu była pełna swoboda rzutów i dlatego tu jest odpowiedzialność.

By nie być posądzonym o stronność, odwołam się do sądów obcych w tej sprawie.

Prof. Kemmerer w swoim sprawozdaniu o położeniu gospodarczym w Polsce pisał w roku 1926, co następuje:

„— Ustawa z 15 kwietnia 1923 (o podatku gruntowym) ustanawia system progresywnych stawek... Ten rodzaj podatku gruntowego ustalony został ze względów raczej politycznych niż fiskalnych... Agitacja, która znalazła swe ujście w powyższych przepisach, może być uważana jako symptomatyczna i ujawniająca głęboko zakorzenione zło tego podatku, tak, jak stosowany on jest obecnie.”

Charles S. Dewey zaś, doradca finansowy rządu polskiego, pisał w roku 1929, co następuje:

„— Bezpośredni podatek gruntowy jest nierównomiernie rozdzielony między właścicieli wielkich i małych gospodarstw. Posiadacz wielkiej własności podlega progresywnym stawkom powszechnego podatku dochodowego, opłaca podatek gruntowy w zależności od posiadanej przestrzeni, przyczem nie bierze się pod uwagę wysokości dochodu od inwestowanego kapitału, a nadto ponosi większą część ciężarów z tytułu podatków samorządowych. Z drugiej strony drobny właściciel nie opłaca naogół podatku dochodowego...”

Kemmerer pisał:

„— Stosowanie do progresywnych i degressywnych stawek przy opodatkowaniu ziemi powinno być zaniechane.”

A Dewey pisał w trzy lata potem:

„— Ważnym posunięciem w dziedzinie naprawy tej sytuacji byłoby zniesienie progresji w stosunku do wielkiej własności, a degressji w odniesieniu do drobnych gospodarstw.”

Kemmerer pisał:

„— Misja uważa podatek od dochodu brutto, czyli od obrotu, za nieodpowiedni sposób opodatkowania handlu. Podatek od dochodu brutto... narusza podstawowe zasady zdrowego opodatkowania.”

Dewey zaś pisał:

„— Jest ogólnie uznane, iż podatek (obrotowy) nie może być zachowany w obecnej formie. Można uczynić zarzut obecnemu systemowi podatkowemu, że w rzeczywistości nie sprzyja on rozwojowi dużych przedsiębiorstw... Polski przemysł nie będzie w możności konkurować z przedsiębiorstwami zagranicznymi, jeżeli tendencja do wzrostu (przedsiębiorstw) będzie hamowana. Zbyt wysokie opodatkowanie przemysłu tamuje eksport... Reforma podatku obrotowego i dochodowego w odniesieniu do produkcji musi być jaknajświeżiej rozpoczęta.”

Moglibyśmy przechodzić tak punkt po punkcie zalecania tych neutralnych fachowców. Wystarczy chyba te dwa zasadnicze zresztą przykłady. Wskazują z jakim to pospiechem i radosną twórczością pracuje się w Polsce nad usunięciem zła, uznanego jednogłośnie przez ludzi bezstronnych i fachowych.

Nasi wodzowie przypominają Kutuzowa pod Borodinem w „Wojnie i Pokoju” Tołstoja: siedzi, drzemiąc pod namiotem i biernie przyjmuje meldunki. Wierzy w fatalizm. Wynik bitwy już i tak zapisany w księdze przeznaczeń. Przeznaczenie jest jego bożkiem. U nas też fachowość, logikę, czyn zastępuje wiara w bożki. Wynik naszej bitwy już także zapisany na niebie.

Adam Heydel.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Absolwenci Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu nabyli prawa urzędniczych I-szej kategorii. Izba przem. handlowa w Poznaniu komunikuje, że w numerze 23-cim Dziennika Ustaw R. P. z dn. 23 grudnia 1929 r. ukazało się rozporządzenie Rady ministrów uznające m. i. Wyższą Szkołę Handlową w Poznaniu za zakład naukowy wyższy w rozumieniu art. 11 ustawy o państwowej służbie cywilnej;

oznacza to, że absolwenci Wyższej Szkoły Handlowej, zajmujący stanowiska służbowe w urzędach, korzystają z praw przyśługujących absolwentom uniwersytetów.

(k) **Opinia Zw. Izb przemysłowo-handlowych o podatku wyrównawczym.** W sprawie projektu wprowadzenia podatku wyrównawczego od towarów przywożonych z zagranicy Związek Izb przemysłowo-handlowych stanął na stanowisku, że podatek ten nie będąc uzasadniony potrzebami skarbu państwa nie jest jednocześnie ani koniecznym, ani właściwym uzupełnieniem budowy podatku obrotowego. Cel natomiast tego podatku, jakim jest wyrównanie sytuacji konkurencyjnej produkcji polskiej w zakresie podatkowym dałby się najlepiej zrealizować przez wprowadzenie w życie będącej w opracowaniu nowej taryfy celnej.

(k) **Uruchomienie pierwszej turbiny elektrowni w Gródku.** Pomorska elektrownia „Gródek” uruchomiła w sobotę pierwszą turbinę, ukończoną w tych dniach w zakładzie wodnym Żurze na Pomorzu. Całkowita moc zakładu wodno-elektrycznego osiągnęła obecnie 12.000 HP.

(k) **W sprawie rewizji traktatu z Rumunią.** Ze względu na wprowadzenie nowej rumuńskiej taryfy celnej, Polska rozpoczęła w końcu stycznia 1930 r. rokowania z rządem rumuńskim o rewizję obowiązującego traktatu handlowego. Nowa taryfa rumuńska przewiduje na niektóre artykuły obok stawek generalnych także stawki minimalne, które jednakże rząd rumuński od dnia 1 marca 1930 r. zamierza przyznać tylko tym krajom, które wzajemnie ofiarują Rumunii odpowiednie przywileje dla jej artykułów eksportowych. Celem zebrania odpowiednich materiałów do tych pertraktacji, Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu rozesała do firm ankietę o wysunięciu swych postulatów. Firmy, które ankietę nie otrzymały, a interesują się ankiem z Rumunią, czy to jako importerzy, czy eksporterzy, uprasza się o zgłoszenie się w Izbie przemysłowo-handlowej ustnie lub pisemnie dla podania potrzebnych informacji.

(k) **Eksport ziemniaków do Włoch.** Według opinii najważniejszych włoskich importerów, brak ziemniaków będzie na tamtejszym rynku większy, aniżeli włoskie władze centralne przewidują, wobec czego rząd będzie zmuszony udzielić dodatkowych zezwoleń na przywóz. Importerzy włoscy interesują się obecnie w duży stopniu Polską, ze względu na dobry urodzaj i stosunkowo niskie ceny ziemniaków na rynku polskim. Ceny detaliczne ziemniaków we Włoszech wynoszą 0,75 do 0,80 lir. za kg, ceny hurtowe — 45 — 50 lir. za 1 kwintal. Z importowych firm włoskich, interesujących się rynkiem polskich ziemniaków, wymienić można następująco: Fratelli Tosi, Viale Umbria 107, Milano, Giuseppe Palladini & Nicolò Cagoero, Via Perugine 14, Milano, Ditta Buticchi, Piazza Emilia 1, Milano.

(k) **„Młyn Poznański” S. A.** W dniu 28 ub. mies. odbyło się w lokalu tow. walne zebranie akcjonariuszy. Zebraniu przewodniczył prezes Roman Sternicki. Sprawozdanie zarządu przedstawił jedyny członek zarządu p. Tadeusz Sternicki. Ubiegły rok obrachunkowy nie wiele był lepszy od poprzedniego. W pierwszym półroczu utrudniała pracę stała ingerencja rządu, który tworząc rezerwy zbożowe starał się wszelkimi środkami potanieć chleb. Prócz wybitnie niekorzystnej konjunktury utrudniały pracę za wysokie świadczenia socjalne i podatkowe, wielka wzajemna konkurencja młynów i normalizacja przemiatu. Przez bardzo ogólnie operowanie udało się osiągnąć zysk, który przewyższa znacznie kwoty ostatnich lat obrachunkowych. — Szczególnie przez zmniejszenie kosztów ogólnych osiągnięto po odliczeniu amortyzacji zł 34.010,84 zysku, przy ogólnych obrotach w wysokości zł 5.325.881,51. Obecny stan zatrudnienia nie jest zadowalający. Wskutek eksportu zboża żyto jest w Wielkopolsce najdroższe z całej Polski, co dotychczas nie miało miejsca, gdyż jako dzielnica produkująca największe żyta, dotychczas mieliśmy najtańsze ceny. Młyny zachodnie, które pokrywały przeszło 70 proc. zapotrzebowania całej Polski, są obecnie z zbyt wymienionych dwóch powodów niekonkurencyjne. Polepszyć sytuację młynarstwa może jedynie eksport i o ile rząd da dostateczną ilość certyfikatów wywozowych z upoważnieniem do zwrotu cła w wysokości odpowiadającej niemieckiej premji wywozowej. W myśl propozycji zarządu uchwalono wydzielić ze zysku 34.010,84 na wypłacenie 4 proc. dywidendy.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Przegląd gospodarczy”.** Zeszyt 24 „Przeglądu Gospodarczego”, zawiera następującą treść: „Refleksje budżetowe” — E. R.; „Bank dla Rozrachunków Międzynarodowych” — Feliks Młynarski; „Dodatkowe i ujemne strony traktatu handlowego z Niemcami” — M. O.; „Płace i zarobki robotnicze w przemyśle polskim” — J. Bolesta; „XIII Sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy”; „Dookoła projektów gospodarczych Ligi Narodów” — k. Ponadto zeszyt zawiera Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

**DEFICYT HANDLOWY
MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ
KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE**

„Wspólnota“

Zw. b. wychodźców polskich

Pod takim mianem świeżo powstała organizacja, mająca skupiać byłych wychodźców polskich. Inicjatywa ku temu wyszła od grona osób, z których też przeważnie zostały utworzone pierwsza rada główna i zarząd nowego zrzeszenia. Zarząd tworzą: Franciszek Mańkowski, prezes, Stefan Starybrat, wiceprezes, Józef Paczkowski, sekretarz, Andrzej Przybyła, skarbnik.

Do rady głównej weszli: Radca Władysław Berkan jako prezes, dr. E. Piechocki, sekretarz, L. Barciszewski, prez. m. Gniezna, E. Bigoński z Bydgoszczy, J. Danielak z Leszna, Dobroczyńska z Poznania, Wł. Herz z Poznania, L. Hubert z Kościana, J. Jakubowicz z Poznania, Ig. Józefowicz z Grudziądza, starosta F. Kasprzak z Kępna, St. Lewandowski z Jarocina, W. Pawlak, poseł z Torunia, dr. St. Wachowiak z Poznania, K. Ziętowski z Inowrocławia.

W odezwie wydanej związek jako cel swój określa z jednej strony opiekowanie się teraźniejszym naszym wychodźstwem, a z drugiej strony zbieranie luźnych pamiętek i dokumentów, dotyczących wychodźstwa, aby uchronić je przed zagładą. Również myśli się o wydaniu historii wychodźstwa polskiego.

Statut związku został zalegalizowany sądownie; biuro „Wspólnoty“ znajduje się w Poznaniu, przy ul. Działuńskich 3.

Mędzynarodowe związki młodzieży katolickiej

(KAP). Początki organizacji międzynarodowych związków młodzieży katolickiej przypadają częściowo na okres przedwojenny, a częściowo na czas wojny, ostatecznie jednak ukształtowanie się tych stowarzyszeń wiąże się z czasami powojennymi.

Do „Juventus Cattolica“, międzynarodowej organizacji kongresowej młodzieży, założonej w 1921 r. w związku z 50-letnim jubileuszem włoskiego związku młodzieży katolickiej i zwanej także „katolicką międzynarodówką młodzieży“, należą stowarzyszenia młodzieży męskiej około 30 krajów z kilku milionami członków. Sekretarjat generalny przebywa w Rzymie.

Odpowiednikiem dla tej organizacji jest międzynarodowa liga żeńskiej młodzieży katolickiej, założona w r. 1926 w Luxemburgu, jako młodzieńcza sekcja międzynarodowego związku kobiet katolickich.

W r. 1921 z inicjatywy szwajcarskiego związku studentów założony został światowy związek katolickiej młodzieży akademickiej, początkowo jako międzynarodowe biuro pracy we Fryburgu. Dopiero na kongresie w Amsterdamie w 1926 roku (kongres odbywają się corocznie) zdecydowano nadać organizacji bardziej konkretne kształty. Obecnie należy do niej 25 związków z 20 krajów europejskich.

W r. 1920 założona została w Hadze światowa Liga młodzieży katolickiej, jako młodzieńcza grupa międzynarodowej Ligi katolickiej (IKA). Głównym zadaniem jej jest ułatwianie osobistego kontaktu między młodzieżą poszczególnych krajów oraz praca w duchu pokoju i porozumienia. Liga posiada członków w 40 krajach wszystkich części świata, sekretarjat krajowe w 12 państwach, a m. in. w Argentynie, Australji i Chinach. Oficjalnym językiem jej jest esperanto, którego rozpowszechnianie przewiduje jeden z punktów programu stowarzyszenia. Liczną jest międzynarodowa unja katolickich związków wychowania fizycznego, zwana inaczej katolicką międzynarodówką gimnastyki i sportów. Unja ta, która powstała z inicjatywy wybitnego działacza katolickiego we Włoszech, Mario di Cartegna, posiada kilka milionów członków. Siedzibą tej międzynarodówki jest Paryż.

Oprócz wymienionych organizacji istnieją jeszcze międzynarodowe biuro harcerzy katolickich, oraz katolicki związek czeladników, który, mimo przewagi Niemców, ma charakter międzynarodowy.

Nowoczesny kościół

Na rogu ulicy Forkenbeckerstrasse w Berlinie zbudowano w ciągu dwóch lat nowoczesny kościół, wzniesiony według planów architektów Paulusów i budzący wielkie zainteresowanie ogółu jeszcze przed ukończeniem jego budowy. Nawa tego kościoła o wysokości 20 metrów, ma kształt ośmiokątny i spoczywa pod płaskim dachem, krytym blachą miedzianą. Pięćdziesięciometrowa dzwonnica kościelna posiada oryginalny portal z błękitnej ceramiki, w głębi zaś prezbiterjum, ozdobione symbolami czterech Ewangelistów z brązu, wznosi się krzyż z meissenkiej porcelany, wysoki 5 metrów. Całość robi wrażenie raczej niezwykłe; nowoczesny zaś charakter świątyni jest zaakcentowany przez instalację głośnikową i specjalne urządzenia dla ludzi o przytępienym słuchu, które pozwalają w razie przepiękienia kościoła, posiadającego 800 miejsc siedzących, wyraźnie słyszeć słowa kazania nawet w przedsiönku.

Zdrowotność kobiet, pracujących zawodowo w Niemczech

Zdrowotność kobiet, pracujących w Niemczech pogarsza się z roku na rok pomimo usilnej akcji zapobiegawczej. Sprawa ta była przedmiotem wyczerpujących obrad na tegorocznym zjeździe medycyny społecznej w Dreźnie. Referat o zdrowotności kobiet pracujących wygłosił profesor Thiele, który przytoczył, że w Berlinie według statystyki tamtejszej Kasy Chorych, chorobliwość kobiet pracujących jest o 22 proc. większa niż mężczyzn, przy czym wśród chorujących kobiet przewagę stanowią mężatki. Główną przyczyną tego stanu rzeczy jest przemęczenie organizmu pracą zawodową. Powoduje ono poważne umniejszenie się liczby urodzeń. Wszelkie zarządzenia, zmierzające do ochrony pracującej zawodowo kobiety ciężarnej, nie dają należytych wyników, gdyż należy chronić nie tylko kobietę ciężarną ale matkę w ogóle a w tym celu przy ustalaniu minimum wydajności pracy zawodowej kobiet należałoby brać pod uwagę wysiłek ponoszony przez nie w pracy domowej. Praca zawodowa jest dla wielu kobiet zamężnych koniecznością wobec złych zarobków mężów, a praca domowa nie może być zaniedbywana — i w tem tkwi sedno zagadnienia, które za wszelką cenę należy rozstrzygnąć, o ile stan zdrowotny kobiet pracujących nie ma ulegać stałemu pogorszeniu.

Nowe znaczki pocztowe w Czechosłowacji

W styczniu 1930 roku wypuszczone zostaną w Czechosłowacji nowe znaczki pocztowe z portretem prezydenta Masaryka. Nowe znaczki wyjdą w trzech serjach: po 50 hal., 60 hal. i po 1 koronie.

SPORT

Hokej na lodzie

W trzecim dniu turnieju krynickiego odbyło się tylko jedno spotkanie. Kombi-nowany zespół polski pokonał nadspodziewanie „Legję“ 2:0 (0:0, 1:0, 1:0). Wyróżnił się u zwycięzców, którzy grali bardzo ładnie i szybko, strzelając zwłaszcza dużo oraz celnie — Sokolowski, Sabinowski i Stogowski. W „Legji“ najlepszy Sachs. Sędziował Wacek Kuchar. W spotkaniu towarzyskim drużyna komb. B. pokonała Krynickie Towarzystwo Hokejowe 2:1. Bramki uzyskali dla zwycięzców Karaśkiewicz i Zebrowski; dla K. T. H. — Baldinger. Sędziował p. Maurer.

W finale turnieju o puchar Spenglera w Davos „LTC“ Praga po zaciętej pięknej walce pokonał „H. C. Davos“ 3:2 (3:1, 0:1, 0:1) zdobywając po raz pierwszy pułhar. W spotkaniu o trzecie i czwarte miejsce zespołowy zwycięzca berliński „Schl. Club“ tylko z wielkim trudem uporał się ze studentami z Cambridge zwyciężając ich 2:1 (1:0, 0:0, 0:1, 0:0, 1:0), przy czym dopiero w przedłużeniu padła tam decydująca bramka. (radio)

Lekka atletyka

Wyjazd zawodników Warszawianki na doreczny bieg uliczny w Paryżu w dniu 5 stycznia został z powodu braku odpowiednich funduszy odwołany przez Warszawiankę. (tel. wł.)

Petkiewicz startować będzie po raz pierwszy w Ameryce napewno dnia 11 bm. przy czym debiut naszego długodystansow-

ca odbędzie się w Brooklynie, a drugi występ 15 bm. w gmachu zbrojowni w Nowym Jorku. W biegu tym, najpoważniejszym przeciwnikiem polskiego biegacza będzie Ritola. (PAT)

Piłka nożna

„Naprzód“ Lipiny — „Am. K. S.“ 4:0 (1:0). Zasłużone zwycięstwo odniosła drużyna „Naprzodu“, dla której bramki uzyskał Nastula, Stefan Zug i Kumor. „Naprzód“ udowodnił, że jest najlepszym klubem na Śląsku, za który dotąd uchodził „AKS“ po pokonaniu „Ruchu“. Mecz odbył się na suchym boisku a gra sama stała na wysokim poziomie. Publiczności zgromadziło się około 4.000 osób. (tel. wł.) F. G.

W Bytomiu pokonał „Stade Francais“ z Paryża drużynę Beuthen 0:1, nieznacznie 2:1 (0:1). (tel. wł.) F. G.

W spotkaniu międzymiastowym Medjolan — Berlin w Medjolanie uległa zdecydowanie reprezentacja Berlina w stosunku 4:2. (radio)

W Barcelonie pokonała Hiszpanja w spotkaniu międzypaństwowym Czechosłowację 1:0. „Red Star Olimpijce“ uległ w Essen miejscowemu klubowi „Schwarz Weiss“ 0:2. W mistrzostwie ligi angielskich wyniki były następujące: „Blackburn Rovers“ — „Middlesborough“ 7:0; „Bolton Wanderers“ — „Huddersfield Town“ 7:1; „Manchester City“ — „Sheffield Wednesday“ 3:3; „Sheffield United“ — „Westham United“ 4:2; „Sunderland“ — „Burnley“ 3:3. (radio)

W spotkaniu międzypaństwowym w rugby pokonała Francja zespół Szkocji w stosunku 7:3. (radio)

Pięściarstwo

Polski Związek Bokserski odebrał oficjalne zaproszenie do wzięcia udziału w czwórmeczu organizowanym przez związek węgierski z okazji węgierskiego święta sportowego w Budapeszcie, w kwietniu bieżącego roku. Walczyć mają reprezentacje Polski, Austrii, Czechosłowacji i Węgier. Związek czeski i austriacki wyraziły już swą zgodę na projektowany turniej. Sędzia meczu Polska — Węgry p. Kryszcian został upoważniony przez swój związek do przeprowadzenia pertraktacji z P. Z. B. i w razie dojścia do porozumienia — do zawarcia odpowiedniej umowy. P. Z. B. zwrócił się do związku austriackiego i czeskosłowackiego celem uzyskania od nich zgody na traktowanie spotkań z wymienionymi zespołami jako rewanżowe. Powodem tego kroku jest chęć uzyskania wolnych terminów dla spotkań międzynarodowych z Francją, Szwajcarią i Włochami, z którymi to krajami toczą się obecnie pertraktacje. Należy uważać za pewne, że spotkanie z Francją odbędzie się w lipcu w Katowicach, a z Włochami — prawdopodobnie jeszcze przed tym terminem. Rokowania z związkiem włoskim prowadzi nowoangażowany trener PZB Ganzerra, którego przyjazd z tego powodu opóźnił się i przybywa dopiero 15 bm. do Katowic. (tel. wł.) F. G.

Na mecz z „Teutonią“ 5 bm. Łódź wystawia następującą drużynę (według kolejności wag): Pawlak, Małoszyk, Klimczak, Seweryniak, Trzonek, Mayer, Kempa i Konarzewski. W ringu sędziuje kpt. Baran. (tel. wł.)

Warszawski Związek Bokserski ustalił następujący skład reprezentacji na mecz z „Teutonią“ 6 bm. (według kolejności wag): Kazimierski, Goss, Walkowski II, Glowacki, Wysocki, Garbarz lub Staniszewski, Mizerski i Finn. Sędziuje w ringu p. Laskowski. (tel. wł.)

Pięściarstwo nasze stoi bodaj czy nie przed najcięższą próbą, przed spotkaniem z Niemcami w przyszły poniedziałek. Niemcy znajdują się w swej najwyższej formie, gdyż wyszli zwycięsko z sześciu spotkań międzynarodowych rozegranych w 1929 r., bijąc zawsze swych przeciwników. I tak pokonali Francję 12:4, Polskę 10:6, Irlandję 16:0, Włochy 12:4, Danję 10:6, Norwegję 10:6. Jak się dowiadujemy Niemcy zmienili swój skład reprezentacji, bowiem Seelig i Saenger z powodu trudności ulropowych nie mogą startować. Następcy jeszcze nie są znani.

Łyżwiarstwo

W mistrzostwach Europy które odbywają się od 18 do 20 stycznia na Szczyrbskim jeziorze bierze udział również Polska. Polski Związek Łyżwiarstwa zgłosił następujących zawodników; inż. Roman Kikiewicz z Lwowa, Zbigniew Iwasiewicz, Tadeusz Kowalski i Zofja Bilarówna z Warszawy. Ostatni wezmą udział również w jeździe parami.

Z życia Towarzystw

Z Koła Towarzystwa Rękodzielników w Poznaniu. Tradycyjne rozdanie gwiazdki wdowom i dzieciom po zmarłych i poległych członkach Koła Towarzystwa Rękodzielników odbyło się dnia 21 grudnia. Uroczystość zagał wiceprezes p. Przybył, przyczem poświęcił kilka serdecznych słów pamięci długoletniego prez. śp. Teodora Krausego, którego portret zawieszono w lokalu posiedzeń. Następnie pp.: Dąbkowski i Żurawski powitali wdowy i dzieci. Przy wspólnej kawie kilka dzieci wygłosiło deklamację. Sekretarz p. Urbaniak odczytał listę wdów i dzieci, które miały być obdarzone, mianowicie 12 wdów, 15 dzieci i 4 starych członków. Podarki składały się z odzieży, środków spożywczych i gotówki od 15 — 40 zł. Szczególne podziękowanie należy się p. Trawczyńskiej za hojny dar wysokości 100 zł., następnie Zarządowi i komisji gwiazdkowej.

RADJO

Programy radiofoniczne

Piątek, dnia 3 stycznia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 not. giełdy zboż.-towarowej i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.45 radiogramy; godzina 17.05 odczyt z cyklu odczytów misyjnych p. t. „Z terenów misyjnych“ (wygl. p. Kazimierz Kapitańczyk); godz. 17.25 kurs elem. języka ang. (wykl. dr. Arendt, lektor U. P.); godz. 17.45 recital fortepianowy pianisty Teofila Demetriusza. Program: 1. Rameau: Gawot z warcjacjami, 2. Bach: a) Chromatyczna Fantazja z Fugą, b) Fantazja c-moll, c) Capriccio na odjazd drogiego przyjaciela, 3. Scarlatti: Cztery Sonaty, 4. Haberbier: a) Scherzino, b) Toccata, c) Skarga, d) Etude - Impromptu, 5. Smetana: Trzy tańce czeskie a) Libulicka, b) Hulan, c) Slepicka, 6. Liszt: Trzy etudy: a) Harmonies du soir, b) Ricordanza, c) Feux follets; godz. 18.45 nadprogram: godzina 19.05 odczyt p. t. „Gwara w literaturze“ (wygl. dr. Adam Tomaszewski); godz. 19.30 „Silva rerum“; godz. 19.50 odczyt p. t. „Kultura i religja Eskimosów“ (wygl. p. ppłk. Piekucki); godz. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 22.00 sygnał czasu komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 lekcja tańców; godz. 22.40 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada“.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 „Przegląd wydawnictw periodycznych“; godz. 15.45 komunikat Głównego Związku Straży Pożarnych; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „O tem jak zwierzęta chronią się przed zimą“ — opowie dr. Kazimierz Gajek; godz. 17.45 koncert orkiestry mandolinistów pod dyr. A. Szczegłowa; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.05 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. Po transmisji komunikaty oraz retransmisje ze stacji zagranicznych.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 dr. Edward Passendorfer: „O powstaniu gór“; godz. 17.45 koncert z Warszawy; godz. 19.05 dr. Wł. Chrzanowski: „Polska na tle gospodarki światowej“; godz. 19.30 Kazimierz Rutkowski: „Ludzie rocca“; godz. 20.05 komunikaty sportowe; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. Po koncercie komunikaty; godz. 23.00 skrzynka pocztowa w języku francuskim.

EAU DE COLOGNE

de L'ÉLÉPHANT

WARSZAWA

Orzeźwiająca 90% woda kolońska niezbędna na balu, w podróży i po zawodach sportowych.

Tw 689

Dnia 1 stycznia o godzinie 2,15 rano, zasnęła w Bogu, po dłuższych i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, teściowa i babka, ś. p.

Honorata z Rózanowskich Gieburowska

Imieniem ciężko strapionej rodziny

Ks. Dr. Wacław Gieburowski.

Poznań, dnia 2 stycznia 1930 roku.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby, Lubrańskiego 6, do kościoła św. Małgorzaty na Śródcie, odbędzie się w sobotę, dnia 4 b. m. o godzinie 10 przed południem, poczem nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok na starym omentarzu archikatedralnym.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zw 21018

W niedzielę, dnia 29 grudnia 1929 przed południem, zmarł nagle mój najukochańszy syn, ś. p.

Włodzimierz Połoszynowicz

em. sędzia i adwokat

przeżywszy lat 86. Pogrzeb odbędzie się dnia 3 stycznia o godz. 3,30 z kostnicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej, o czym zawiadamia

w ciężkim smutku pogrążona
matka i rodzina.

Lwów, Poznań, Rogoźno

dw 3779

W niedzielę, dnia 29 grudnia 1929 przed południem, zmarł nagle, ś. p. dw 37c0

Włodzimierz Połoszynowicz

emer. sędzia i adwokat

przeżywszy lat 86. Ś. p. Zmarły był człowiekiem o szlachetnym charakterze, życzliwym i przyjacielskim. Pamięć Jego pozostanie wśród nas na zawsze.

Dybizbańscy.

Poznań, św. Marcina 64.

Pogrzeb odbędzie się w piątek 3 stycznia o godz. 3,30 z kostnicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej.

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy przyjęli udział w naszym smutku, biorąc udział w pogrzebie ś. p.

Antoniego Tucholskiego

Przewielebnemu Duchowieństwu, pp. Zienianom, Oficerom, Przyjaciotom, Kolegom, Krewnym i Znanym Zmarłego składamy niniejszem najserdeczniejsze podziękowanie.

zw 2.028

Żona z córeczką i rodzina.

Za okazane współczucie z powodu śmierci ukochanego męża,

ś. p.

Stanisława Modzelewskiego

składa najserdeczniejsze

podziękowanie

zw 21030

żona z rodziną.

Wróciłem

dr. med. Gałdyński

lekarz w chorobach gardła, uszu i nosa.

Pw 8373-1,6

Radością

życia
jest

Ichtimentol

usuwa bowiem wszelkie bóle mięśniowe, postrzał, łamania, gościec, bóle reumatyczne szybko i pewnie.

Wszędzie do nabycia.

Wyrób i skład wysyłkowy Pw 7708-72,31

Laboratorium chemiczne aptekarza

Mra Szymona Edelmana
we Lwowie, Teatyńska 16.

Przedstawiciela

poszukuje poważna fabryka mydeł toaletowych i perfumacji, na województwa Poznańskie i Pomorskie za zabezpieczeniem bankowym i 50% detrederę. Zgłoszenia pod **nw 6412** do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Dzisiaj w nocy zasnął w Panu, w Zakładzie św. Jana w Gnieźnie, ś. p.

ks. Albin Krzyżański

były długoletni proboszcz lutomski.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 4 stycznia 1930 roku o godzinie 11 w Lutomiu, pow. międzychodzki.
Duszę zańnego kapłana i gorliwego pomocnika w pracy duszpasterskiej poleca pobożnym modłom współbraci.

dw 3.77

ks. Roman Panewicz, dziekan.

W. Chrzypsko, dnia 31 grudnia 1929 roku.

Dnia 31 grudnia 1929 r., o godz. 2 w nocy, zmarł po długich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p. nw 6451

emeryt ks. Albin Krzyżański

dawniejszy, długoletni proboszcz lutomski

w 76 roku życia. Ekspartacja odbędzie się w czwartek, dnia 2 stycznia, o godz. 4 po poł. z kostnicy do kaplicy zakładowej. Naza, utrż, dnia 3 stycznia odprawi się nabożeństwo żałobne o godz. 9 rano, poczem przewieźmie zwłok do Lutomia. Następnego dnia nabożeństwo żałobne w Lutomiu pized południem, poczem nastąpi złożenie zwłok do grobu.

Zarząd

Zakładu św. Jana w Gnieźnie.

Dnia 1 stycznia 1930 r., zmarł po krótkich cierpieniach mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec i dziadek, ś. p.

Brunon Szaliński

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 4 stycznia 1930 r., o godz. 9 rano na cmentarz parafjalny w Lidzbarku.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i wnuki.

Lidzbark (Pomorze), Warszawa, Świętochłowice, Wójein i Tarnowskie Góry. zw 3774

Dnia 31 grudnia 1929 roku, o godzinie 6 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., w 58 roku życia, ś. p.

Wojciech Godziemba Paszewski

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 3 stycznia o godzinie 3 po południu z kaplicy cmentarnej w Górczynie.

W smutku pogrążona

rodzina.

Poznań, 2 stycznia 1930. Osobnych zawiadomień nie wysyła się. dw 3778

Zakład Pogrzebowy "Bracia Nowak" pl Nowomiejski 10. Tel. 1046.

F. Jaworowicz

Lekarz dentysta

Poznań, Plac Wolności 9

Choroby zębów i jamy ustnej

Wszelkie prace z zakresu techniki i kosmetyki denty-
stycznej wykonuję według najnowszego systemu.

Godziny przyjęć: 10-12 i 4-6.

Tel. 3767.

HANDLOWIEC

młody, energiczny, ze znajomością języków, kilkuletnią praktyką handlową na stanowiskach kierowniczych, po wojsku obejmie stanowisko kierownicze w poważnej instytucji. Referencje. Na żądanie gwarancja Łaskawe oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 21016**

Młyn motorowy

100 ctr zabudowanie gospodarcze, 15 m. ziemi, dom, mieszki, ogród, w mieście w pełn. biegu w dobr. stanie techn. na **sprzedaż.** Oferty do ekspedycji Kurjera pod **zw 20885**

Oddam 5-letnią dziewczynkę

na wychowanie za opłatą ewentualnie za własne w dobre ręce pochodzi z dobrej rodziny. Zgłoszenia do Kurjera pod **zw 21020**

Stomę prasowaną

ca 1000 centnarów na podściółkę kupie. Oferty z podaniem ostatecznej ceny u Raza Zarząd Majętaości Rząd, stacja kolejowa Mniszek, pow. Grudziądz. **zw 21015**

Zakład malarski

działający zaprowadzony z bieżącymi pracami państwowymi, na Górnym Śląsku zaraz na **sprzedaż.** Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 20963**

Patenty

wzory, znaki towarowe w Polsce i zagranicą
inż. dypl. **F. WINNICKI,**
rzecznik patentowy
Poznań, ul. Konopnickiej 7.
Telefon 7222
Kw 891

Bezpłatnie!

Czytelnikom „Kurjera Poznańskiego”

Redaktor Szyller-Szkolnik (autor prac naukowych) określa charakter, zdolności i przeznaczenie bezinteresownie. Napisz imię, nazwisko, miesiąc urodzenia otrzymasz analizę darmo. Poznań, Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller-Szkolnik Nowowiejska 32 m. 6. Znaczkami pocztowymi 75 gr na przesyłkę załączyć. Przyjęcia osobiste płatne, godz. 11-7. np 6264

Fortepiany Pianina

Steinway fabryk krajowych jak i zagranicznych na dogodnych warunkach do 24 miesięcy Harmonje przy wpłacie 250 zł na spłaty po 30 zł miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski
Poznań, ul. Gwarna 13.
Telefon 74-45. dw 8079

PRZYWRACA
POD GWARANCJĄ PIERWOTNY KOLOR APTEKARZA
JANA GADEBUSCHA
AXELA ORIZALINA
BUTEŁKA 4-ZŁ
W APTEKACH DROGERJACH I PERFUMERJACH
LUB WPROST W FIRMIE

J. GADEBUSCH
POZNAŃ, UL. NOWA 7.
(BAZAR).

Dywidendę

za rok 1928/29 wypłać będzie za przedłożeniem kuponu złotowego nr. 1
Bank Kwilecki, Potocki & S-ka w Poznaniu,
 Aleje Marcinkowskiego 11,

począwszy **od 8 stycznia 1930.**

Jednocześnie wzywamy pp. Akcjonariuszów, którzy starych markowych akcyj jeszcze nie wymienili, aby niezwłocznie przedłożyli sztuki markowe w Banku Kwilecki, Potocki & S-ka w Poznaniu celem wymiany.

Lubońska Fabryka Drożdży dawn. G. Sinner
 Spółka Akcyjna w Luboniu.

Pw 8280 52,170

POLSKO-BRYTYJSKIE TOWARZYSTWO OKRĘTOWE S. A.

Gdynia Gdańsk — Hull
 Hull — Gdynia Gdańsk

Gdynia/Gdańsk — London
 London — Gdynia/Gdańsk

Regularna komunikacja tygodniowa własnymi pasażersko-towarowymi parostatkami, zaopatrzonemi we wszelkie wygody dla ruchu pasażerskiego i w ładownie-chłodnie dla przewozu artykułów spożywczych. nw 5157

Informacjami wszelkimi służy:

Właściciel: Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe S. A. Gdynia
 lub **Ellerman & Wilson Lines Agency Coy. Ltd. Gdańsk**

Tel.-Adr „Polbrit” — Gdynia, „Wilson” — Gdańsk. Telef. Gdynia 1530-31, Gdańsk 24941-42.

Zwapnienie żył.

Zdenerwowania osłabienia i zadac bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk, nr. 56.

Wydzierżawie

2 pokoje i kuchnię za dzierżawę dwa lata z góry, wprost od gospodarza zaraz. Zgłoszenia Ordynnik r 8 225

Stocznia Gdańska

Silniki elektryczne prądu trójfazowego i stałego
prądnice przetworniki olejowe

Stocznia Gdańska, Gdańsk i składy teje:
 Stocznia Gdańska, Poznań, ul. Słowackiego 18, tel. 77-85
 „Comi” T. z o. p. Bydgoszcz, św. Trójcy 10,
 Miejskie Zakł. d. a światła i wody, Gniezno,
 Miejskie Zakł. światła, siły i wodociągów, Leszno,
 Elektrownia Miejska, Ostrów,
 W. Wentzel, Ostrów, ul. Wrocławska 14,
 Elektrownia Wolsztyn, Wolsztyn. nw 5480

Gustaw Molenda i Syn,
 Poznań, plac Świętokrzyski 1.

Sprowadz inwenturę
 na wszystkie materiały 10% zniżki

Do 15 stycznia 1930 r.

Wytrawny podróżujący
 na m. Poznań, dobrze zaprowadzony w składach kol. i pokrewnych **poszukiwany od zaraz**
 Pensja i prowizja. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 21019**

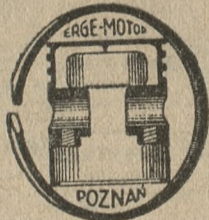
Poszukuje zaraz lub później 2 dzielnych, starszych **żelazniaków**
 jednego do ekspedycji i kalkulacji, drugiego jako magazyniera i podróżującego umiejącego jeździć na motocyklu. Upraszam tylko piśmienne zgłosz. z odpisami świadectw i podaniem referencji oraz wysokości wynagrodzenia bez utrzymania. Zgłoszenia **niefachowców bezcelowe.**
STANISŁAW VOELKEL, Leszno - Pozn.,
 Skład żelaza i maszyn rolniczych. zw 21023

Biurowej
 inteligentnej, piszącej biegle na maszynie, bezwzględnie pewnej w pisowni polskiej, z dobrą znajomością języka niemieckiego i stenografii **poszukujemy.** Zgłoszenia z odpisem świadectw i życiorysem przesyłać do Kurjera Poznańskiego pod **zw 21025**

DEKORATOR
 pierwszorzędna siła do składu krótkich towarów na Górnym Śląsku od 1. I. lub 1. II. 30 r. **Poważne** stanowisko — 16 okien wystawowych. Oferty **REKLAMA POLSKA,** Poznań, Aleje Marcinkowskiego 6 pod „Śląsk” Kw 1475

Do sprzedaży artykułu francuskiego o pewnym powodzeniu i nieznanego w Polsce **poszukuje się**
dobrych przedstawicieli
 w każdym województwie. Zgłoszenia uprasza **Romillon, 79 Rue de Clignancourt Paris.**
 nw 84-8

Chcąc w Nowym Roku strat

Telefon 79-29

poważnych i zgryzoty uniknąć, chcąc, aby silnik pracował znowu wytrwale, bezpiecznie, cicho i oszczędnie, zaradni właściele motorów tak samochodowych jak traktorowych polecają firmie **ERGE-MOTOR, Poznań, ul. Mylna 38,** wyszlifowanie cylindrów i wałów korbowych oraz zamawiają u niej jednocześnie nowe tłoki. Przypominamy:

Cylinder, tłok i wał korbowy
 przez **ERGE-MOTOR** znów jak nowy.

VIS

nw 6244

Ogrodnik

dzielny fachowiec, obeznany z hodowlą kwiatów doniczkowych-szkłarniowych oraz wszelkich innych roślin jak również z wczesnym warzywnictwem potrzebny na kierownicze stanowisko do moich zakładów ogrodniczych. Reflektuję tylko na silę samodzielną i rutynowaną. Łask. oferty wraz z odp. świadectw i podaniem warunków, proszę kierować do firmy: **B. HOZAKOWSKI, Skład i Hodowla Nasion, Zakłady Ogrodnicze, Toruń, ulica Mostowa 28.**
 dw 8775

Poważna Firma Przemysłowa w Poznaniu poszukuje zaraz pierwszorzędnej ukwalifikowanej **stenotypistki**

władającej poprawnie językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, z przynajmniej 3-letnią praktyką biurową oraz ukończoną 2-letnią miejską szkołą handlową. Reflektantki z szkołą średnią mają **pierwszeństwo.** Podanie, referencje oraz odpisy świadectw, **których się nie zwraca,** uprasza się wnieść do eksped. Kurjera Poznańskiego pod dw 3739. Nieuwzględnione podania **pozostaną bez odpowiedzi.**

Reprezentacji

z składem konsygnacyjnym poważnej fabryki na Województwo Poznańskie, **poszukuję.** Posiadam obszerne ubikacje w własnym domu centrum m. Poznań, prócz tego własną składnicę z bocznicą kolejową gł. dworzec towarowy Poznań. Łaskawe zgłoszenia pp. przemysłowców wzgl. generalnych reprezentantów proszę do eksp. Kurjera Pozn. pod **zw 21021**

Rutynowanego

przedstawiciela na m. Poznań i bliższą okolicę do sprzedaży wódek, likierów, win kraj. i zagr. oraz soków i do kasowania należności, mogącego złożyć odpowiednią kaucję, **poszukuje znana fabryka wódek w Poznaniu.** Pierwszeństwo mają osoby z długoletnią praktyką w tym zawodzie. Zgłoszenia z odpisem świadectw, poleceń uprasza się kierować do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **zw 21022**

Wynajmę zaraz **2 ubikacje**
 nadające się na biura, w śródmieściu w pobliżu poczty. Łaskawe zgłoszenia do „Par”, **Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 1,2**
 Pw 8801 1 2

SKŁAD

przy Starym Rynku, z towarem lub bez, na dogodnych warunkach do **sorzedania**
 Oferty tylko poważnych reflektantów pod „4547” do **Reklamy Polskiej, Aleje Marcinkowskiego 6.** Kw 1474

Sprzedam przedsiębiorstwo handlowe

wielki skład i składnice w centrum miasta Poznania, dwa okna wystawowe. Firma jest dobrze zaprowadzona i posiada liczną klientelę w wszystkich stronach kraju. Do objęcia potrzeba ca. 3000, obroty miesięczne sięgają do 60000 zł. Oferty proszę skierować do Kurjera Pozn. pod **zw 21024**

Korzystne kupno

Całkowite kuchnie, pojedyncze stoły, ramy, skrzydła, dwie sypialki używane, kuchnia i rozmaite inne meble. Fortepian skrzydło, maszyna rymarska, mało używana, tania na sprzedaż. **UL. DĄBROWSKIEGO 83/85 w podwórzu** Składnica 10 i przewóz mebl. Telefon 74-52.
 zw 21074/4

Magistrat stoł. miasta Poznania rozpisuje niniejszem konkurs na stanowisko

dyrektora Szpitala Miejskiego.
 Kandydat winien być obywatelem polskim, posiadać zezwolenie na wykonywanie praktyki lekarskiej w Państwie Polskim, conajmniej od dziesięciu lat oraz, ile możliwości, doświadczenie administracyjne. nw 6450
 Warunki: Pobory oraz dodatek funkcyjny wedle umowy, rok pracy próbnej, później ew. przyjęcie na etat.
 Kandydaci zechcą zgłoszenia swe przesyłać do Magistratu stoł. miasta Poznania (Poznań—Ratusz) wraz z podaniem:
 1. życiorysu własnoręcznie pisanego,
 2. oryginału lub uwierzytelnionego odpisu pozwolenia na wykonywanie praktyki lekarskiej w Państwie Polskim wzgl. dyplomu lekarskiego,
 3. świadectw lub uwierzytelnionych odpisów świadectw z dotychczasowych stanowisk,
 4. lekarskiego świadectwa zdawania.
najpóźniej do 15 stycznia 1930 r.
 Stanowisko dyrektora Szpitala zostanie obsadzone z 1 marca ewentualnie z 1 kwietnia 1930 r.
 2. Nn. 4/29.

OGŁOSZENIE

Antoni Pajzdarski, kupiec w Mroczy, wniósł na odroczenie wypłat na przeciąg 3 miesięcy po myśli rozp. z 6 marca 1928 (Dz. U. R. P. nr. 27, poz. 244). Do rozpoznania sprawy wyznacza się termin w tutejszym sądzie na dzień 20 stycznia 1930 r., godz. 9 przed poł., pokój nr. 2. nw 6358
 Wierzyciele mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia sądowi wyjaśnienia.

Sąd Grodzki w Nakle.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w Raduszu, pow. Międzychód i w chwili ucywienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Radusz, tom 11, karta 46, na imię **Friedricha Lehmana i żony tegoż Emmy,** z domu **Heinze** w Raduszu, zostanie **dnia 2 kwietnia 1930, o godzinie 10 przed połudn.** wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 6. Nieruchomość składa się z domu mieszkalnego wraz z zabudowaniami gospodarczymi, z roli, ogrodu, łąki, lasu i pastwiska i jest obszaru 25. 96. 50. wpisana w metrykule podatku gruntowego 4, w metrykule podatku budynkowego 31, wartości użytkowej 105,— mk. i 27,22 talary. nw 6357
 Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 25. 7. 1929 r.
 Międzychód, dnia 11 grudnia 1929 r.
 Sąd Grodzki.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

W piątek, dnia 3 stycznia 1930, o godz. 11-tej przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu) odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą: **większej ilości towarów galanteryjnych jak: welny, trykotów, pończoch, guzików, koronek itp., skrzydła, lustra, zegarki, 3 lampowego radioaparatu, kanapy i jadalni.**
 Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
 Poznań, dnia 2 stycznia 1930 r.
 nw 6441/2
 Magistrat XIII/4

Napisowe słowo (tusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Pianino
zagraniczne sprzedam Ratajczaka 17, II., piętro. zdw 85 430

Antykił
wielki wybór Poznań 22. Pw 7 457-57.74

Koldry
materace po cenach fabrycznych wszelką bieliznę szyje — Maria Gnońska Poznań, Plac święto krzyżski 1. zdw 85 109

Kinom objazdowym
sprzedam tanio kilka dobrych filmów. Hepkowski, Kino Colosseum, św. Marcin 65. Pw 8 168-52.84

Sprzedam
2 ręczne wózki. Szamarszewskiego 47, Bernarzyk. zdw 86 583

Radjoamortory
różne części, przybory, tanio sprzedam. Polna 4, II., lewo. zdw 86 555

Benz
podwozie, złotych 1500.—, oraz wiele innych używanych samochodów tanio. Zgłoszenia Kupisz Polna 4. zdw 86 556

Sprzedam
szpundowane, surowe deski, drzwi i okna. Stefan Górski, Dąbrowskiego 42, telefon 62-98. jw 3 197

Klubowy
garnitur, elegancki, jak nowy, 320. sprzedam. Kwiatowa 3, parter, lewo. zdw 86 577

Sprzedam
stałą koncesję samochodową. — Wiadomość Degorski, św. Marcin 65. zdw 86 586

3 składy
własne tanio odstąpię. Adres Kurjer zdw 86 590

Gospodarstwo
50 mórg pszennej ziemi, przy szosie, stacja kolejowa w miejscu do miasta 2 km. na sprzedaż. Cena 27 000, wpłaty 10 000 do 18 000. Cymbulski, Roszkowo, poczta Skoki, pow. Wągrowiec. nw 6 446

Rzeźnictwo
przy głównej ulicy Gniezna, z zapadem elektrycznym, z powodu choroby zaraz sprzedam. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 1. nw 6 445

Filmy
kinom objazdowym sprzedam tanio kilka programów z cenzurą. Hepkowski, Kino Colosseum, św. Marcin 65. Pw 8 167-52.85

Fortepian
Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykaty. Na raty do 24 miesięcy. Witale Małk, Poznań, św. Marcin 43. nw 6008

Sprzedam
20 ctr. bułeczki mielonej 4 55 gr za funt. W. Cyrkler, Chwaliszewo 6. zdw 84 979

Meble, lustra, obrazy
chodniki, portjery, sprzęty gospodarcze pozostałe po likwidacji mieszkania wyprzedaje bardzo korzystnie — Słowackiego 47, willa, parter, godz. 11—8 wieczór zdpw 86 268

Księgarnia
i skład papieru, stare przedsiębiorstwo z powodów rodzinnych zaraz do sprzedania. Zgłoszenia tylko reflektantów z podaniem wpłaty uprasza się do Kurjera nw 6 261

Posiadłość
w mniejszym mieście, z dobrą okolicą, blisko rynku, składająca się z domu ze składem i bardzo obszernymi zabudowaniami, ogród owocowy, 17 mórg ziemi i jak z torfem. Całość nadaje się na każde przedsiębiorstwo, jest z powodów rodzinnych do sprzedania. Wpłaty potrzeba do 15 000, reszta na dogodnych warunkach. Zgłoszenia do Kurjera nw 6 262

Za 24 zł
1 mtrp. drobno rabanego, suchego drzewa opałowego franko w dom dostarcza J. Krzyżanowski Poznań, ul. Dąbrowskiego 33/85 telefon 17-41. dw 3728

Srótonnik
z magnesem Stieblera wałce 350 mm. Srótonnik z kamienia sztucznego 1100 mm na silnym postumencie Maszyna parowa jednocylindrowa fabr. Raupacha 150 PS bardzo tanio do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański dp 3744

1 rok
gwarantuje za zegarki u mnie reparowane. Zychliński, Poznań, Wielkie Garbary 36, parter. r 208

Restauracja
w centrum Poznania, obszerne lokale, centr. ogrzewanie zaraz do sprzedania. Łask, oferty do Kurjera/Poznańskiego rw 8175

Kanapy
leżanki, kluby, materace własny wyrób, najtaniej za gotówkę. raty. Strzelecka 31. zdw 86 558/56

Towarówka

Ford 25 r. z budką do zdejmowania i jako osobówka na 8 osób nadająca się do każdego przedsięwzięcia, nośność 1/2 tona w kompletnym porządku do jazdy, cena 4 000 zł. Adres wskazuje firma Syrena, Wodna 15. zdw 86 259

Rzeźnictwo
z domem, ogrodem owocowym i ziemią, kompletnym urządzeniem od właściciela zaraz do nabycia, cena podług umowy. Wronczyn, Bartkowiak, pow. Poznań, poczta Modrze. zdw 86 358

Willa
7 pokojowa, ogród. Szwarzędz, sprzedam. Cena 35 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 551

do szorowania
Od lat 30 do nabycia w każdym sklepie odnośnej branży. Pw 6 945-46.193

Suknia
elegancka, balowa, nowa tanio sprzedam. Rynek Łazarski 4, parter, prawo. zdw 86 378

Magiel
dobrze utrzymany sprzedam. — Wozna 11, parter, prawo, podwórce. zdw 86 541/a

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13. Kliencieli zamieszkuje, wstawiamy własnym samochodem. Pw 7424

Pianino
krzyżowe tanio. Skryta 8, III. zdw 86 396

Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony zaraz na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer zdw 86 462

Składy
poleca i poszukuje „Informator”, Ratajczaka 15. zdw 86 506

Leżanka
45 zł sprzedam. Grzybowska, Kopernika 2. zdw 86 508

Piekarnia
dobrze prosperująca w powiatowym mieście na sprzedaż. Wojdanowicz, Oborniki, Rynek. nw 6 446

Gospodarstwo
60 mórg ziemi buraczanej, budynki maszyn, mieście gimnazjalnym, cena 20 000, wpłaty 10 000 sprzedaż Wielkopolska Centrala, św. Marcin 78. zdw 86 466

Skład
z mieszkaniem centrum wolny. Adres wskazuje Kurjer zdw 86 529

Majątek
zamienię na dom z dopłatą 400 mórg w kulturze, pełnym inwentarzem i zabudowaniami, cena 180 000, hipoteka długoterminowa 65 000 lub sprzedam, wpłaty 50 000. Biuro Handlowe Boltar, Skarbowska 17. zdw 86 525

Dom
dochodowy z młynem, wyrobem kasz sprzedam korzystnie z wpłatą 40 000 złotych i 6 pok. mieszkanie wolne. Biuro Handlowe Boltar, Skarbowska 17. zdw 86 526

Pianino
krzyżowe sprzedam Słowackiego 38, dom ogrodowy, parter, lewo. zdw 86 599

Pianino
sprzedam Prussa 20, IV, piętro, prawo. zdw 86 600

Singera
damska i krawiecka sprzedam warsztat. Szamarszewskiego 31. zdw 86 488-9

Piekarnia
w pełnym biegu z mieszkaniem korzystnie na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer zdw 86 330/31

Pończochy
piękne, dobre, tanie. — A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1. specjalny skład pończoch. Kw 1352/53

Gospodarstwo
94 morgi pszennej z'em. 10 mórg laki, dom 6 pokoi przy szosie, od miasta Września 6 km., sprzedam żywym, martwym inwentarzem. Cena 50 000 zł, wpłaty 25—30 000. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97. zdw 86 483

Majątek
420 mórg, 60 mórg laki, budynki maszynowe murowane, dom 6 pokoi przy mniejszym mieście powiatu gnieźnieńskiego sprzedam lub zamienię na kamienicę w Poznaniu, Bydgoszczy, Torunia lub Inowrocławiu. Cena 250 000.—, z hipoteką pozostaje 54 000.—, z 30 lat. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 86 484

Sprzedam

fortepian prawie nowy, orzechowy, marki Wolkenhauer za cenę 3.500 zł. Oferty Kurjer zdw 86 367

Dom
piętrowy mieście około 6 000 mieszkańców powiatu jarocińskiego, składem przy kupnie całego domu wolny, morga ogrodu, zaraz sprzedam. Cena 25 000 — zł wpłaty 6—10 000 — zł, reszta na 5 lat, zamienię na większy skład w Poznaniu lub prowincji. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97. zdw 86 485

Majątek
410 pszenno-żytniej ziemi powiecie gnieźnieńskim, budynkami, inwentarzem, sprzedam, cena 200 tysięcy zł, wpłaty 100 000. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97. zdw 86 486

Wilk
ostry, czujny na sprzedaż. Fraczkowiak, Grobla 6. zdw 86 567

Parcela
1 morga na Winiarach pod budowę zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Nitschke, Poznańska 21. zdw 86 615

5 KUPNA

Kupuję
wyżej notowania dolarówki. — Zgłoszenia z podaniem ilości i nr. do Kurjera pod zdw 86 283

Kupię
250—300 słupów używanych z drzewa lub z innego materiału, nadających się na plot do siatki drucianej. Kupię także odpowiedni materiał na słupy i bramy. Oferty z ceną i wymiarem do Kurjera nw 6 263

Skład
powiatowym mieście poszukiwany. Oferty Kurjer rw 8 200

Stolarską
ławę kupię także narzędzia. Kurjer zdw 86 322

Warsztat
mechaniczny kupię. Oferty Kurjer zdw 86 421

Składu
kolonialnego z mieszkaniem, dobrym położeniem w Poznaniu poszukuję. Oferty Kurjer zdw 86 493

Stoliki marmurowe
kawiarniane kupię natychmiast. Restauracja, Plac Wolności 5. zdw 86 497

Sypialnię
1 lub 2 osobową kupię. Oferty Kurjer zdw 86 524

6 KAMIENICE

Przyjmę
jeszcze administrację kamienic. Załatwiam sprawy podatkowe. Zgłoszenia: Spokojna 31, parter, prawo. zdw 85 500

Kamienica
centrum, wolne ubikacje przemysłowe na sprzedaż. Cena 125 tysięcy zł, wpłaty 50 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 552. Agencji wykluczeni.

7 PIENIADZ

Pożyczka
do 10 tys. zł pożądana na majątek 140 mórg, położona przy szosie, z nowowzbudowaniami budynkami; wartość z żywym i martwym inwentarzem 130 tys. zł. Oferty do Kurjera pod zdw 86 271

20—25 000.— zł
na I. hipotekę, 260-morgowego gosp. pszenno-buraczanej ziemi w powiecie gnieźnieńskim poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 284

Pożyczki
1 000 zł poszukuję na rok za wysokim procentem. Oferty Kurjer zdw 86 417

Do 2 000 zł
poszukuję pożyczki na pół roku do dobrego przedsiębiorstwa w biegu za dobrym proc., kilkakrotna gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 86 445

Poszukuję
pożyczki 500 zł. za wysokim procentem. Oferty Kurjer zdw 86 594

Wspólniczki
do składu konfek. męskiej, damskiej, towarów krótkich i stroju z gotówka 12—18 000 zł poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 6 444

Poszukuje
150 zł pożyczki na 3 miesiące. Procent obiadu i 5 proc. gotówki. Oferty Kurjer zdw 86 513

Zł 5 000.—
i 20.000 wypożyczyć na I. hipotekę. Oferty Kurjer zdw 86 503

Pożyczki
1.000—1.500 zł poszukuję na kilka miesięcy pod dobry zastaw. — Zgłoszenia Kurjer zdw 86 556

3 DO WYNAJĘCIA

5 pokoi
częściowo umebl., odnowionych, centrum na biuro lub mieszkanie do wynajęcia. Oferty poważnych reflektantów Kurjer zdw 86 242

Mieszkanie
na Łazarzu czteropokojowe elegancko umeblowane odstąpię za gotówkę. Łaskawe oferty poważnych reflektantów Kurjer zdw 86 338

Willa
dwumieszkańkowa uroczo położona w pobliżu Szkoły Handlu Morskiego w Gdyni zaraz do wynajęcia. Wiadomość Władysław Grabowski, Warszawa, Sienna 17, m. 39. zdw 86 345

Oddam
komfortowe mieszkanie. Czynsz 175.— zł miesięcznie. Wskazę Kurjer zdw 86 380

Mieszkanie
3 pok. całkowicie urządzone, śródmieście, powód wyjazd za 5 500 od dam. Ratajczak, pl. Sapieżyński 2a, III. zdw 86 460

Do wynajęcia
1—3 pokoi kuchnie, wskazę Mikołajczak, Strumykowa 3, III, wchód. zdw 86 500

Mieszkania
poleca i poszukuje „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 86 505

Pokój
kuchnia 1500 policzna dwa lata dzierżawa. Gospodarz, Żydowska 5. zdw 86 540

2 pokoje
z kuchnią w Lubiniu, rocznym czynszem od gospodarza zaraz do wynajęcia. Adres Górna Wilda 17, parter, lewo. zdw 86 608

Pokój
z kuchnią oraz pokój próżny odda właściciel Junikowo. Oferty Kurjer zdw 86 434

5 pokojowe
mieszkanie komfortowe zaraz wolne. Czarnecki, Ratajczaka 13 parter. zdw 86 612

Mieszkanie
3 pokoje i kuchnia zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Wandelt, ul. Szwajcarska 19, I., piętro. zdw 86 591

Duży
pokój z meblami odstąpię. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek zdw 8 229

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
pokoju i kuchni w Poznaniu dla samotnego małżeństwa za dzierżawę i jednorazowym wynagrodzeniem zaraz lub później poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 85 904

3 względnie 4
pokojowego mieszkania w nowym domu, wprost od gospodarza poszukuję się. Zapłać wysoki czynsz, lecz nie dam ani odstepnego, ani czynszu zgóry. — Zgłoszenia Kurjer zdw 86 154

Mieszkania
1 do 2 pokoi poszukuję młode małżeństwo. Dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer dw 3 738

4—5 pokoi
w centrum parter lub I. piętro poszukuję. Oferty do Hotelu Monopol, „F. B”. zdw 86 452

2 lub 3 pokoje
z kuchnią poszukuję wdowa. Zapłać przeszło 100 zł miesięcznie. Kontrakt na 5 lat Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 86 534

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
pokój z kuchnią na portjerstwo w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 85 908

Skład
kolonialny 2 pokoje, kuchnia, magiel, dobrze prosperujący zamienię na mieszkanie 3 pokojowe słoneczne na I. piętrze. O łaskawe oferty Kurjer zdw 86 035

Zamienię
skład z mieszkaniem na mieszkanie, centrum. Adres wskazuje Kurjer zdw 86 536

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
2 panom dobrem utrzymaniem, centrum. Adres Kurjer zdw 86 397

Łazarz
Pokój umeblowany dla intel. pani wzgl. 2 panienek, łazienka, światło elektr. korzystnie do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 85 727

Umeblowany
pokój z opalem, światłem ewtl. utrzymaniem dla pana do wynajęcia. Wilda przy tramwaju nr. 7 i 10. Zgłoszenia z warunkami do Kurjera pod zdw 85 978

Pokój

do wynajęcia dla pani lub uczęcej się młodzieży żeńskiej. Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdw 84 997 lub telefon 77-16

Ładny

pokój wynajme, Matejki 1. I. zdw 85 047

Niekrepujący

pokój z utrzymaniem zaraz wynajme Półwiejska 8, III, piętro, prawo. dw 3726

Pokój,

dla 2 osób. Niegolewskich 6 III, lewo. zdw 85 698

Ładny

pokój wynajme Matejki 1. I. zdw 86 053

Pokoje

dla panienek lub panów. Matejki 45, II, lewo. zdw 86 328

Pokój

dla pana lub panienek do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer zdw 86 340

Pokój

wspólny dla 2 panów (pań) Mostowa 5 a, III, pr. lewo, front zdw 86 346

Pokój

do wynajęcia. Piotra Wawrzyńskiego 31, I, pr., prawo. zdw 86 370

Pokój

umeblowany, frontowy do wynajęcia. Gasiorowskich 12, I, pr., lewo. zdw 86 377

Pokój

centralnym ogrzewaniem i elektrycznością. Grochowe Łaki 6 I, I, wejście. zdw 86 429

Skromny

pokój także małżeństwu wynajme. Plac Sapieżyński 3, III, lewo. zdw 86 379

Frontowy

pokój wolny zaraz. Rybak 22, parter, prawo. zdw 86 351

Dwa

eleg. urządzone pokoje, gabinet i sypialnia z światł. elektr., centralnym ogrzewaniem, łazienka i obsługa zaraz lub 15 dla pana do wydzierżawienia. Przecznicza 1, parter, pr. zdw 86 520

Pokój

ładny wynajme. Skryta 10, parter, lewo. zdw 86 521

Pokój

do wynajęcia. Żupańskiego 19, parter, lewo. zdw 86 515

Lepszy

pokój solidnym panom zaraz wynajme. Pyka, Górna Wilda 45. zdw 86 512

Pokój

umeblowany do wynajęcia. Matejki 5, III, prawo, front. zdw 86 510

Pokój

frontowy z utrzymaniem dla pana zaraz. Grobla 29 a, I, pr., lewo. zdw 86 542

Pokój

czysty, ładny, elektryczność wynajme bez pościeli inteligentnej solidnej osobie. Janik, Półwiejska 19. zdw 86 543

Pokój

czysty, dobrze umeblowany 1—2 inteligentnym osobom. Żupańskiego 5, I., prawo. zdw 86 382

Pokój

dla panienek, Strzelecka 28a, parter, lewo, II. drzwi. zdw 86 338

Pokój

z utrzymaniem wynajme. Dąbrowskiego 2, III., prawo. zdw 86 334

Elegancki

pokój lepszymu panu utrzymaniem lub bez. Adres Kurjer zdw 84 744

Pokój

Pokój
dla panów. W. Garabry 21. Filarska.

Kwiatowa 3
I. piętro. lewo. pokój poważnemu panu (utrzymanie) elektryczność. zdw 85 670

Pokój
umeblowany wynajmę. Krzyżowa 5, parter. prawo. zdw 86 472

Pokój
2 panom zaraz. Wierzbicice 16, II. piętro. zdw 86 473

Pokój
umeblowany panu wynajmę. Sw. Wojciech 31, III. prawo. nar. Małych Garbar. zdw 86 474

Pokój
frontowy. ciepły. niekrepujące wejście. odnajmę zaraz. Karczewska. św. Wojciech 30, III. zdw 86 475

Pokój
Wały Król. Jadwigi 2, wysoki parter. zdw 86 479

Pokój
dla panów. Łakowa 15, II. zdw 86 610

Pokój
na 1-2 panienki. Kręta 6. Stańska. zdw 86 621

Pokoik
wolny. Poznańska 27a. II. Szolc. zdw 86 560

Pokój
niekrepujący dla 2 osób lub małżeństwa. z całodziennym lub częściowym utrzymaniem. Staszica 7, II. prawo. zdw 86 580

Pokój
umeblowany dla pana. Ogrodowa 2, I. prawo. zdw 86 576

Pokój
wspólny. Łakowa 16, III. prawo. zdw 86 578

Pokój
umeblowany. wszelkie wygody. zaraz wolny. Plac Wolności 9. dom ogrodowy. II. Grabowska. zdw 86 582

Pokój
frontowy. Rybaki 7, II. prawo. zdw 86 572

Frontowy
umeblowany pokój z światłem elektr. do wynajęcia. Łazarz. ul. Strusia 3, II. Górny. zdw 86 574

Dla pana
frontowy pokój od zaraz do wynajęcia. Ul. Długa 7, II. lewa. zdw 86 575

Pokój
lepszy. Wielkie Garbary 49, II. piętro. zdw 86 561

Pokój
wolny. Czesława 17a. parter. Klimińska. zdw 85 734

Pokój
duży słoneczny dla pana od zaraz. Strzelecka 5, II. prawo. zdw 86 562

Pokój
wynajmę zaraz. Poznańska 33. prawo. III. zdw 86 563

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Piekary 7, III. prawo. zdw 86 416

Jeden
lub dwa pokoje nowoczesne. wygodami. kuchnia warszawska. Wały Jagiello 20, II. prawo. zdw 85 037

Pokój
Przemysłowa 12, III. prawo. zdw 86 444

Pokój
umeblowany do wynajęcia zaraz. Zielona 2, III. prawo. zdw 86 447

Pokój
umeblowany wynajmę. Strusia 7, II. prawo. zdw 86 448

2 eleganckie
pokoje solidnym panom wynajmę. Pl. Sapieżyński 5, III. prawo. zdw 86 450

Pokój
małżeństwu. Zielona 3, Wiesner. zdw 86 451

Pokój
wynajmę. Patrona Jackowskiego 13, parter. lewo. zdw 86 453

Pokój
umeblowany własną pościelą. — Długa 10, II. p. prawo. zdw 86 456

Pokój
z niekrepującym wejściem i całym utrzymaniem lub bez. Małe Garbary 6, II. lewo. zdw 86 457

Duży
frontowy pokój na I. ptr. (na Wildzie z urządzeniem kuchni i łazienki do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 86 458

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Piekary 5, II. lewo. zdw 86 464

Pokój
wynajmę panu zaraz. Szkolna 6, Nowak. zdw 86 501

Pokoje umeblowane
poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 86 504

Pokój
frontowy I. p. panom lub paniom inteligentnym. Romana Szymańskiego 3, I. lewo. zdw 86 463

Pokój
dla 2 osób utrzymaniem. Słowackiego 35, II. prawo. zdw 86 471

Dwa
pokoje frontowe. słoneczne. dla dwóch — 3 osób z dobrem utrzymaniem lub bez zaraz wynajmę. Grunwaldzka 17, I. p. zdw 86 539

Pokój
próżny. Dzierżawa zgóry. Adres wskaże Kurjer zdw 86 532

Pokój
dla panów. Wierzbicice 39a. part. prawo. zdw 86 535

Pokój
ładny. 2 spokojnym panom. Kanałowa 4, II. zdw 86 528

Poszukuje
ubikacji suchej 200-400 metrów kwadratowych na magazyn i cichą montownię. Ewentualnie na piętze. Wiadomość Kurjer zdw 86 076

Lokal
na biura. hurtownie przemysł. wraz z pokojem miesz. ca. 200 kw. m., przy Starym Rynku zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod 52.159. Pw 8 228-52.159

Zawiadamiamy
iż p. Józef Olejnik z dniem 1. I. 1930 przestał być naszym poddłużającym i nie ma prawa ani inkasa ani sprzedaży naszych wyrobów „Erdal” — „Chemikal” S. A., Kraków. zdw 86 423

Sklepy
w śródmieściu ca. 155 m² suche. widne wydzierżawie zaraz. Oferty do Kurjera zdw 86 151

Pokój i kuchnia
pod Poznaniem. 30 złotych miesięcznie wydzierżawie. Zbierski. Robakowo. stacja Gądk. zdw 86 398

Moja filje
skład bławatów i konfekcji w mniejszym mieście prawie bez konkurencji sprzedam zaraz na dogodnych warunkach. Wpłaty 3-4 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 6 443

Plac
nadający się na składnice węgla poszukuje. Oferty Kurjer zdw 86 482

Zaległości, bilans
reklamacje
prawidłowo, dyskretnie, niedrogo Bobrowski. Spokojna 1. zdw 84 902

Kto
i na jakich warunkach przyjmie dwoje 2 tygodni. dzieci służącej na wychowanie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 915

Na Reduty
wypożycza kostjomy maskowe Gwarna 17, I. prawo. zdw 85 921

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych Jankowska. Stary Rynek nr. 48, II. zdw 86 294

Aleksander Thomas
Nowa 5. Salon Sztuki. dzieła pierwszorzędných artystów malarzy. Pw 6 033 43.6

Czystopis
przepisywanie powielanie. tłumaczenia. Wjazdowa 10 od Skośnej zdw 82 895

Maskowe
kostjomy oryginalne. nowe wypożyczam Olszańska św. Marcin 83. dom boczny. prawo. III. piętro. zdw 86 362

Suknie
balowe i wieczorowe wykonuje według najnowszych modeli „Glic Parisienne”. Podgórna 12b. parter. prawo. zdw 86 449

Chiromantka
przyjeżdża przepowiada przyszłość. teraźniejszość przeszłość. dobrze wróży z ręki kart. Rom. Szymańskiego 8 podwórze. parter lewo. przy placu Świątokrzyskim. zdw 86 492

Piękne kostjomy maskowe
oryginalne modele wypożycza — Femina. Fredry 3. telefon 36-19. zdw 86 476

Koncesja
potrzebna natychmiast. Oferty Kurjer zdw 86 573

Najpiękniejsze
kostjomy maskowe oraz suknie balowe wypożycza Salon Mód „Zofja”. Bukowska 3, II. piętro. zdw 86 548

Suknie w 24 godzinach
wykonuje Salon Mód „Zofja”. Bukowska 3, II. piętro. zdw 86 549

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1 II piętro zdw 81 472

Stelli Kledeckiej
Szkoła tańców
Pocztowa 29, tel. 3329
9 stycznia rozpoczynam kursy pełniający. Lekcje prywatne każdego czasu. Pw 8 212-52.144

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej pisania na maszynach książkowości rozpoczynam 2 stycznia. Tyrana-Zaworska. ul. Strzelecka 33. zdw 85 237-8

Tani kurs tańców
półtoramiesięczny 20 zł. Opaliński. Mielżyńskiego 1, II. 6.30-9 zdpw 85 917

Panie Gospodynie
10 lekcyjowy kurs dzienny
lub wieczorny tylko 25 złotych od 9 stycznia. Współczesnego uświetnienia pracy domowej wykwalifikowane gotowanie. pieczenie. pranie. prasowanie. Odżywianie racjonalne. towaroznawstwo. — Kursy Gospodarczo Zawodowe. św. Marcin 69. zdw 6 245

Vala Jennings
rozpoczyna komplety najnowszych tańców 6 stycznia. Przyjmuję jeszcze wpisy w godzinach 3-7. Ratajczaka 29, III. lewo. dp 3 733

Akademja Tańców
prof. Wituskowskich przyjmuję wpisy do nowo organizujących się kompletów Każdy bez względu na wiek jednego kursu nauczy się modnie i wytwornie tańczyć Skarbo-wa 14 parter lewo. Zgłoszenia 6 do 9. Pw 7456

Sześć-ósmych
najnowszy taniec sezonu udziela Vala Jennings. Ratajczaka 29, III. lewo. zdw 8593

Vala Jennings
wyucza tańców najnowszych. — Komplety lekcji prywatne Wpisy 3-7. Ratajczaka 29 III. lewo. zdw 8 594

Bilans
księgowość załatwiam. lekcji udziela. Kurjer zdw 86 334

Tańce
Opaliński. Mielżyńskiego 1, II. 6.30-9. zdw 84 861

20 MUZYKA

Na cytrze
udziela. lekcji. Pradzyńskiego 48, IV. zdw 86 027

Saxophonista
Alt Tenor klarnet wolny. Oferty Kurjer zdw 85 972

Na fortepianie
udziela. lekcji o każdej porze dnia. także wieczorami. Pianino do ćwiczeń wolne. Ul. św. Józefa 9a parter. na lewo. zdw 86 285

Uczenica
konserwatorium udzieli lekcji fortepianu. Oferty Kurjer zdw 86 321

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 365

Lekcyj
muzyki skrzypiec. mandoliny. gitary udziela Śniadeckich 11, III. zdpw 86 342/3

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

W roku

1929

odebrała ekspedycja Kurjera Poznańskiego

316897

ofert dla swoich inserentów.

Fakt ten wskazuje i Tobie właściwą centralę ogłoszeń.

Św. Marcin 70

Pokój
czysty. słoneczny do wynajęcia. — Łakowa 20, IV. lewo. zdw 8 219

Pokój
dla małżeństwa zaraz do wynajęcia. Gdzie? wskaże Kurjer r w 8 221

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
dla starszej spokojnej osoby w pobliżu Szkolnej poszukuje. — Oferty Kurjer zdw 85 953

Inwalida
na wózek poszukuje pokoju na parterze zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 264

Pokoju
komfortowo urządzonego. słonecznego z telefonem i możliwie z pianinem na Jeżycach poszukuje lekarz. cena obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdpw 86 341

2 panów
poszukuje obszernego próżnego pokoju, okolica Matejki. Śniadeckich. niekrepujące wejście. piętro obojętne. tylko front. Kurjer zdw 86 357

Małego
skromnego pokoiku dla jednej osoby. Oferty Kurjer zdw 86 407

Pokój
do wynajęcia. Plac Sapieżyński 2a, III. lewo. zdw 86 461

Taniego
pokoju umebl. poszukuje 2 panów od 15. I. 1930 r. Oferty do Kurjera Poznańskiego z podaniem ceny pod dw 3 773

Dwóch
elegancko umeblowanych pokoi poszukuje młode małżeństwo. — Kurjer zdw 86 592

Próżnego pokoju
możliwie niekrepującego poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 518

Pokój
niekrepujący. słoneczny z elektrycznością. opał dla wypłacalnego studenta. Oferty Kurjer zdw 86 623

13 LOKALE

Pokoju na biuro
w centrum natychmiast poszukuje. próżnego lub umeblowanego podać cenę. Oferty Kurjer zdw 85 970

Skład
3 500 w tem rok dzierżawy zgóry od gospodarza. Adres Kurjer zdw 86 405

Ubikacje handlowe
200 m² zaraz do wynajęcia od gospodarza. Piekary 13b. zdw 86 008

Warsztatowej
ubikacji od 30 mkw poszukuje. Oferty Kurjer zdw 86 422

Składnice
z bocznicą kolejową. kompl. urządzonym biurom. z szopa drewnianą. na miejscu oświetlenie elektr. położona na głównym dworcu tow. Poznań. sprzedam bardzo korzystnie. Zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 86 490

Ubikacje handlowe
na biura. reprezentacje wzgl. cichy przemysł. położone w centrum miasta Poznania. natychmiast do wydzierżawienia. Zgłoszenia upraszam się do Kurjera pod zdw 86 491

Lokal
5 dużych ubikacji. I. p., telefon. na biura lub hurtownie blisko Starego Rynku zaraz odstąpię. Adres Kurjer r w 8 224

3 pokoje
nowo odnowione z światłem elektrycznym na biuro lub na Salon Mód w śródmieściu do wynajęcia tylko poważnym reflektantom. Oferty Kurjer zdw 86 547

Na biuro
pokój urządzony z urządzeniem telefonu wydzierżawie. Sebel. Seweryna Mielżyńskiego 4. zdw 86 569

Natychmiast
do objęcia skład z mieszkaniem i kuchnią nadający się na każde przedsiębiorstwo. Adres Kurjer zdw 86 618

14 DZIERŻAWY

Poszukuje
kupna lub dzierżawy piekarni kawaler ewentualnie wżeni się w ruchliwym mieście. Oferty do Kurjera zdw 85 940

30
mórg ziemi buraczanej przy mieście. z żywym. martwym inwentarzem. 3 000. w tem dwa lata dzierżawy. Zgłoszenia Agencja. Długa 5. zdw 86 495

Sala
wielka. przy odpowiedniej przeróbce odpowiednia na kino w przemysłowym mieście w najlepszym położeniu przy rynku zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 86 357

Dzierżawa
120 mórg ziemi. budynki maszyn. pszennej od właściciela. 12 lat objęcie żywego. martwego inwentarza 9 000 złotych. morgi 140 funtów. Wielkopolska Centrala. św. Marcin 78. zdw 86 530

Gościniec
skład kolonialny. salka. właściciela od Poznania 13 km. objęcie 2 400 złotych. 2 lata dzierżawa. Wielkopolska Centrala. św. Marcin 78. zdw 86 467

Wydzierżawie
1.100 mórg gleby pszenno-buraczanej kompletny inwentarz do przejęcia potrzeba 150.000 zł. — Kudliński Niegolewskich 10 a. telefon 60 39. zdw 86 347

15 UZDROWISKA

Zakopane - „Januszek”
ulica Chałubińskiego pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Dzielnica will parków Dom ciepły Wodociąg. elektryczność. łazienka Pokój z utrzymaniem 10 do 12.50 zł zdw 79 894

16 OSOBISTE

Ostrzeżenie!
Za długi mej żony Eugenji Wojciechowskiej z domu Kaliska. nie odpowiadam. — Władysław Wojciechowski. Poznań. Grochowe Łaki 1. zdw 86 002

„Płazówka”
Zakopane. Stara Polana. pokoje ciepłe z utrzymaniem 9-10 zł bez dopłaty. np 6417

Data
zawiodła! Oczekuję piątek. Ko-meta. zdw 86 408

21 ZGUEY

Unieważniam
zagubioną książeczkę wojskową i książeczkę czeladniczą. Maksymilian Franciszcak. Pobiedziska zdw 85 934

Złoty sygnet
znalazłem w poniedziałek. Wiadomość codziennie 2-3. Skarbo-wa 4, II. piętro. prawo. zdw 86 348

Zgubiono
książeczkę wojskową P. K. U. Szamotyły, która unieważniam. — Stefan Przybylski. Poznań. zdw 86 446

Zgubiono
20. 12. 29 przed południem w drodze z ul. Strzeleckiej przez plac Świątokrzyski. Podgórna. Aleje Marcinkowskiego do placu Sapieżyńskiego złoty damski zegarek brzozaletowy. Uczelnie znalazłe upraszam się o oddanie w składzie mebli Podgórna 3. St. Krakowski. zdw 86 579

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biuterji wykonuje sumiennie tania firma F. Tar-kowska. plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Agentów
do zbierania fotografii angażuje firma Diana. Rynek Łazarzski 9. Wpłaca gotówkę zgóry. zdw 84 308

Panna
lat 30. przystojna. inteligentna. zdrowa. sympatyczna. uzdolniona w gospodarstwie domowym. posiadająca 1 000 złotych widnieje za mał. chętnie za pracowitego. trzeźwego wdowca. poważniejszego kawalera rzemieślnika. — Oferty Kurjer Poznański zdw 86 307

Wdówka
szatynka lat 35 z dwójgim dziećmi posiadająca interes. mieszkanie i 20 000 gotówki. pragnie powtórnie wyjść za mąż. Panowie o szlachetnych charakterach kandy lub przemysłowcy wieku do 45 lat. zechcą swe oferty wraz z fotografią. która się zwraca. złożyć do Kurjera Poznańskiego zdw 86 309

Brunetka
panna przystojna. miłego usposobienia. dobra krawcowa. posiadająca wyprawę osobista. znudzona samotnością pragnie wyjść za mąż. Panowie poważnie myślący wieku od 35 lat zechcą swe oferty wraz z fotografią. która się zwraca złożyć do Kurjera Poznańskiego zdw 86 310

Brunetki
lat 29 i 24 przystojne. inteligentne. miłego usposobienia na stałych posadach lecz bez majątku pragną poznać solidnych panów na stanowiskach (wojskowi nie wykluczeni). Oferty Kurjer Poznański zdw 86 369. Cel matrymonjalny.

Inżynier
lat 43. kawaler. współwłaściciel fabryki. ożeni się z osobą w wieku do lat 40. kulturalna. posiadająca większy posag. Poważne zgłoszenia pod adresem: Warszawa. Jasna 17. biuro ogłoszeń Metzi pod „Roman”. dw 3 775

Kawaler
w średnim wieku. przystojny. rodzinny ziemiański (Wielkop.). właściciel kilku kamienic. pragnie poznać się z panią z dobrego domu. przystojną. wysokoego wzrostu. nie smukłą. w celu matrymonjalnym. Uprzejmie nianonimowe zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 86 566. Zapewnia ścisłą dyskrecję.

24 NAUKA

Tańce
Opaliński. Mielżyńskiego 1, II. 6.30-9. zdw 84 861

Piotra Mikołajczaka
szkoła tańców. Pocztowa 29, I. Kurs nowy dla początkujących rozpoczynam w sobotę 4 stycznia. Dla zamieszkoanych kurs niedzielny lekcje od 5-8 rozpoczyna się w niedzielę 5 stycznia. Lekcje prywatne każdego czasu. Pw 8100-51.259

Pedagogiczna szkoła tańców
Baletmistra Szczerka wyucza 6 lekcjach bez względu zdolności z swarcacją. 4. rozpoczynam nowe komplety. Plac Wolności 14 a. III. piętro. 4-8. zdw 86 152

20 MUZYKA

Na cytrze
udziela. lekcji. Pradzyńskiego 48, IV. zdw 86 027

Saxophonista
Alt Tenor klarnet wolny. Oferty Kurjer zdw 85 972

Na fortepianie
udziela. lekcji o każdej porze dnia. także wieczorami. Pianino do ćwiczeń wolne. Ul. św. Józefa 9a parter. na lewo. zdw 86 285

Uczenica
konserwatorium udzieli lekcji fortepianu. Oferty Kurjer zdw 86 321

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 365

Lekcyj
muzyki skrzypiec. mandoliny. gitary udziela Śniadeckich 11, III. zdpw 86 342/3

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Zaległości, bilans, reklamacje
prawidłowo, dyskretnie, niedrogo Bobrowski. Spokojna 12. zdw 84 902

Stenotypistka
polsko-niemiecka. obeznana wszelkimi pracami biurowymi. poszukuje zajęcia na kilka godzin dziennie ewentualnie na stałe. Zgłoszenia upraszam do Kurjera zdpw 85 478

Technik budowniczy
mistrz murarsko cieślarski poszukuje odpowiedniej posady. Oferty do Kurjera zdw 84 571

Uczeń
branży kolonialno-deliatesowej mający dwa lata praktyki. poszukuje posady celem dalszej nauki. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek r w 8 220

Poszukuje
posady pielęgniarce do szpitala lub zakładu. Oferty Kurjer zdw 86 597

Poszukuje
posady do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer zdw 86 598

Służąca
pracowita, czysta, uczciwa. poszukuje posady z gotowaniem i praniem zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 86 604

Posługi
na przed południe zaraz lub po południe. Oferty Kurjer zdw 86 593

Praczką
szuka prania. Oferty Kurjer zdw 86 437

Handlowiec
zbożowiec, lat 24, 3 lata praktyki eksploatacji leśnej świadectwa referencje pierwszorzędne, stosunki handlowe wyrobione, poszukuje stanowiska korespondenta w przemyśle tartaku oraz w poważnych instytucjach. Może złożyć gwarancję 10 000 zł. Oferty Kurjer zdw 85 777

Były
policjant, młody, inteligentny, poszukuje jakiegokolwiek bądź posady ewentualnie odpowiednia kaucja 1500—wiecej. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 857

Pomocnik
piekarnik i cukiernik z kilkoletnią praktyką poszukuje posady od 15. I. lub 1. 2. Oferty Kurjer zdw 85 990

Dentysta
rutynowany szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 85 999

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer zdw 86 440

Dziewczyna
sierota, lat 17, kochająca dzieci, lub do lekkich prac domowych poszukuje posady od 1. I. 1936 r. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 86 477

Dziewczyna
kochająca dzieci lub o wszystkich prac domowych z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. I. 1936 r. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 478

Poszukuje
posady z gotowaniem z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 86 584

Panią
znająca szyć, robotkę i wszelką pracę domową poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 441

Poszukuje
posady wódnar od 1. 4. 30, średnim wieku. Zna wszelkie prace gospodarcze, posiada dobre świadectwa i polecenia. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 607

Pomocnik
ogrodnicy, kwiatciarz i warzywnik poszukuje posady zaraz lub 1 lutego. Cz. Andrzejewski — Lubin, pow. Kościan, zdw 86 611

Panna
z czteroletnią praktyką nauczycielki domowej, przyjmie także posadę zaraz do dzieci w wieku 6—7 lat. Muzyka, początki francuskiego. Wyrezy pania domu w gospodarstwie. Oferty Kurjer zdw 86 624

Książkowa
bilansistka z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 595

Poszukuje
posady magazyniera, inkasenta lub wódnego za kaucja 6 8000 zł. Oferty Kurjer zdw 86 011

Posady
magazyniera inkasenta lub wódnego poszukuje. Złote kaucje 1.500—2.000 Oferty Kurjer zdw 85 951

Muzykalna
panienka z ukończoną Szkołą Handlową szuka posady Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 85 957

Poszukuje
posady jakiegokol ek panią z ukończoną szkołą handlową Ewentualnie do dzieci lub do handlu. Zgłoszenia Księgarnia Polska, Kalisz, zdw 86 055

Pani
lat 40 poszukuje posady gospodyni zarządzającej domem u samotnego pana. Oferty do Kurjera zdw 86 332

Syn
uczniwy rodziców pragnie się wyuczyć z mechanika lub zebra. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 571

Inteligentna
uczniwa, pracowita, akurata panienka poszukuje posady do dzieci, pomocy pani domu, pokojowej lub jednej osoby z gotowaniem. Świadectwa dobra. Oferty Kurjer zdw 86 585

Mechanik
dobrze znający prace precyzyjno-mechaniczne i ślusarskie, także fabrykacje maszyn do pisania poszukuje pracy. Łaskawe oferty uprasza się skierować do Kurjera zdw 86 588

Biuralistka
z 6 letnią praktyką poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 8 223

Młodsza
panienka z ukończoną szkołą handlową, obeznaną z stenografią i pisaniem biegle na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 519

Dziewczyna
z Małopolski poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 522

Inteligentna
panienka poszukuje posady do jednego dziecka. Oferty Kurjer zdw 86 516

Ekspedjentka
poszukuje posady najchętniej do piekarni. Oferty Kurjer zdw 86 517

Maszynistka
znająca prace biurowe jakoteż adwokackie poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 86 511

Panią
szuka pracy do zycia. Oferty Kurjer zdw 86 563

800 zł
kaucji może złożyć uczniwy młody człowiek żonaty za otrzymanie posady inkasenta, portjera lub t. p. Łaskawe oferty Kurjer zdw 86 333

Panna
inteligentna szuka posady do dzieci z szyćmi i robotkami, która już u dzieci była. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 327

Młoda
biuralistka poszukuje posady (najchętniej do banku). Oferty Kurjer zdw 86 302

Posługaczka
poszukuje posługi w śródmieściu Oferty Kurjer zdw 86 304

Kierownik
samodzielny nowoczesnej krochmalni i gorzelnii na niewypowiedzianem stanowisku zmienia posadę od 1 lipca 1936 roku, wykształcenie średnie, lat 45, kilkunastoletnia praktyka. Zgłoszenia pod adresem ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 84 885

Starszy
sekr. Sądu Okręg, poszukuje posady u adwok. notarij lub większej firmie. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 344

Młoda
inteligentna pani z dobrego domu pragnie przyjąć posadę jako zarządczyni domu do starszego państwa lub samotnego pana. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 86 349

Szofer
z praktyką, kawaler, trzeźwy i sumienny znający się na ogrodnictwie, obeznan z różnymi typami samochodów poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 353

Posługaczka
przyjmię posługę przed południem w wszystkie dni oprócz soboty. Oferty Kurjer zdw 86 354

Sierota
lat 18, z lepszej rodziny, uczniwa pracowita, z świadectwami poszukuje posady do cięższych prac zależy mi na dobrej i stałej posadzie, proszę o łaskawe oferty Kurjer zdw 86 356

Dyplomowany
handlowiec po ukończeniu studiów akadem. obejmię posadę w handlu lub przemyśle. Szczególna znajomość księgowości wszelkich systemów. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 86 363

Ogrodnik
z kilkoletnią praktyką, obeznan z pracą zawodową, jak w pielęgnowaniu parków, cieciu drzew i krzewów owocowych, hodowli kwiatów i jarzyn pod szkłem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 364

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady do cięższych prac domowych. — Pręczanica nr. 2, I. p., lewo, zdw 86 371

Laborantka
poszukuje posady, wymagania skromne. Oferty Kurjer zdw 86 372

Poszukuje
posady biurowej jako początkującej, umiem pisać na maszynie. Oferty Kurjer zdw 86 373

Szofer
kawaler trzeźwy, sumienny szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 86 374

Ogrodnik
barnik, strzelec, kawaler, lat 25 przyjmie posadę w majątku najchętniej żonaty albo kawaler od 1. II. 30 r. lub później. Znajomości kwiatarstwo orzeźrytym, warzywnictwie, sadownictwie. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 375

Skórnik
młodszy szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 86 424

Szofer
żonaty z dobrymi świadectwami, poszukuje posady najchętniej w majątku. Zgłoszenia przyjmuję Kurjer Pozn. zdw 86 386

Posługaczka
młodsza szuka posady. Oferty Kurjer zdw 86 459

Służąca
uczniwa, sumienna, pracowita, poszukuje posady z praniem, gotowaniem od zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 469

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 533

Dziewczyna
uczniwa do wszystkiego, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 86 392

Panna
sympatyczna, sumienna, czysta, bardzo solidna, lat 33, znająca wszelką pracę w zakresie gospodarstwa domowego, szuka stałej posady w lepszym spokojnym domu od 15 stycznia. Oferty Kurjer zdw 86 393

Szyję
pierwszorzędnie, tanio i szybko w domu i poza domem. Św. Marcin 43, Time, zdw 86 399

Krawcowa
dzielnia dziennie 2,50 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 404

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 410

Młodszy
ksiązkowy - bilansista, znający dokładnie swój zawód, obeznan z księzkowością w każdej branży (także gospodarczą) piszący biegle na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 412

Cukiernik
samodzielny dobry fachowiec, wolny. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 413

Colosseum, św. Marcin 65.
Ultrasensacyjny dramat morski p. t. „Upior Oceanów“
W roli głównej asy ekranu RICHARD ARLEN JACQUELINE LOGAN FRED KOHLER
Pw 532 1.5

Murarz
wykonuje tanio wszelkie prace wznoszące w zakresie murarstwa. Oferty Oredownik zdw 86 355

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 950

Osoba
inteligentna przyjmie posadę wycieczki z szyćmi lub towarzystwa i pielęgnowania starszej pani na wieś. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 905

Syn
uczniwy rodziców pragnie wyuczyć się z szyćcego. Oferty Kurjer zdw 85 971

Młoda
inteligentna pani, doświadczenie kilkoletnie w kierownictwie składu cukierków itp. energiczna może złożyć kaucje, poszukuje zaraz lub później odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 86 047

Ogrodnik
kawaler, lat 22, wolny od wojskowości, obeznan dokładnie w swym zawodzie oraz pszczelarstwo poszukuje posady od 1-go stycznia lub 1 lutego 1936. Zgłoszenia uprasza St. Panrocki, ogrodnik, Pałczyń, poczta Nowawieś Wielka, powiat Inowrocław zdw 85 978

Młody
dzielny kupiec przyjmie zastępstwo fabryk wyrobów włóczanych lub innych brań na miasto Poznań lub prowincję z gwarancją do 10.000 zł. Oferty Kurjer zdw 85 942

Przyjme
posadę biurową w jakiegokolwiek instytucji, mając za sobą średnie wykształcenie i nieco praktyki biurowej Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 86 273

Osoba
starsza inteligentna, posiadająca dobre świadectwa, znająca dokładnie swój zawód, kuchnię, zaprawy, szyć i wszelkie gospodarstwo kobiece, poszukuje posady od 1 lub 15 stycznia na osobny folwark lub probostwo. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 283

Biegła
stenotypistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 988

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady w restauracji zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 001

Poszukuje
posady wódnego, portjera, na szyćcie kaucja. Oferty Kurjer zdw 86 014

Inteligentna
panienka znająca dobra kuchnię poszukuje posady do samotnego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 86 018

Młodsza
biurowa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 028

Pokojowa
poszukuje posady ewentl. do obsługi gości. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 86 031

Młodsza
panienka z ukończoną Szkołą Handlową i Szkołą Wydziałową szuka posady w biurze lub jako ekspedjentka. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 958

Krawcowa
wykonuje najnowsze modele kostiumy, suknie balowe, przyjmie zajęcia w domu i poza dom. — Tomczyk, Strzelecka 19, III. prawo, zdw 85 974

Panią
z ładnym charakterem pisma i biegłą w rachunkach, poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 86 265

Poszukuje
posługi z dobrymi świadectwami ewentualnie z praniem Oferty Kurjer zdw 86 266

Poszukuje
posady jako pielęgniarza do kliniki lub jakiegokolwiek innym zakładzie. Oferty Kurjer zdw 85 900

Podróżujący
młodszy z branży spożywczej zaraz potrzebny Zgłoszenia „Par“ Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.234 Pw 8 186 57 234

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. J. Obst. Września, Rynek, zdw 86 248

28 WOLNE MIEJSCA

1 500 — 3 000
złoty miesięczny zarabia zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja zdolnym pensja patent. kolej. diety. Uważaj! Ułatwiona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pouczamy Oferty Lwów skrytka pocztowa 206 nw 5304

Pani
starsza, samodzielna lub pan do mego II składu artykułów mekskich potrzebna zaraz. Kaucja potrzebna. Krüger, św. Marcin nr. 31, zdw 86 179

Podróżujący
fachowy papirnik na Poznań potrzebny Oferty Kurjer zdw 85 503

Borowy - bażantarnik i borowy - leśnik
potrzebni od 1. 4. 1936. Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw skierować do „Par“ Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.242. Nie uwzględnione pozostana bez odpowiedzi. Pw 8 195-57.242

Fryzjerka
manikurzystka pierwszorzędna siła za wysokim wynagrodzeniem na stałe potrzebna. Czekoński, Gostyń, Kolejowa 1, nw 6419

Zastępcy losowil
Płacimy wam przeszło 3 raty prowiwizji kosztu podróży patent Ze względu na nowość dotychczas nieznaną zapewnione dotychczas zyski! Początkujących pouczamy Oferty składac Lwów Skrytka Pocztowa 165 nw 6069

Przyjme
elewki w naukę dobrego gotowania. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 13

Inteligentnej
siły biurowej piszącej biegle na maszynie bezwzględnie pewnej w pisowni polskiej, z dobrą znajomością jez. angielskiego i francuskiego poszukuje instytut wydawniczy. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 145

Dyplomowanej nauczycielki
na wieś do czwora dzieci poszukuje od 1 lutego Zgłoszenia z podaniem warunków proszę skierować do Kurjera zdw 86 270

Ekspedjentka
dzielnia do zawodu rzeźnicko-wędliniarskiego w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 86 290

Huta Szkła poszukuje
młodszego pracownika obznajmionego z towarem i klientelą w Poznaniu. Oferty składac z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 85 883

Służąca
gotowaniem do Zoppot, znajomości mowy niemieckiej. Zietowski, Traugutta 5, zdw 86 499

Ucznia
przyjmię zaraz Mieczarnia Wilkowo, poczta Buk, zdw 86 326

Dziewczyna
przychodnia potrzebna zaraz — Dobry, Sawajcarska 16 a, zdw 86 305

Służąca
do lekkich prac domowych z gotowaniem potrzebna zaraz. Jeżycka 2, I. p., lewo, zdw 86 401

Nauczycielki wychowawczynie
poszukuje do trojga dzieci, uczyszczających do szkół, która zarazem samodzielnie zarządzać będzie domem wdowca. Konwersacja francuska lub angielska pożądana. Łask. oferty z podaniem warunków, życiorysu referencji oraz z dołączeniem fotografii, która się zwraca, upraszam pod „Wychowawczynie“ do „Reklamy Polskiej“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 6, Kw 1472

Służąca
wiejska, uczniwa, porządna, z dobrymi świadectwami do wszelkich prac domowych z praniem potrzebna zaraz ul. Dąbrowskiego 7, II. piętro, prawa, zdw 86 544

Przyjmiemy
do naszego przedsiębiorstwa branży drzewnej praktykanta, chłopca z ukończoną szkołą handlową z dobrymi referencjami i uczniwego. Oferty do „Par“ Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 52.124. Pw 8 218 9-52.124/5

Dziewczę
do posyłek zaraz potrzebne. Św. Wojciech 27, skład tow. krótkich, zdw 86 481

Przyjmiemy
zaraz młodszą biuralistkę bieglą w rachunkowości ze znajomością stenografii i pisania na maszynie. Oferty z odpisem świadectw do „Par“ Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 52.134 Pw 8 216-7-52.134/5

Stenotypistka
która pracowała w kancelarii adwokackiej może się zgłosić u adwokatów Dra Afendy i Dra Dembeckiego, Poznań, Plac Sapińskiego 5, zdw 86 366

Panią
młodsza, intel. do dziecka 2 letniego potrzebna. Kantaka 5, dom ogrod., II. prawo, zdw 86 454

Służąca
do wszystkiego może się zaraz zgłosić. Półwiejska 36, piekarnia, zdw 86 455

Fryzjerka
na soboty potrzebna. Stefański, Marszałka Focha 96, zdw 86 463

Pielęgniarki
młodej, zdrowej dla 2 dzieci dwumiesięcznych poszukuje. Adres wskaże Kurjer zdw 86 616

Nauczycielka
do dwójga dzieci kurs przygotowawczy potrzebna zaraz. Zgłoszenia Dr Frankowska, Libelta 14, zdw 86 336

Wspólnika
500—1000 okazyna transakcja. Zysk tysiące. Spieszne oferty Kurjer zdw 86 502

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Schruke, Pocztowa 20, zdw 86 503

Dziewczyna
do dzieci zaraz Piotra Wawrzyńska 13, Nagórski, podw., III. p., zdw 86 507

Do
prowadzenia sekretariatu poszukuje się rutynowanego biuralisty, piszącego na maszynie. Emeryci oraz inwalidzi wojenni mają pierwszeństwo. Zgłoszenia do „Par“, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr 1.1. Dokładny życiorys, referencje oraz warunki należy bezwzględnie w zgłoszeniu uwzględnić. Pw 8 2240-1.1

Bona - freblanka
młodsza dobrze polecona potrzebna zaraz do 3 dzieci w wieku 5—8 lat. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem wieku uprasza się do Kurjera zdw 86 617

Wojażerów
potrzebne do zaprowadzonego artykułu. Adres wskaże Kurjer zdw 86 570

Bufetowa
zawodowa z kaucją. Anoncerka zdolna, kucharka pierwszorzędna potrzebne. Restauracja, plac Wolności 5, zdw 86 498

Humor zagraniczny

Przedpiata
na styczeń 1936 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 4.70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.34 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 5.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych nie wyższą przesyłką w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drukiej 150 gr. przed wiadomościami potoczno 240 gr. od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 15.30 w nocy w wypadku do godz. 22 w sroza do wydania wieczornego do godz. 10. w dn. przedświąt do godz. 9 przed świątami. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (fuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

— Czy to prawda doktorze, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?
— Bzdury, proszę pani, żonatym wydaje się tylko czas o wiele dłuższym...
(Pele Mele Paryż) S. F.

Fryzjerski
starszy pomocnik potrzebny. — Chojnacki, Oborniki, nw 6 439

Dobrze
pol. służąca potrzebna zaraz. K. Jaeschkowa, ul. 27, Grudnia 16, II. piętro, zdw 86 465

Potrzebny
wózny kawaler gotówka 1 000 zł oraz początkująca stenotypistka zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 538

Ucznia
i uczniwe przyjmie. Wodna 14, skład fryzjerski, zdw 86 527

Służąca
zdrowa, porządna do wszystkiego potrzebna, gotowanie. Szkaradkiewicz, W